

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A dada.

Budapest, január 18.

(v.) A dada karriert csinált: drámai hősnő lett belőle. Eddig csak mint néma statisza lézengett a valóságos életben, s most váratlanul mint heroina jelen meg a színpadon. A jó isten ugyan felvitte a dolgát a dadának. S a jó isten kívül az, aki a mennyei gondviselés rejtelmes szándékainak legjobb tudója: a poéta. Ezt a poétát, a dada-téma poétáját *Bródy Sándornak* hívják. Tüzes fantáziájú, zabolátlan őseréjű, kuruc legény ez a poéta. A tekintélyeket Aristotelestől kezdve egészen fel Lőrinczi-Lehr Albertig kutyába sem veszi. Jár a maga útján, töretlen ösvényen, és cipeli maga után a közönségét. Meg tudja látni s meg meri nézni a társadalmi jelenségek magvát. A léha felszín mellett léhán elsiklik, mert amit a tucatember hétköznapi szeme észre tud venni, arról művészelemeknek nem érdemes tudomást vennie. Ellenben van benne bátorság, hogy buvárharang nélkül szálljon le az embertenger mélyeibe s ott megfigyelje a kétlábú, gerincoszloppal megáldott protoplazmaszettek vergődéseit. A modern társadalom primár-lényeinek természetbuvára ez a nagy tehetségekkel megáldott különös poéta. Hogy nyelv-művész a javából, hogy alakjait mesterkéssel rajzolja meg, hogy palettáján ezer szín bontja ki mámorító pompáját, azt érdemül nem tudjuk be, az írás művészetének e fogásait rajta kívül temérdek sokan sajátították el s hervadhatatlan babérokoszoru még sem lett osztályrészük.

De ez a vakmerő poéta többre vállalkozik: felhoz az emberocéán feneketlen mélységéből, a társadalom legaljából valamit, aminek pusztá látása gondolkodóba ejt.

A dadát! Ne tessék elszörnyűködni, tisz-

telt publikum. Igenis: a dadát. Kik Ferenc József-kabátban járunk nappal, frakkot öltünk az esti órákban, kik Monaszterly és Kuzmiknál rendeljük a sétatoalettjeinket, kik csillogó butonnal, s kivágott derékban vonulunk fel a fashionable estélyekre: mi elszörnyűködhetünk rajta, hogy a színpadot meghódítja a trágyszagu dada, akinek férfi-környezete kékosztós mándliban jár-kél ünnepnapon is s akinek százeretű szoknyája a selyemhernyónak színét sem látta soha, a mi elszörnyűködésünkkel ez a bohó poéta nem törődik, hanem megteszi a dadát azzá, ami eddig még nem volt soha: drámai hősnővé.

Hölgyeim és uraim, bocsássanak meg az önök legalázatosabb szolgájának, aki késő éji órákban e sorokat rója. Önök talán felháborodnak ezen a felháborító ujitáson, de én nem tudok osztozkodni az önök méltatlankodásában. Mert végre is önök és én — mi mindnyájan, akik a jó társaságot alkotjuk — ugyan mik vagyunk? A sokszáz éves halotti beszéd szerint: „ysa pur és chomuw“; modern nyelven szólva pedig rothatag hus és poshatag vér. És hát vajjon a dada micsoda? A sokszáz éves halotti beszéd szerint chomuw és pur; modernül szólva pedig poshatag vér és rothatag hus. Így hát — zokon ne tessék venni ezt az észlelésemet — a dada és mink ugyszólván egyazon matéria vagyunk. Ezt a társadalmi alapigazságot mintha eddigelé nem mérlegeltük volna mindnyájan a maga sulya szerint. S mintha e mérlegelési differencia rést ütött volna valamibe, amit csak háborzongva merünk leírni: — a demokratikus igazságra.

Mi például szeretünk. A dadának nem szabad szeretnie. Mi olykor pillangómódra pajzánkodunk. A dadának nem szabad ugyan-ent cselekednie. Mi a civilizáció magasabb fokának minden dicsőségét élvezve mégis

megfeledezkünk olykor emberi méltóságunkról s kirugunk a hámból, az erény ballaszta alá rendelve érzeink szeszélyének. Am a dadától, aki a kultúrának küszöbéig sem jutott, az érzéki ingerek diadalmas leküzdését, az erények sztrikt obszervanciájának kerülhetetlen gyakorlását követeljük.

Egy szó mint száz: mi gyarlандó emberek vagyunk s korlátlanul duskálunk gyarlóságunk minden privilégiumában. Meghibbanunk, megtántorodunk, züllünk, tévedünk, vétkezünk, — nekünk mindezt szabad megcsinálnunk, mert magasabb lények vagyunk. De a dada — ah ez alacsonyabb lény nálunknál, emberi bacillus, akinek joga nincs, csak természetrajzi rendeltetése van. S mert mi különbek vagyunk nálánál, azért követeljük, hogy ahol mi hanyatlunk, ott ő erényeket mutasson.

Tekintetes társadalom. Vizsgáljuk meg kissé a fokozatot. Dada. Szakácsné. Szobalány. Hetes. Inas. Komornyik. Ime, a kétlábú protoplazmák hierarkiaja. Gróf és szatócs, miniszter és irnok, milliomos és újságíró: mi mindnyájan felette állunk e társadalmi öslényeknek.

Vetlünk szemben mi mindnyájan rigoristák vagyunk. Tőlük erényt követelünk, nehogy rajtuk, házi szentélyünkön, tüzhelyünk szeplőt-lenségén csorba essék. Abból, hogy mi tökéletesebb lények vagyunk, a magunk számára egy jogot s az ő számukra egy kötelességet vezetünk le. Ami jogunk: a bűn, az ő kötelességük: az erény.

Idáig szolidárisak vagyunk mindnyájan: grófok és szatócsok, miniszterek és irnokok, milliomosok és újságírók. Itt aztán szerteválnak utaink. Mennél magasabb a társadalmi rangfokozat, annál nagyobb a rigorigmus lefelé s a kegyes elnézés felfelé. Aki alattunk van, az legyen a halandók legfőké-

T Á R C A.

Föld.

— *Konkoly Thege Miklósnak.* —

Csillag-néző! Lelkesedve írom
Nevedet a csillagokba fel!
Emlékünknek égi-boltozatján
Magad is nagy, fényes pont leszel!

Együtt jársz a bolygó-csillagokkal
A magasztos Mindenségen át:
Eszrevetted mégis a magasban
Lenn bolyongó, bús néped bajját!

Csillagoknak tündöklő barátja,
Hozzám képest boldog vagy nagyon!
Az egekől kaptam én csupán részt,
De neked dús földed is nagyon.

Földet adhatsz a magyar parasztnak,
A hol ő majd énekelve szánt.
Alkonyatkor fölmereng az égre,
S téged lát ott szép csillag gyanánt!

Földet adhatsz a magyar parasztnak,
Termő földet és vető-magot.
Én hazámnak mást nem adhatok, csak
Egy pár rimet . . . hulló csillagot!

1902. január 18.

Abányi Emil.

A protekció.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Írta: *Goda Géza.*

János nem volt megelégedve az állásával s gyakran megbeszélte már a feleségével, hogy mihelyt alkalom nyílik rá, szólni fog a méltóságos urnak.

Most együtt ülnek vacsoránál s újból szóba kerül a jövőjük kérdése. A dolog nagyon egyszerű. János hivatalosolga s mindennap látja a méltóságos urat, ott megy el mellette napjában négyszer, ő adja föl a kabátját, ő fogja a cilindert sokszor percekig, amíg a méltóságos ur átveszi tőle. A felesége, ismervé ezeket a körülményeket, így szól:

— Neked könnyű. Te ott vagy a forrásnál. Egy szót kell csak szólnod s a dolog rendben van.

János egy kissé hátrádól székében, megtörli a száját s miközben kése nyelével az asztalt ütögeti, vontatottan mondja:

— Persze. Csak egy szót kellene szólnom. — Egészen más volna a helyzetünk, — mondja az asszony. A méltóságos ur betehetne egy jobb állásba. Neki az semmi. Egyet szól csak s rendben van az egész. Hát miért nem szólsz?

— Majd szólok.

— Mikor?

— Holnap.

— Legjobb volna, ha a méltóságos ur birtokára kéredzkednél. A kastélyban egész télen nincs senki. Te volnál az ur. Barmomfit is lehetne tartani, malacot, a kert is nekünk hozna.

— A kert? — szól János aggodalmasan.

— Persze. Nem tudja azt senki.

— Igaz. Azt nem tudja meg senki.

Egy darabig szótlánul nézik egymást. Az asszony is, János is egyet gondolnak. Végre is az asszony szól:

— A mellékes ott a fő. A fizetés nem sok. Lophat az ember, amennyit akar. Mi az egy olyan nagy urnak?

János csendesen ül a helyén. A pipáját tömi a jobbkeze mutatójával s rágyujtani készül.

— Egyszerűen oda állok eléje — mondja nekibátorodva — s megmondom, hogy egy alázatos kéresem volna.

— Persze. Nem kell félni tőle. Ő is olyan ember, mint te. A legrosszabb esetben azt mondja, hogy nem lehet. Csak nem dob ki?

— Kidob? Ne beszélj ilyeneket. Szeretném látni, hogy kidob. Azt hiszed, hogy én nem tudom, mivel tartozik nekem? Tíz év óta szolgálok s mondhatom, becsülettel. Nem hinném, hogy ki merne dobni. Az igaz, hogy egy kissé goromba ember s nagyon hirtelen természetű, de azért nem hiszem, hogy kidobna. Mit gondolsz?

— Holnap beszélj vele. Nem kell nagyon alázatosnak lenned, mert az nem jó. Mondd meg egész bátran, hogy tíz év alatt elég sokat tettél érte, most már itt az ideje, hogy ő is tegyen érted valamit.

Jánosba lelket önt az asszony beszéde. Már hónapok óta kerülgeti a méltóságos urat s valahányszor földia a kabátját, mindig azt sugja neki valami, hogy most kell szólnia. De nem szól. Még azt találna hinni, hogy apró szolgálatait fejében kér tőle szíveséget. Ez pedig nem volna karakteres dolog. Azért, hogy földia a kabátját, azért, hogy reggelenként kitisztogatta a hivatal-szobáját, kitarja az ablakokat s letörli a port a székéről?

— Ha elfogadok tőle valamit, — mondja —

letesebbje, mert különben kitekerjük a nyakát. Aki velünk egy jármot húz, vagy aki nálunk magasabb lépcsőfokra hágott, annak szociális jogait ismerjük, de társadalmi és erkölcsi kötelességeit nem. Ezt nevezik magyarul demokráciának. A dada nekem plebs. A milliommokráták én vagyok plebs. Az arisztokráciának pedig plebs a milliommokráták. Szóval, alulról fölfelé nézve mi mindnyájan arisztokraták vagyunk. De felülről lefelé szemlélve csöcselékékké változunk át megannyian.

S ez az ördögös poéta, akinek Bródy Sándor a neve, meglátta könyörtelen szemével ezt az Achilles-sarkát a mi társadalmunknak. Felülről lefelé nézve ez az egész társadalom nem egyéb egy sebhely saroknál. Alulról fölfelé nézve ellenben lebirhatatlan hős, akinek egyetlen sebezhető pontja a sarok.

A rideg valóság az, hogy lefelé embertelenül szigorúak vagyunk az erkölcsi megítélésben, felfelé pedig embertelenül kegyelmesekek. De ez még csak a fele a bajnak. A másik fele abban van, hogy akik műveltség dolgában alattunk állanak, azoktól megkívánjuk, hogy féltessenek legyenek, ellenben akik velünk egy rangsorban vagy éppen felettünk vannak, azokkal szemben elegendőnek vesszük, ha fél-emberek. Az én dadám nekem dada. Az enyéim pedig dadák azoknak a szemében, akik a születés, vagy nagyobb vagyon előfős polcáról rám lenéznek. Az én inasom nekem inas. Én meg inas vagyok azoknak a szemében, akik a születés vagy a vagyon szerencséjénél fogva fölöttem állóknak érzik magukat.

Am van egy tudomány, amelyről azt állítják, hogy az övé a jövővé. E tudomány neve — tessék vele megbarátkozni — szociológia. Van ennek egy törvénye, amely érvényesülni fog. Békés evolúciókkal, ha lehet. A vérpadok hosszú sorozatával, ha kell. Ez a tudomány azt tanítja, hogy akiben posztatag vér kering s akin rothatag hus fityeg, az egyformán ember; az embernek pedig egyformák a jogai s egyformák a kötelességei. S meglátszátok, ugy fog jönni, hogy a dada és a princepsz, a vigé és a király odajut valamikor nemsokára, hogy ami az egyiknek büne, az nem lehet a másiknak erénye. Ez a poéta, akit Bródy Sándornak hívnak, már ma is hirdeti ezt az igazságot. Nevezétek, ha úgy tetszik, bolond profétának. Ő ezt elbirja. Kasszandra is elbirta, hogy

megcsufolták jóslatáért. De Kasszandrának igaza lett. S igaza lesz Bródy Sándornak is. Ha minden urasszony olyan erényes lesz, amilyennek a dadáját kívánja, ha minden ur olyan erkölcsös lesz, amilyennek a komornyikját kívánja, akkor pirkad az emberiségre a demokratikus igazság bitoros hajnala.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, január 18.

A napirendet egy kis pályás vita előzte meg. Az elnöki bejelentések során ugyanis gróf Apponyi Albert rátért a décsi mandátumot megsemmisítő kuriai ítéletre is, melyről előzetesen annyit mondott, hogy a szabályok alapján nem lát okot az ítéletnek az igazoló bizottsághoz való utasítására. Az öreg Madarász József ebben elnöki állásfoglalást vett fölfedezni és viharosan ministrált neki az egész ellenzék. Sőt az ítélet megokolásának felolvasása után Justh Gyula, amint ő nevezte, azzal az ellenindítvánnyal állt elő, hogy mult és jövő mesgyéjén állva, mutassunk példát a szigorú törvénytárgyakra és utasítsuk az ítéletet az igazoló bizottsághoz. Erre Plósz Sándor igazságügyminiszter kifejtette, hogy azt a kérdést, vajon nyomban elrendelendő-e az új választás vagy előbb bizottsági megvitatásnak van-e helye, a szabályok szellemében nem a plénum, hanem az igazoló bizottság dönti el s éppen azért a miniszter nem ellenzte Justh Gyula indítványát.

Egy kis mozgás támadt s a balmezőn azt sottogták:

— A miniszter nincs egy véleményen Apponyival!

De ezt a pikáns föltevést gróf Apponyi Albert nyomban elozlatta, kijelentvén, hogy őt alaposan félreértették, mert fontos precedens megteremtéséről lévén szó, ő nem akarta elnöki hatalmához képest maga eldönteni a vitás kérdést s a kuriai ítéletet nem utasította maga az igazoló bizottsághoz, hogy a törvényhozásnak elhatározási szabadságát fenntartsa.

Ezt a magyarázatot általános megnyugvással fogadták s így most a kuriai ítélet a Ház határozatából az igazoló bizottsághoz vándorol, mely nyolc napon belül tartozik róla jelentést tenni.

Hosszabb, de nem túlságosan érdekes vita folyt az unjoncjalatt megállapításának mennyiségére vonatkozó javaslat körül, melyet Mennich Aurél előadó formás, szakszerű beszéddel ajánlott elfogadásra. A törvényjavaslatot az ellenzéki táborból Tóth János,

Molnár Jenő és Madarász József ostromolták, megannyian a külön magyar hadsereg színpontjából. A függetlenségi párt megbízásából Tóth János határozati javaslatot is terjesztett be, hogy a Ház utasítsa a kormányt az önálló hadseregről szóló javaslat előkészítésére. A vita tehát taposott nyomokon haladt s báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter is megtalálta a felelet témáját régi tarsolyában. Nem okozott neki sok fejtörést a válasz. Minthogy pedig egy pár snájd megjegyzése most is volt az elmaradhatatlan közbeszólásokra: a tetszés se maradt el.

A javaslatot aztán elfogadták. Az idő végére két interpelláció maradt.

Rákosi Viktoré volt az érdekesebb, a tüze- sebb. Rákosi Viktor, akiben a Ház Sipulust várta, első szereplése alkalmával Rákosi Viktor akart lenni. Az is volt. Tüzes, ötletes, lángoló magyar- ságu, aki a német zengerajokról való panaszt, akármilyen kicsinek látszik, erős jelentőségű kulturkérdéssé tudta növeszteni. Rámutatott arra a hosszú láncra, amelynek csak legalább szeme a zengeráj, de amely lenyűgöző, rabba teszi a magyar ifjút a fővárosban. Egész nagyságában tárta fel a germanizáció veszedelmét s nagyon szerencsésen kerülte el az egyoldalúságot és vak sovinizmus kisértő alkalmát, midőn nem támadta az igazi német kultúrát, hanem a zengerájok trágársága ellen fordult, melyekről elmésen és igazságosan jegyezte meg, hogy „könnyebb az ember és a majom között hiányzó kapcsot megtalálni, mint a rokonságot a Goethe és Schiller szellemétől sugárzó német kultúra s a budapesti lebukoj német trágárságai közt.” Tassék a friss, ötletes, formában is irodalmi beszé- déhez hozzáképzelné a legelevenebb előadást, kel- lemes hangot, rokonszenves modort, és mindenki természetesen fogja találni, hogy szűzbeszédnek régen volt olyan erős hatása, mint a Rákosi Viktorénak. Az ellenzék sokáig tapsolta, s a gra- tulációkból egész kis bucsujárást fogadhatott.

Utána báró Solymossy Ödön interpellált a megrendelések gyűjtésére vonatkozó törvény szigorítás dolgában. A kereskedelmi miniszter még nem válaszolt az interpellációra, de aligha csaló- dunk, ha azt hisszük, hogy a miniszternek az új törvény hatásáról már tapasztalatai vannak, mint báró Solymossy Ödönnek.

A képviselőház ülése január 18-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: báró Fejérváry Géza, Wlassics Gyula, Plósz Sándor, Cséki Ervin.

csak azért fogadom el, mert rá vagyok szorulva. De amit tettem érte, jó szívből tettem.

János tehát nem szól. Amint most csöndesen pipázik, az is észbe jut, hogy a méltóságos ur nagyon hangosan beszél, sőt kiabál.

— Ha meghallja valaki, hogy mit kérek tőle — gondolja — még kinevetnek.

Péterre gondol, aki szintén ott áll az előszobában s szintén hivatalosolga. Irigy, ravasz ember s gunyolódó. Minden tervét kitalálja s folyton bosszantja vele Jánost.

— Nem, nem — gondolja. — Egy szót sem szólok ő előtte. Bemegyek a méltóságos urhoz s ott adom elő az ügyemet.

Másnap János avval a szent elhatározással megy el hazulról, hogy szólni fog. Kilenc órákor már ott áll az előszobában, a fehér keztyű a kezén van s vár. A méltóságos ur késik. Tíz óra felé azonban gyors léptekkel jön föl a lépcsőn, kezében tartja a cillinderét s miközben saját kezével veti le a kabátját, így szól:

— János, a kocsin van a táskám. Hozza föl! János lemegy a lépcsőn, fölhozza a kis bőrtáskát s egyre nézi. Hirtelen egy bolond gondolata támad.

— Istenem, — gondolja, — ha én volnék ez a táská. Milyen közel volnék ő hozzám. Ennek a táskának sokkal jobb dolga van, mint nekem...

Odafönt leteszi a táskát s várja, amíg csöngetnek.

— Mikor beviszem, — gondolja, — szólok neki. Isten bizony szólok!

Titokban fölemeli a két ujját, mint mikor esküszik az ember, s aztán az ablakhoz lép s

kibámul rajta. A dolog voltaképpen csak azért van, hogy Péter ne vegye észre, hogy a száját mozgatja. János beszédet tanul.

— Méltóságos uram, — kezdi — egy alázatos kérelemmel jöttem. Így fogja kezdeni.

Erre a méltóságos ur így fog felelni: — Mit kíván?

— Eddig, méltóságos uram, hűségesen szolgáltam méltóságodat csekély fizetésem dacára...

— Nem, nem — gondolja. Ezt nem szabad.

Ha ezt mondod, rögtön kidob. Valami mást kell mondanod. Például azt, hogy a feleséged egyre bizat, hogy fordulj csak egész bizalommal ő méltóságához...

Ebben a pillanatban csöngetnek. János fölkapja a bőrtáskát s óvatosan kinyitja a méltóságos ur szobája ajtaját. Ő méltóságos az íróasztala fölé hajolva ír. Föl sem néz az írásából, csak úgy mondja:

— Tegye oda a fotelrel!

János leteszi a bőrtáskát s miközben lehajol, észbe jut, hogy most nem szól.

— Sok a dolga — gondolja — s nem akarom veszélyeztetni az ügyet.

Lábujjhegyen megy ki a szobából s mikor óvatosan beteszi az ajtót, megint a bőrtáskára gondol.

— Istenem, — gondolja — ha én ülhetnék ott a fotelben, míg végez az írással. Míg fölnez belőle egy percire... Rögtön szólnék...

Keztyűs kezét nézegeti s valami azt sugja neki, hogy ő gyáva.

Fél ő méltóságától, aki pedig bizonyosan megtenné, amit kíván. Ő méltósága jó ember,

szívélyes, nem veti meg a szegény embert s ha szükségben van valaki, okvetlenül segít.

De hátha nem?! Végre is oda somfordál Péterhez s így szól:

— Van egy rokonom, akinek állásra volna szüksége. Mit gondolsz?

— Szólj az öregnek! — mondja Péter közönyös arccal.

— Megteszi az öreg?

— Azt hiszem.

— Kértél te már valamit tőle?

— Én?! Kértem.

— S megtette?

— Nekem meg.

János most már tele van reménységgel. Egészen megkönnyebbül s egy pillanatig már látja is azt a kertet a birtokon. Nagy darab föld, sok káposzta, krumpli, uborka terem benne. Még egyszer odafordul Péterhez s óvatosan kérdezi:

— Te, mondd csak, mennyit adnak egy véka krumplióért?

— Ki milyen, — mondja Péter.

— De adnak azért egy koronát érte?

— Adnak.

János csöndesen számlálgatja, hogy mennyit vehetne be abból a krumpliból, melyet a méltóságos ur kertjében termesztetne. S aztán csóválja a fejét, mert a számítása szerint nagyon sok volna.

— Még talán házat is vehetnék belőle — gondolja, aztán újból elhatározza, hogy holnap okvetlenül szólni fog a méltóságos urnak.

ÚJ IDŐK.

Herczeg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az új negyedben. Közleményeinek a gazdagsága, képeinek a szépsége révén a legnagyobb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyméretű, keretbe való két színes képet ad teljesen díjtalanul előfizetőinek. A magyar háznak magyar művészi díszes lesz ez a gyönyörű reprodukció. Az Új Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona.

Előfizethetni postautalványon a kiadóhivatalnál Budapesten, Andrássy-ut 10. — Mutatványszámot kérésre szívesen küldünk.

A deési mandátum.

Elnök: Bemutatja a Kuria átiratát, illetőleg az 1901. évi október hó 2-án Deesen megtartott, kérvény-nyel megtámadott képviselőválasztás ügyében hozott ítéletet, amely szerint a választás az 1899. XV. t.cikk 3-ik §-ának 6-ik pontja alapján érvénytelennek mondatott ki. Méltóságunk kívánja az ítélet felolvasását? (Elnök halljuk-kialítások a szélső baloldalon.)

Farkas József jegyző: (Olvasva az ítéletet.) (Halljuk az indoklást! Halljuk! a szélső baloldalon. Mozgás)

Elnök: A házszabályok szerint az ítélet bejelentendő és hogyha a Ház kívánja, az egész indoklás felolvasható. (Halljuk! Halljuk! a szélső baloldalon. Mozgás és zaj.) A Házra nézve az ítélet tekintetében csak a Háznak esetleges további teendői lehetnek megrévők. A Háznak további teendői pedig csupán vagy az új választásnak rögtön elrendelésére, vagy esetleg a kerület képviselőválasztási jogának felfüggesztése iránti eljárás megindítására vonatkoznak. (Mozgás és zaj a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk!) Erre nézve ugy a kuriai bíraskodásról intézkedő törvény, mint a házszabály azt mondja, hogy az eljárás valamely választókerület képviselőküldési jogának felfüggesztése iránt csak akkor indítandó meg, ha a kerületben vesztegetésnek vagy etetésnek és itatásnak nagy mértékben történt előfordulására nézve támpontok vannak.

Ezeknek a támpontoknak az ítéletben ki kell fejeznie lenni. Minthogy azonban az ítéletben ilyen esetnek t. i. nagymérvű vesztegetésnek, vagy etetés, itatásnak jennőgására semmi támpont nem foglaltatik, az én fellegószám szerint a választókerület képviselőküldési jogának felfüggesztésére és az erre vonatkozó eljárás megindítására sem törvényes, sem házszabályszerinti alapon nincsen. És azért arra kérésem a t. képviselőház utasítását, hogy az új választásnak elrendelése iránt törvényesen intézkedjessen. (Helyeslés a jobboldalon.)

Madarász József: Ez most az első ilyen esemény az új törvényen következőkben. Ha idejő egy ítélet vagy bármilyen íromány, levél, vagy annak indoklása, az eddigi szabad szellemű szokás tette a Ház gyakorlatává, hogy bármi volt az, és habár csak egyetemes képviselő is kérte annak felolvasását, az megtörtént. Egészen más a kérdés megvitatása, de a felolvasás és hozzászólás joga megvolt. Egy alkotmányos testület nem arra való, hogy csak beírasson valamit, ami hozzá jön, hanem hallja, tudja, hogy mi az. Azért kéri az indoklás felolvasását. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Elnök: Engedje meg a t. Ház, hogy Madarász képviselő urnak előadására két rendbeli észrevételt tegyek. (Halljuk! Halljuk!) Az egyik arra vonatkozik, hogy a t. képviselő ur felszólalásában — nem tudom, helyesen értem-e őt — az írottaitat, mintha én itt az ügy érdemére vonatkozóly nyilatkozatot tettem volna, amelyet nem erről a helyről, hanem ennek a helynek elhagyásával, a képviselői padokról kellett volna megtennem. Bocsnótolt kérek, azt hiszem, a t. képviselő urnak ez a beszérete nem alapos. (Ugy van! Ugy van! jobboldal) Mert én nyilatkoztam oly eljárásról, melyet a házszabályok 115. §-a bizonyos esetben az én hatáskörömbe utal. (Ugy van!) én én a Háznak egyszerűen bejelentetem indokaimat, hogy miért alkalmazom én, amennyiben az én hatáskörömhöz tartozik, a házszabályok 115. §-át abban az értelemben, hogy ezen ítéletnek az állandó igazoló-bizottsághoz hivatalból való átutalását, amit a házszabályok 115. §-a bizonyos esetben elrendel, nem tartom indokoltnak. Ezzel tehát az ügy érdeméhez egyáltalában nem szoltam, csupán az elnöki eljárásmódot és annak indokait jelentetem be a Háznak. (Helyeslés.)

A másik pedig arra vonatkozik, amit t. képviselőtársam szép visszaemlékezéssel és ékes szóval bizonyított, hogy tudniillik ha valamely ügy a Háznak bejelentetik és az arra vonatkozó írományok felolvasását csak egy képviselő is kívánja, azt nem lehet szavazzal ellátni, hanem a kívánságot teljesíteni kell. Ebben tökéletesen egyetérték t. képviselőtársammal. Eddig is ez volt praxisom és minthogy kívántott az ítélet indolásának is felolvasása, kérem a jegyző urat, sziveskedjék azt felolvasni.

Farkas József jegyző: Olvasva az ítélet indoklását.

Elnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Itt arról lehet szó, hogy a házszabályok 111-ik §-a értelmében a Ház az elnökökét az új választás elrendelésére utalja. Ehhez a kérdéshez Justh Gyula képviselő ur kíván szólni.

Justh Gyula: Az elnök már az iratok felolvasása előtt azt az indítványt tette, hogy a jelen esetben az új választás rendeltessék el. Az a határozat a házszabályok 111-ik §-ába ütődik.

A házszabályok 111-ik §-a ugyanis a következőképpen szól (Olvasva)

„Ha a Kuria ítéletében a választást érvénytelennek mondotta ki, ezen ítélet a Ház elnöke által a Háznak bejelentetik, a Ház új választást rendel s annak eszközésére az elnökök utasítja. Ha azonban a választás vesztegetés, vagy etetés-ítatás okából semmisített meg, az új választás el nem rendelhető, — imperatívus mondia — hanem a házszabályok 8-ik §-ában foglalt eljárásnak van helye.“

E szakasz értelmében nem lehet most az új választást elrendelni, mert ez a szakasz egyenesen megtiltja az új választás elrendelését, minek van tehát helye? Helye van annak, hogy az ítélet indokaival együtt kiadassék az igazoló-bizottságnak, amely aztán nyolc napon belül javaslatot fog tenni és akkor lesz

helye annak, hogy a Ház megvitassa, hogy van-e helye a képviselőválasztási jog felfüggesztésének, vagy nincs.

Tartasuk tehát meg a 111. §-t, és hogy van-e a felfüggesztésnek helye vagy nincs, mondjuk ki, hogy a felolvasott ítélet a házszabályok 111. §-a értelmében, hivatkozással a 115. §-ra, kiadatik az igazoló-állandó bizottságnak. (Elnök helyeslés a néppárton és a szélső baloldalon.)

Flozsz Sándor igazságügyminiszter: T. Ház! Kétségtelen, hogy a 111-ik és 115-ik §. közt bizonyos ellentmondás mutatkozik. A 111-ik §-nak utolsó bekezdése feltétel nélkül azt rendeli, hogy, ha a választás etetés-ítatás, vagy vesztegetés okából semmisített meg, akkor a választás el nem rendelendő, hanem a VIII-ik fejezet szerinti eljárásnak van helye. A VIII-ik fejezetnek élen álló szakasz pedig a 115-ik §. az eljárásnak megindítását szűkebb körlatokhoz köti, tudniillik csak abban az esetben engedti azt meg, ha a Ház a Kuria ítélete vagy a bíráló-bizottság jelentése folytán tudomást szerez arról, hogy nagyobb mérvű vesztegetés vagy etetés-ítatás gyakorlatot. Erre az esetre rendel az, hogy a bíráló-bizottsághoz utasítassék az ügy. Nézetem szerint azonban a házszabály ma is ugy értelmezendő, hogy ne itt döntsék el, hogy a 115. §. alkalmazandó-e vagy sem, hanem arra nézve azt rendelik a házszabályok, hogy az állandó igazoló-bizottságnak adatik át az ügy, amely aztán jelentést tesz, amelyre aztán bizonyos körlatot számban felszólalásoknak is van helye és erre vonatkozólag történik aztán a határozathozatal. (Én azért azt hiszem, hogy a dolgoknak a legmeglehetőbb elintézése az volna, ha ez abban az értelemben intézelnék el, amint ezt Justh képviselő ur indítványozta. (Általános helyeslés.)

Szederkényi Nándor hozzájárul a miniszter feljegyzéséhez.

Elnök: T. képviselőház! Csak azt vagyok bátor megjegyezni, hogy Justh Gyula t. képviselő ur engem talán félreértett, midőn szavaimból azt vette ki, hogy én indítványt tettem a Háznak. Én csak azt indokoltam, hogy nem jártnak el a 115. §. alapján, amely bizonyos esetekben az elnöknek kötelezőségévé teszi, hogy hivatalból tegye át az ügyiratokat az igazoló-állandó bizottsághoz. Arra nézve pedig, hogy a jelen esetben mi történjék, én a Háznak utasítását kértém, mert osztozom abban a fellegószám, hogy ez lévén az első ilyen eset, igen fontos az, hogy a Ház milyen utra tér és mire határozza el magát. (Általános helyeslés.) És éppen azért nem akartam az elnöki székben a Ház véleményének prejudikálni. (Általános élnök helyeslés.)

Ezt csak helyreigazítás címén mondiam el, azon félreértéssel szemben, amely Justh Gyula t. képviselő ur felszólalásában megnyilvánult.

Kíván még valaki hozzászólni a tárgyzhoz? (Felkiáltások: Nem!) Ugy látom, hogy a Ház elfogadja ezt az indítványt, hogy az ítélet a házszabályok 111. §-ának utolsó bekezdése alapján az állandó igazoló-bizottságnak adassék ki, azzal, hogy legfeljebb nyolc nap leforgása alatt a Háznak jelentést tegyen, amelynek alapján a Ház a továbbiakra nézve határozatot fog hozni. (Általános helyeslés.)

Jelentések.

Apáthy Péter: A III. bíráló-bizottság egyhangú határozattal kimondotta, hogy Trubinyi János végleg igazolt képviselőnek jelentetik ki.

Beltaka Béni az állandó igazoló-bizottság nevében jelenti, hogy a bizottság megvizsgálta a következő képviselő megbízólevelét, nevezetesen: Győry Elek és Plösz Sándor időkői választásnak megválasztott képviselőnek megbízólevelét és a nevezett két képviselőt végleg igazolt képviselőnek jelentetik ki. Továbbá megvizsgálta a bizottság Werner Gyula időkői választáson megválasztott képviselőnek megbízólevelét és azt is rendben levőnek találta.

Kabos Ferenc előadó: A mentelmi bizottságnak Ugron Gábor, Szűllő Géza, Vancsó Gyula, Rakovszky István, Győrfly Gyula, Bartha Miklós, Pichler Győző, Fáy István és Lukács Gyula országgyűlési képviselők mentelmi ügyeire vonatkozó jelentését teszi ki.

Wlassics Gyula előadó: A közoktatásügyi miniszter: Van szerencsem két jelentést a t. Háznak benyújtani. Az egyik az országos tanítói nyugdíj-és gyámalap, a másik az 1894. XXVII. törvényeikk 1901-ik évi állapotáról szól.

A véderő-provizórium.

Münich Aurél előadó: A közös hadsereg és haditengerészeti kiegészítésére szükséges évi unjoncjutalekot az 1899. évi VI. törvényeikk 14. §-a állapítja meg. Ugyanez az évi törvény, valamint ezzel kapcsolatosan az 1890. évi V. törvényeikk 3. §-a meghatározza a honvédség kiegészítésére szükséges unjoncjutalékot. Ezen unjoncjutalék meghatározásával kapcsolatosan az 1899. évi VI. törvényeikk 14. §-a kimondja, hogy ez az unjoncjutalék további tíz évre érvényes. Ezen törvény, tekintetbe véve az 1893. évi I. törvényeikk 1. §-át, amely szerint az új népszámlálás alapján ezen unjoncjutalék a közös hadsereg és haditengerészeti részére 103.100 főben és honvédségünk részére 12.500 főben állapított meg, ezen törvény hatálya az 1899. évi végig terjedt. 1899-iki éven a t. Ház törvényt hozott, amelylyel ezen általam most említett unjoncjutalék meghatározásának érvénye további egy évre meghosszabbított. Azóta évről-évre ismételve adatotik meg törvényjavaslatait, amelylyel az unjoncjutalék létszáma egy ével mindig meg lett

hosszabbítva. Az utolsó ilyen törvény az 1901. évi I. törvényeikk, amely az unjoncjutalékot egészen 1901. év végéig hosszabbítja meg, azon rendelkezést foglalván magában, hogy a honvédelmi miniszter még az 1901. év vége előtt egy új törvényt köteles benyújtani, amelylyel az unjoncjutalék változatlan fenntartása, vagy megváltoztatása előzatlássék. A honvédelmi miniszter ezen rendelkezés alapján az 1901-iki év vége előtt bejertesztette a jelenleg szőnyegben levő törvényjavaslatait, amelylyel az általam említett unjoncjutalék mennyiségének változatlan fenntartása az 1902. év végéig tervezetetik és keretik. Miután ugyanezen törvényben intézkedés foglaltatik arra nézve, hogy az 1889. évi VI. törvényeikk szelleméből kifolyólag még az 1902. év bejertesztése előtt egy új törvény nyújtassék be a Házbba az iránt, hogy a mostani unjoncjutalék továbbra is változatlan fenntartassék-e, vagy pedig megváltoztattassék és ennek folytán ez a törvény a korábbi törvények rendelkezéseinek minden tekintetben megfelel: a véderőbizottság beható tárgyalás után ajánlja a t. Háznak hogy ezen törvényjavaslatait általánosságban elfogadni méltóztatassék. (Helyeslés jobboldal.)

Tóth János nem fogadja el az unjonciprovizóriumot, amelynek megszavazása nem tudja hazafui érületével összeegyeztetni. Ez a törvényjavaslat a 67-es aappal is ellenkezik. Pártállásából kifolyólag azért nem fogadja el a törvényjavaslatait, mert a 48-as párt perhorreszkálja a közös hadsereget, amely a nemzet és a trón érdekeivel ellenkezik. Ettől eltekintve, a 67-es alapon állóknak sem volna szabad megszavazniuk a törvényjavaslatait, mert azok a követelmények, amelyek a 67-es kiegyezés fenntartására szükségesek, most nem állnak fenn Ausztriának minos oly aakománya, mint amelyet a 67: XII. előr. S a közös védelem is csak akkor állhat fenn, ha mind a két állam védelmi rendszere hasonló.

Magyarország egyoldaluan fenntartja védelmi rendszerét, de a magyar kormány mégsem tartotta be a törvényeket, mert még lépéseket sem tett, hogy az osztrák népképviselőkkel megegyezésre jussjon. Persze, mert ilyen nincs is, s sem az osztrák, sem a magyar törvények nem hatalmazzák fel kormányukat arra, hogy képviselőlükben tárgyaljanak; (Zajos helyeslés a szélső balon.) a hiányzó nemzeti akaratot pedig nem pótolhatja a 14. szakasz. Az egyik alapeltétele a közös hadügnynek, hogy mind a két államban alkotmányosan kezeltessék a védelmi rendszer; ilyenformán a mult esztendőben nem tartott be. És szőlo meggyőződése az, hogy az idén sem fogják azt betartani. Nincs is arra semmi remény. Magyarország tehát egyoldalúan, alkotmányosan tartja fenn a közös védelmi rendszert.

Törvénytelennek tartja, hogy csak most terjesszik be az unjonciprovizóriumot, holott már a mult év utolsó napján lejárt az előbbinek érvénye. Így e tekintetben január 1-je óta törvénykülli állapot állott fenn. Hibáztatja továbbá a törvényjavaslatait indokolását, amely nem is felel meg az igazságnak. Nem fogadja el a törvényjavaslatait, hanem a következő határozati javaslatot nyújtja be:

Minthogy Magyarország véderőjét, unjoncjutalékának mennyiségét az 1867: XII. törvényeikk 13. §-ában, az 1899: VI. törvényeikk 14. §-ában, az 1895: V. törvényeikk 3. §-ában és az 1901: I. törvényeikk 1. §-ában foglalt törvényes feltételek mellett az osztrák parlamenti és alkotmányosság miatt alkotmányosan meg nem állapítható; elhatározza a képviselőház, hogy a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatait nem fogadja el, hanem az ország védelmi rendszerét Ausztriától teljesen függetlenül kívánja megállapítani (Hosszantartó, élnök helyeslés a szélső baloldalon.) és utasítja a kormányt, miszerint az önálló magyar hadsereg felállítására és szervezésére törvényjavaslatait nyújtson meg. (Elnök helyeslés és taps a szélső baloldalon.)

Moisar Jenő megtagadja a közös hadseregtől az unjoncjutalékot, mert véradót csak oly hadseregnek szavaz meg, amely az ország érdekeit és alkotmányát megvédeni kész. Kifogásolja a honvédség német szellemét s e tekintetben utal a Budapesti Hírnap cikkerre, amely hazafiatlansággal vádolja a VII. honvéderületi tiszteket. Nem fogadja el a törvényjavaslatait. (Helyeslés a szélső balon.)

Madarász József hibáztatja, hogy csak ketten szőllaltak fel az ellenzék részéről. Ily nagyfontosságú kérdés valóban megérdemli, hogy az egész függetlenségi párt sorompóba lépjen a törvényjavaslatait ellen, a függetlenségi párt elernyedésének egy jele ez. (Mozgás a szélső balon.)

Kukik Béla: Mindig csak minket bántasz? Mi is bántódnánk téged!

Madarász József: Nem fogadja el a törvényjavaslatait.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: T. Ház! (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) Méltóztatassék megengedni, hogy a hallottak után csak egészen röviden válaszoljak a felsőzollat képviselő urnaknak. Tóth János t. képviselő ur igen hosszú, nagyon érdekes, de utóvígre ehhez a tárgyzhoz nem szorosban tartozó (Mozgás a szélső baloldalon. Felkiáltások: Nem halljuk!) mert — szerintem — meg nem felel időben felhozott, igen szép, de meddő közjogi előadást tartott. (Mozgás a szélső balon.)

Miről van szó? Az előterjesztett törvényjavaslataban másról nincs szó, mint arról, hogy az eddigi unjoncjutalék továbbra, egy évre fenntartassék. Ez a lényege. Ehhez mindazokat a — megengedem — nagyon szép közjogi lejtetegeteket köni a magam részéről nem tartom indokoltnak. Igencis indokoltnak

tartanám ezt és szembe fogok vele szállni annak idején, ha esetlegesen más. továbbmenni javaslatait terjeszteni akar, amely javaslat, mondjuk, a nép afdózatait inkább igénybevenné, mint a mostani. De most semmi változás nem történik, s ennél fogva azt hiszem, ez a nagyhangzú, különben nagyon szép, (Derültesség jobbjelől.) de pusztán teoretikus és így szerintem nem nagyon sokat érő közjogi előadás nem volt indokolt. (Tetszés jobbjelől.) Mozgás a szélsőbaloldalon. Egy hang a szélsőbalon: Tessék meggyőzni!

Meggyőződésem az, hogy az ily közjogi előadások a mostani törvényjavaslat tárgyalása alkalmával tulajdonképpen meddők. Jövőre, ha érdemleges előterjesztést teszünk és a t. képviselő urak azután hozzászólnak, igenis, állók elébe.

A t. képviselő ur tőri a lejtőt az osztrákok helyett, vajjon ott a mai állapotok alkalmánossá-e, vagy nem? Kérem, bizzuk ezt az osztrákokra. (Elénk derültég a szélső baloldalon.) Mi nem írhatjuk elő más államnak, hogy mit tartson alkalmánossáknak, az nem tartson annak. (Zaj a szélső baloldalon. Az ausztriaiak belenyugodnak abba, ami ott történik és azt törvényesnek elismerik, amint hogy tényleg törvényes is ott. (Zaj a szélső baloldalon.) A magyar miniszter nem tartja indokoltnak hogy mi itéljük meg itten, hogy mások mit tartanak ó náluk alkalmánossáknak, vagy mit nem; valamint a t. urak fellegetésével vélek találkozhathat, ha azt mondom: nagyon ó iurcsán vennék a t. urak, ha Ausztriában akarnának határozni a lejtőt, hogy mit tartson mi alkalmánossáknak és mit nem. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Joguk van bírálmi! Törvényben van!) Az a magyar törvényben áll. amit önkök öitálnak és nem az osztrák törvényben. (Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy törvénytelen állapot van most, amennyiben tulajdonképpen a mult évben hozott e részbeli törvénynek hatálya már megszűnt és új törvény hatályba még nem lépett. Ebben igaza van a képviselő urnak. De minő praktikus következménye van ennek? Semmi, mert nem üncozunk márouis 1-eje előtt. Méltóztatik tudni, a védőtörvényben az van, hogy az üncozás március 1-én kezdődik. A kormány idejében előterjesztette a javaslatot, a t. Ház nem tárgyalta, erről pedig a kormány nem tehet. (Zaj balléöl.) Hogy én az ellenzéket vádoztam volna tavaly, vagy két éve, az tévedés, ezsem ágában sem volt az ellenzéket vádolni azért, hogy nem tárgyaltuk. A Ház nem ért rá akkor, de ráért még idejében a márciusi üncozás előtt, tehát praktikusán véve, abszolúte semmit sem veszítettünk azáltal hogy a törvény most tárgyalatik és nem decemberben. (Egy hang a szélső baloldalon. Teoretikusan is lehet beszélni!) Kérem teoretikusan felhozhatunk csorbát, amennyit akarnak; ha ez a gyakorlatban nem áll akkor nem ér semmit. (Zaj a szélső baloldalon.) En a gyakorlat embere vagyok. (Tetszés jobbjelől.)

Igen nagyot mondott a t. képviselő ur, hogy tudniillik Magyarország az 1868-iki védőtörvényvel örök időre akarta volt a hadi létszámot megállapítani. (Ellentmondás a szélső baloldalon.) Bocsnátot kérek, akkor rosszi értemem. Eszébe sem jut soha senkinek valamit örök időre megállapítani akarni; lehet egy bizonyos időre igen, de örök időre nem.

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy a törvényjavaslat indokolása gyenge, nem felel meg az öszinteségnek. Mondja meg nekem a képviselő ur, mi van az indokolásban, ami nem igaz? (Egy hang a szélső baloldalon: Az a baj, hogy nincs benne semmi!) De ami benne van, az igaz! (Nagy derültég.)

Felhozta a képviselő ur panaszképpen, nagyon elégtikus hangon, hogy a véderő-bizottságban azt mondtam volna, hogy a népszámlálás eredményeképp nálunk az üjncölés szám valószínűleg emelkedni fog valamivel.

En azt hiszem, ez igen örvendetes dolog, amennyiben a népszámlálás azt mutatja, hogy nálunk a lakosság száma szaporodott. Mitűn pedig a védőtörvényben fel van emítve, hogy az üjncölés szám a népszámlálás eredményéhez képest foleaszdott, tehát az, ha minálunk valamivel emelkedik az üncölés szám, csak nagyon örvendetes dolog, mert bizonyítja, hogy a lakosság száma emelkedett az ausztriai lakosság számával s emben.

Határozati javaslatot méltóztatott benyújtani. Mitűn t. pártja részéről is nagyon jó kedvvel fogadták a határozati javaslatot, éppen azért azt hiszem t. képviselő ur maga is meg van győződve arról, hogy én részem ól ezt a határozati javaslatot el nem fogadom és kérem annak mellözését. (Helyeslés jobbjelől. Elénk derültég a szélsőbalon.)

Kubik Béla: Ez aztán meg van indokolva!
Báró Fejérvány Géza honvédelmi miniszter: Molnár Jenő t. képviselő ur azzal kezdte beszédét, hogy a közös hadsereg elnevezése közös, ennél fogva Magyarországnak küllén hadserege nincs. Ezt én magam is alárom e részben köztünk nézetkülönbség nincs. (Zajos derültég.)

Azt méltóztatott mondani, hogy a magyar ipart támogassuk (Halljuk! Halljuk! a szélső baloldalon) és a magyar ipar szekturánkat van kitéve, főleg pedig a kispipar, ha valamit élvállal.

Kubik Béla: A lakosság is!
Báró Fejérvány Géza honvédelmi miniszter: A lakosság nem, vannak mások; arról talán lesz szó. Nagyon természetes dolog, ha valamit megrendelünk, azt meg kell vingszálunk, mielőtt átvesszük. Nem én töltem s az én jó kedvemtől függ, vajjon elnézünk-e annak a szállítóknak valamit, vagy nem. Mert nem az

én holmim ez, hanem az állam holmija, az állam pénzével fizetjük meg és én kötelek vagyok kövelelni, hogy a szállítót azt úgy szállítsa, amint a szerződésben elől van írva. (Helyeslés a jobbjelől.) Ettől én el nem térhetek. (Helyeslés jobbjelől.)

Csodálatos nagyon, hogy a t. képviselő ur a Budapesti Hirirat azon hírdet ökkét emítette, amelyben a VII. honvéderület tisztikra megvádoztatott. Feltéve, de megnem engedve, hogy még volna is valami a dologban, akkor sem hazafás dolog ily értelemben írni. (Zaj a szélsőbaloldalon.) En tehát az ilyen kifakadást direcztissime egyenesen hazafiatlan cselekedetnek nyilvánítottam. (Elénk helyeslés a jobbjelől.) Zaj és ellentmondás a szélsőbaloldalon.) Miről van szó és kirol van szó? Ne méltóztassék elfelejteni, hogy a tisztikar egy részéről van szó. A tisztikar egy részét ily súlyos váddal terhelni, hogyha ez teljesen mindent alap nélkül történik, bocsnátot kérek, tovább megy a tréfánál. (Elénk helyeslés jobbjelől.) Ellenmondások a szélső baloldalon.) Méltóztassék megnézni, van-e Európában, van-e az egész világban nemzet, amely hadseregeinek egy részét így meg akar a bélyegezni? (Zaj a szélső baloldalon. Felkiáltások: Nekünk nincs hadseregünk!)

Lukács Gyula: Az angol parlament tárgyalásait tessék nézni!
Báró Fejérvány Géza honvédelmi miniszter: A honvédségről van szó!

Madarász József: Az sem magyar!
Kubik Béla: Az csak a véderő egy része! (Folytonosan tartó zaj a szélső baloldalon. Elnök ösenget.)

Báró Fejérvány Géza honvédelmi miniszter: Csak tessék méltánossáknak lenni. A véderő egy része a honvédség egy része ellen ilyen vádakot emelni nem szabad. Méltóztassék nézni, tetszem lel, Franciaországót, ahol a politikai ellentéket oly élesek: bántotta-e ott valaki valamikor a hadsereget? (Zaj a szélsőbaloldalon. Egy hang a szélsőbaloldalon: Az nemzeti hadsereg?) Ellenkezöleg, minden párt kivétel nélkül csak magasztalja. (Folytonosan tartó zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: (Ösenget.) Ösendet kérek!
Báró Fejérvány Géza honvédelmi miniszter: Méltóztassanak felszólalásra jelentkezni, előadni nézetüket, én szívesen helyt állók, de hogyha tizen, huszan beszélnek, lehetetlenség válaszolni. (Igaz! Ugy van! jobbjelől.) En nagyon kérem, főleg ilyen kérdésekben, méltóztassék egy kis kimélettel lenni, mert ez nem igen járja. (Elénk ellenmondások a szélsőbaloldalon. Igaz! Ugy van! jobbjelől.)

Egy egész tisztikart megvádolni, az nem járja, ismétlem.
Báró Felitssch Arthur: Ily eljárás a megölő betűje mindennek!

Lukács Gyula: Az egész világon járja!
Báró Fejérvány Géza honvédelmi miniszter: Beszélhet akármit én amit mondtam, fenntartom.

Nessay Pál: Ez igazság!
Báró Fejérvány Géza honvédelmi miniszter: Neai igazság!

Nessay Pál: Tessék megcáfolni! (Folytonosan tartó zaj a szélsőbaloldalon.)

Báró Fejérvány Géza honvédelmi miniszter: Méltóztassék meg özödni a dologról, méltóztassék tényekkel jönni, akkor igenis koncedálni fogom hogy van benne, de addig, amíg abszolúte semmi aip, semmi tény nincs amit felhozhatnának, addig a t. mondani, hogy az így van, bocsnátot kérek, nem helyes. (Elénk tetszés jobbjelől és a középben. Zaj és ellenmondások a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Nincs aktában!
Báró Fejérvány Géza honvédelmi miniszter: Aktában sincs, valóágban sincs. En nagyon kérem a t. képviselőházat, miután tulajdonképpen semmi komoly kifogás nem tetteget az előterjesztésre, méltóztassék a törvényjavaslatot úgy, amint van, egészében és részleteiben elfogadni. (Zajos tetszés, helyeslés és éljenzés jobbjelől és a középben. Zaj és felkiáltások a szélsőbalon: Hoch! Hoch!)

Molnár Jenő kérü a miniszteröl, hogy a hazafiatlan jelölő ó reá vagy pedig az újságökkre érte-e? Ha az öbtőbira, úgy elvárja, hogy a közvélemény megnyugtatóására vizsgálatot indit ez ügyben.
Báró Fejérvány honvédelmi miniszter: T. képviselőház! En már megremegondtam, hogy abszolúte legkisebb alaja sincsen. (Felkiáltások a szélsőbalon: Megvizsgálta-e? Elrendelte-e a vizsgálatót?) Micsoda vizsgálatot rendeljek el? Az ilyen vádat én még vádnak sem veszem, annyira alaptalan. Az újságírók írkaíhatnak, amit akarnak, én ilyen dolgokat komolyan nem veszek. (Elénk tetszés és éljenzés jobbjelől és a középben. Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hoch! Hoch!) A kommunikét igenis, természetesen, felelősségemnél fogva én bocsnátottam ki, azt szörölőzóra fenntartom ma is és tenn fogom tartani a jövőben is. (Elénk éljenzés és helyeslés a jobbjelől.) Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hoch!)

Műnich Aurél előadó: Azt mondja Tóth János, hogy a hadsereg negatiója állami függetlenségünknek, hogy a közös hadseregrel nem tudjuk megvédelmezni sem benn sem künn az országot, sem a koronát, sem a királyt. Hát ez egy pusztá állítás és ezzel szemben mert ellenérvekkel előállni felesleges, a közös hadsereg épp úgy, mint a honvédség, szükség esetén azért, mert a közös hadseregben is szölgálnak a mi véreink, a mi fiaink, igenis fogja tudni köteleességét és meg fogja védelmezni a hazát, ha kell, külellenséggel, ha kell, belellenéségei ellen és meg fogja védelmezni az egész al-

koimányos szabadságot is. (Ugy van! jobbjelől.) Tóth János kifogásolja, hogy ennek az egész javaslatnak beterveztése és tárgyalása nem felel meg közjogi állapotainknak és törvényeinknek. Hangsúlyozza továbbá azt, hogy hadseregünknek a szervezése, a védelmi rendszernek a megváltoztatása mindenkor, igenis, a törvényhozásnak a feladata, jelenleg pedig a törvényhozás megkerülését, legalább egyoldalulag Ausztriával a 14-ik §. alapján történi bizonyos változás. ezt tehát ó nem helyesli. A hadsereg védelmi rendszerének megváltoztatása és szervezése a törvényhozás joga. Nem tudja, hogy Tóth ez alatt érti-e azon szerve változtatást, amely az 1867: XII. törvényöökben alapszik, midön ki van mondva, hogy a védelém közös, vagy pedig az időrol-időre beállt szerve változtatásokat érti-e, melyeken a hadsereg és a honvédség keresztülteltem.

Az első esetben természetes dolog, hogy azt csak az 1867-iki törvény megváltoztatásával lehet elérni. De a mi a másodikat illeti, minden szerve változás, amely honvédségünk fejlesztésére vonatkozik, az utolsó időkben mindenkor alkalmánossan, törvényhozási uton történi, amennyiben minden egyes u abb szervekedés, valamint a tennálló rendszer kibóvítés és fejlesztése mindenkor a budget keretén belül jött létre. A budgetet pedig mindenkor a törvényhozás szavazta meg. Tóth János kifogásolja, hogy a törvényjavaslatiához indokolás nincs csatolva. Négy évvel ezelőt ahhoz indokolás igenis volt csatolva, azóta ugyanaz az indokolás nem iordul elő. Hanem igenis ebben az évben azt mondja a honvédelmi kormány: minthogy azok a viszonyok... (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Miéle viszonyok? Halljuk! Halljuk! jobbjelől.)... Mindártí reá jövkök, tessék megvárni a végét. En végighalगतat mindenkit tessék türellemmel lenni. (Elénk helyeslés a jobbjelől.)

Kubik Béla: Lehetetlen!
Műnich Aurél: Akkor kérem, sétáljon ki a t. képviselő ur! (Zaj.)
Kubik Béla: Köszönöm, hanem hogy mit fogok csinálni azt majd én határozom meg! (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon. Elnök ösenget.)
Elnök: Ösendet kérek, képviselő ur!
Kubik Béla: Az ilyenekre kell felelni!
Elnök: Nem kell felelni és ne méltóztassék felelni az önökkel! (Helyeslés jobbjelől.)

Műnich Aurél: Azt mondja tehát a honvédelmi kormány: minthogy azon viszonyok, amelyek az üjncölés allandóbb megállapításáá eddig géitöitök, részben még most is iennállnak, minthogy továbbá a népszámlálás eredményei nincsenek meg stb. — ezzel az indokollással terjeszti be tehát a honvédelmi kormány e törvényjavaslatot.

Molnár Jenő nagy garral azt mondja, hogy ez a honvédség nem ér semmit, az ó feladatát nem tudja teljesíteni, hiszen ez csak kiegezsítő része a hadseregnek. Hát nincs igaza. Olvassa el a törvényt, az 1867: V. törvényöököt, annak 1. §-ában teljes határozottsággal meg van mondva, hogy a honvédség a hadsereg egyik része.

Molnár Jenő: Hisz ez ellen tiltakozott a honvédelmi miniszter ur! (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)

Műnich Aurél előadó: Bocsnátot kérek, a honvédelmi miniszter ur sem fog másat mondani, mint én. (Derültég a baloldalon. Egy hang a szélsőbaloldalon: a véderőről van szó!) Hát a véderő a kiterése; ezelőt kiegezsítő része volt, de az 1890: V. törvényöök szerit már egyik része. Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy a honvédség mint önálló test működik. (Ellentmondások a szélsőbaloldalon. Ugy van! Ugy van! jobbjelől. Egy hang a baloldalon: De úgyuk nélkül.)

Papp Zoltán: Rész, nem egész!
Műnich Aurél: Madarász József azt mondja, hogy azt hiszi, hogy ó az igazi magyar nép többségét képviseli, midön felszólal. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Igaza van!) Hát nincs igaza!

Madarász József: En csak hitemem!
Műnich Aurél előadó: Azt hiszi hogy Magyarország lakosai mind egyörma jó hazafiak és jó magyarok. (Mozgás és felkiáltások a szélsőbalon: Bár úgy volna, akkor nagyon jó volna!)
Ajánlja a törvényjavaslatot elfogadásra. (Elénk helyeslés jobbjelől.)
A Ház elfogadja általánossággban a törvényjavaslatot.

Interpellációk.

Rákosi Viktor: Igen kényes kérdésben szölal fel. Az ifjuságnak a német variété-kávéházak ellen intézett akcióját azzal vádozták, hogy merénylet a német kultúra ellen s antisémia tüntetés. A józan magyar közvélemény mindkét állítás mellett napirendre tért, mikor látta a fölfogadót díjirközők által véresre vert szídfükat. s a legnagyobb német lap, a Berliner Tageblatt, helyeseite az ifjuság akcióját. Könynyebb az ember és a majom között hiányzó kapcsolat megtalálni, mint az összekötötetést a Goethe és Schiller szellemétöl sugárzó német kultúra és a budapesti lebuok német trágárságai között. Valahányszor Budapest erkölcselenségéről küllődi lapokban szó esik, pedig ez gyakran megtöréni, mindig ezekre a lebuokra történik hivatkozás és a szégyen arunkba kergeti a vért, ha halljuk, hogy mily ítéletet mond az idegen rólink, akik az ilyen előadókat végignéztük és eltérjük. Egy évvel ezelőt kapott Berlinból egy Rinaldo Rinaldini-féle rémregény, melynek ez volt a címe: Der Graf von Marienburg.

A modern magyar konyha kódexe: **A HÉT SZAKÁCSKÖNYVE.** Kincses tára minden gazdaasszonynak. Kiegészítője minden szakácskönyvnek. Ára díszes kötésben öt korona... Kapható a „Budapesti Napló“ kiadásában, József-körút 18.

Az a történet van benne elmondva, hogy egy fiatal embert hogyan akarnak megfosztani gazdag örökségtől; azt akarják, hogy ez a fiatal ember tökéletesen elzüljön, s éppen ezért elhozzák — Budapestre. (Derültség.) Így gondolkozom rólkim. Az ifjuság, amiért akadt indítozt ellen, igen heves, kiméletlen támadást volt kénytelen elűzni; általában az a szokás most, hogy ha egy fiatalember valami hibát követ el, az egész ifjuságot teszik érte felelőssé. Azt tapasztalja már hazamos idő óta, hogy az ifjuság egy jó szót, egy atyai intést nem kap s nem érzi soha baráti kezeszoritést. A tanárok csak morgótlók kedd úgy, ahogy tudománynyal, de már azgal is vádolják a tanári kart, hogy úgy tesz az ifjusággal, mint az állam a polgársággal: csak adozó objektumnak tekint. Nem lehet csodálni, hogy lájdalmas vessz-öcsapások nem fogják jó utra terelni az ifjuságot, hanem még jobban megvadítják. Hogy az ifjuság politikai követeléseket csinál: abhoz az egész világon mindenütt joga van; most azonban a rektori dorgatoriumon még meg se szárad a tinta, mikor már jön az ifjuság ellen a lovasrahom és a kardlap. A jól vezetett ifjuság a nemzet legnagyobb kincse. Gondoljuk meg, hogy mi nem fogunk örökké élni, hanem majd ez az ifjuság kerül a mi helyünkre. Ha valaki csodálkozik rajta, hogy az ifjuság képeket koszoruz, keresztet szögez, kurucbrigádok és zajos szerepet játszik: a csodálkozó mondja meg, hogy ez az ifjuság miért, vagy kiért lelkesedik, hol az a nagy tőrü? Ha kiapadt az idealizmus tiszta forrása, az ifjuság kénytelen a pocsolyából meríteni. Németországban a császár fiával elmegy az egyetemre, a diákok közé áll, velük együtt ürit poharat s énekl a Wacht am Rhein-t. Cambridgeben a diákok számára külön virágos kertek tartanak; a honnan virágot szakítanak mindennap az asztalukra.

Pöcher Gyöző: Vagy a kedvesüknek! (Derültség.)

Rákosi Viktor: Pichler mindenesetre a kedvesének szakítana. (Derültség.) Nem emlékszik rá, hogy Wlassics vagy a rektor mikor volt a diákok tehér asztalánál. Nem lehet csodálkozni rajta, hogy az ifjuság idő előtt elvénül, s kivész belőle az idealizmus. Ha az ember a fiat arra tanítja, hogy az ő nyelve magyar, színe a piros-lehér-zöld, s hazája Magyarország, amint a fia a kaszárnyába kerül, a tizenkilenc éves hadnagy megtanítja rá, hogy az ő nyelve német, színe a fekete-sárga, s a hazája Oesterreich. (Nagy zaj.) S ha ez ellen tiltakozik, a büntetése börtön és puskata. Előtte lebeg a germanizáció egész skálája a Zenittől a Nadirig, a hadserégtől a zengeréjig. (Nagy derültség.)

Báró Fejérvári honvédelmi miniszter: Népszerűség-hajhászás!

Rákosi Viktor: Tudom, hogy ez a miniszter urnak smarn. (Fejérvári igent int.) De akkor a legrosszabb esetben lelkevitellim, mert nekem meg az smarn, amit a miniszter ur mond. A tiszta magyar ióváros a magyar faj örökkévalóságát jelzi még akkor is, ha Szikobev tábornok ünne Buda várában. Ha a magyar kultúrát nem veszélyeztetné a német kultúra, akkor nem küdenénk ellene. De ma csak egyensúly van a magyar és a német kultúra között, amely könnyen a magyar kárára billenhet. Hiszen az egész Budapestben mindenki tud németül is; az ide szakadt német vállalkozókkal reggelije mellé német lapot olvas, minden hivatalban németül tárgyalhat, s a vendéglőben német étlapot kap. Este, ha szórakozni akar, elmegy a Tatra-kávéházba, ahol azt látja, hogy vékony dongájú fiukat díjbirkók vernek. Ha azt kéri, mi történik itt, a pincér németül mondja nekik, hogy ezek a fiúk magyarok. A német nagyt szippant a cigarettéből, s azt mondja: Ugy kell nekik, minék jöttek ide Azzsiából. (Derültség.) A zenés kávéházak programját szerelné ismertetni, de ezt csak zárt ülésben lehet meg. (Derültség.) s akkor is Dickens emberszerető humorára, Dosztojevski sötét színeire és Zola kegyetlen objektívitására volna szükség. Mivel a konkurrencia készíti a szegény kávéházakat a zenés társulatok tartására, s mivel ők is családos emberek, nem kívánja, hogy azonnal kizsújtásukat, csak a következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

Van-e tudomása arról, hogy a fővárosban rendőri engedelemmel mennyire félburjánzottak a kávéházaknak erkölcsi, művészi és nemzeti szempontból erős kifogás alá eső német előadásai, s szándékozik-e utasítani a rendőrtörvénnyel, hogy jövőre ne adjon ily engedelmet a főváros területén sehol, s szándékozik-e záros határidő alatt végképp kizsújtani a variétés kávéházakat? (Zajos éljenzés a baloldalon.)

(Napirend.)

Elnök indítványozza, hogy a legközelebbi ülés hétfőn délelőtt tartassék s annak napirendjére az ujoncjutalékról szóló törvényjavaslat tüzessék ki. (Helyeslés.)

(Az ügynöktörvény szigorítása.)

Báró Solymossy Ödön utal arra, hogy noha a megrendeleskről szóló törvény életben volt, még mindig történnek visszaélések, amelyekkel a szegény népet az utazó ügynökök károsítják. Nem tartja elég szigorúnak a törvényt s annak szigorítását követeli. A következő interpellációt terjeszti be:

1. Van-e tudomása az igen tisztelt kereskedelemügyi miniszter urnak arról, dacára az 1884. évi XVII. törvénycikk 60 §-át módosító 1900. évi XXV. törvényeknek, még most is történnek visszaélések a megrendelesek gyűjtése körül?

2. Ha van, ugy tisztelettel kérdem a tisztelt kereskedelemügyi miniszter urat, vajjon szándékozik-e a visszaéléseket elojtani és e célból szigorú törvényes eszközökről gondoskodni?

Elnök az ülést bezárja.

BELFÖLD.

A költségvetési jelentés. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 1/6 órakor Falk Miksa elnöklete alatt ülést tartott, amelyben a költségvetésről szóló általános jelentést hitelesítette. A kormánytagjai közül Lukács László pénzügyi, Hegedűs Sándor kereskedelmi, Ploss Sándor igazságügyi és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterek jelentek meg. Neményi Ambrus előadó fölolvasta jelentését, mely a költségvetésben mutatkozó főbb változásokon kívül a bizottsági tárgyalás során fölvetett nagy pénzügyi és gazdasági kérdésekre is kiterjeszkedik. A jelentés felett folytatott megbeszélésben az elnökön és előadón kívül Lukács, Hegedűs és Ploss miniszterek, továbbá Komjádi Béla és Bedő Albert bizottsági tagok vettek részt. A bizottság a jelentést hitelesítette s az előadónak Falk elnök indítványára köszönetet szavazott. A jelentést Neményi előadó hétfőn fogja a képviselőháznak benyújtani.

Igazolt mandátumok. A képviselőház állandó igazoló bizottsága ma délelőtt tíz órakor Szentiványi Árpád elnökletével ülést tartott, amelyen Györy Elek gyomai és Ploss Sándor rigyczoi mandátumát megvizsgálván, a megbízólevelet a törvények szerint megfelelőknek találta és a kérvény és panasz beterjesztésére fenn tartott harminc nap elteltén, a két képviselőt végleg igazolt képviselőknek nyilvánította. Megvizsgálta azután a bizottság Werner Gyula magyar-igeni mandátumát, s szinten rendezte taláta, ennél fogva Werner Gyulát a harminc nap fenn tartásával igazolta. Végül vizsgálat alá vette a bizottság a magyar országgyűlés kebelébe delegált negyven horvát képviselő megbízólevelét s a horvát képviselőket is igazolta.

Bizottsági ülés. A képviselőház igazságügyi bizottsága ma déli 12 órakor Fabiny Teofil elnöklete alatt ülést tartott, melyen a kormány részéről Ploss Sándor igazságügyminiszter volt jelen. A bizottság a kirajvai alkonzulatusnak konzulatussá történt kiégzéséről szóló miniszterelnöki jelentés előadásával Babár Endrét, a Nagy-Britanniával és Irhonnal a közönséges büntetések kölcsönös kiadására vonatkozólag kötött államszerződés XI. pontjának módosításáról, továbbá a Romániával ugyancsak a büntetések kölcsönös kiadására nézve kötött államszerződés beikkehelyezéséről szóló törvényjavaslat előadásával pedig Issekutz Gyóztót bízta meg.

A csongrádi petítő. A Kuria első választási tanácsa Paiss Andor elnöklete alatt tegnapi foglalkozott a dr. Baross János csongrádi képviselő megválasztása ellen beadott peticióval s ma hirdette ki határozatát. A Kuria elrendelte a vizsgálatot annak kiderítése céljából, hogy a tilalmas időben rendezett vacsorákon kik milyen címen vettek részt, minő vagyoni viszonyok között élnek azok, akik a vacsorát rendezték, s hogy Baross János képviselő részvetve egy ilyen vacsorán. A Kuria elrendelte a vizsgálatot annak kiderítésére is, igaz-e az, hogy Hegyi Antal a választás napján háromszázhusz választót a plébánia udvarán megvendégelt.

Gróf Teleki Domokos és ügyvédje. Gróf Teleki Domokos, a dési kerület volt képviselője nyílt levelet írt a mandátumperben volt ügyvédjéhez, dr. Darányi Gyulához, akinek gavalléros módon elégtételt szolgáltattal azzal a feltévelessé szemben, mintha az ügyvéd beismerése adott volna alapot a Kuria megsemmisítő ítéletének. A levél így szól:

Tekintetes ügyvéd ur! Igen tisztelt barátom! Most, hogy a dési választás ügyében kelt ítéletet a lapokban olvastam, fogadja kérem hálás és őszinte köszönetemet képviseltemben kifejtett odaadó, szakzerű és minden tekintetben kifogástalan ügyvédi működéséért. Ez alkalommal kiejteztet azokon meggyőződéseimnek és hiteimnek, hogy ön által a tárgyalás alatt semmi olyan nem mondatot, nem mondhatott, amiből a nagyméltóságú Kuria ítélete előttem megjelölhető válnék. Ezen soraim közzétételére nemcsak ídolhatalmalom hanem arra egyenesen fölkérem. Maradtam köszönetem és nagybecsülésöm újból kifejezése mellett

Ös:nte hive

gróf Teleki Domokos.

Felkértek bennünket a következő sorok közléseére:

Gróf Teleki Domokos peticióval megtámadott dési mandátumáról hozott kuriai ítélet indoklása az egész országban meglepetést keltett. Legnagyobb meglepetést azonban alulírottaknál idézett elő, kik a véletlen folytán résztvettünk az október 2-án 7 órakor a grófi kastély udvarán végbement tisztelgésen. A véletlen különösen hangsúlyozzuk, mert egészen öletszerűleg merült fel valakiben az indítvány, hogy ne menjünk el a kastély előtt képviselőjelöltünk üdvözölése nélkül. Erre történt a 10-15 perc között álló menet megállítása. Mi alulírottak leszállottunk és be-

mentünk a kastély udvarára, ahonnan azonban a választók zömét, kik szekerekkel le sem szálltak, nem akarta várakoztatni, pár peronyi időzés után sietve távoztunk. Az ekkor történt állítólagos etetés és itatásra vonatkozólag mi, mint Szolnok-Doboka-vármegye regeti járásának szavazati joggal bíró lakosai, ezennel kijelentjük, hogy etetés és itatás nem történt, ennek még a lehetősége is ki volt zárva, mert a találkozás az udvaron történvén, a hirdetésben egy tálcán előhozott kenyékből némelyikünk ivotv ugyan egyegy pohárral, de se ételnek, se kenyérnek a színét sem látuk. Ez a tényállás, melynek valóságát hittel is készek vagyunk igazolni. Kelt Rettegen, 1902. év január hó 14-ikén.

Belgr Imre földbírtokos, Peres Károly állami igazgató-tanító, Könyg Károly kórorvos, az arany érdemkereszt tulajdonosa, Clement Albert gyógyszer-tulajdonos, Diamantstein Ábrahám bírtokos, Jakab József állami tanító, Lévinger Gidál kereskedő, Veres Márton ref. lelkész, 48-as huszárszászados, a koronás érdemkereszt tulajdonosa, Kovács Sándor gazdatiszt, Székely Benedek haszonbérő, Szöllössy György kereskedő, Szabó Lajos igazgató-tanító, Kádai József állami tanító, Hadnagy Domokos.

A katolikus kongresszus tegnapi ülésén Horváth Nándor a gyorsiródban beszédének reviziójával volt előglalva, midőn gróf Mailáth Gusztáv erdélyi püspök az ő beszédére reflektált és így e nyilatkozatról csak később értesült, amikor a gyűlés már be volt rekestve. Ugy tudjuk, hogy Horváth Nándor már a kongresszus legközelebbi ülésén módját fogja ejteni annak, hogy Mailáth Gusztáv püspökkel szemben a saját álláspontját újra hangoztassa.

Visszavont kérvény. A Bodoky Zoltán gyulai képviselő mandátuma ellen a Kuriához beadott peticióit kérvényezők visszavonták.

Az abrudbányai mandátum.

Budapest, január 18.

Ma hozta fel az abrudbánya-verespatak választókerület küldöttsége Tisza Kálmánnak a mandátumot, amelyet egyhangu lelkesedéssel juttattot neki a kerület választópölgársága. Az ősz államférfi rövid, de meleg és közvetlen hangjával megkapó beszédet intézett választóinak küldötteivel, joggal hivatkozva arra a negyven esztendőre, amelyet fáradságos — és mi hozzáférhetjük, hogy eredményes — munkával töltött el a törvényhozában. És ha nyíltan bevallotta Tisza Kálmán, hogy jól esik visszatérnie négytíz éves munkájának színtérére, viszont kétségtelen az is, hogy a törvényhozásnak jelentős napja a mai nap, amelyen Tisza Kálmánt mintegy ünneppiesen installáltak arra a helyre, amelyen eddig nála nélkül hezavolt.

A tisztelgésről a következő tudósítást adjuk:

Abrudbánya és Verespatak választókerületének küldöttsége ma nyújtotta át a kerület ujonnan megválasztott képviselőjének, Tisza Kálmánnak a képviselői megbízólevelet.

A küldöttségnek, amelyet Ebergényi Sándor volt országgyűlési képviselő és Molnár Albert ev. ref. lelkész, választási elnök vezettek, tagjai voltak: Misky József, Boér Béla, Malenszky Károly, Mőzes Mihály, Képes László, Dávid Samu, dr. Ligeti Lajos, Janó József, Vasi Gábor, Kis János, Chirilla Ignác, Salamon Sándor, Ötvös Márton, Seemann József, Biró Lajos, Kristó József, Gőnozy Sándor, Drágán János, Imre Antal, Janky Kálmán, Tóth Kálmán, Bokanits György, Schmidt György, Moldován Gyula, Áaron Bálint, dr. Dobos, Henkel Károly, Dőzsy Károly.

A küldöttség déli tizenkét órakor jelent meg Tisza Kálmán lakásán, akit, amikor a terembe lépett, ahol a küldöttség reá várakozott, harsány éljenzéssel fogadtak. Az éljenzés csillapultáival Molnár Albert választási elnök lelkes beszéddel aposztroálta Abrudbánya képviselőjét.

Kérem, — ugymond — méltóztassék a megbízólevelet épp oly kegyesen fogadni, mint amilyen nagy lelkesedéssel a küldöttség hozta. Szép szavakkal tolmácsolta azután a választók örmét a felett, hogy a Gondviselés éppen őket szemelte ki arra, hogy Tisza Kálmánt visszaadhassák a képviselőháznak, amelynek mindig búszkesége volt és lesz. (Leikes éljenzés.) Boldogak vagyunk, — így tejezi be beszédét — hogy mi, akik a szabadelvűség zászláját mindig hűségesen követjük, ezt a lobogót most egy vezérifirunkal nyujthatjuk át, hogy azt fennen lobogtassa a király és a nemzet javára. (Leikes éljenzés.)

Tisza Kálmán, akinek hangján alig érzett meg a nemrégiben kiállott súlyos betegség, átvéve a mandátumot, így lelett:

Nagyon köszönöm először is a hozzámt intézett szívélyes szavakat. Köszönöm aztán annak melyébből azon megbízólevelet, amelyet most átadtak; köszönöm, mint előttem nagybecsű bizalmuk jelét, de köszönöm azért is, mert nem tagadom, jól esik nekem, hogy ezen megbízóleveli erőfőnl fogva visszatérhetek arra a tárra, amelyen több, mint negyven évig működtem. (Leikes éljenzés.) bizony elég fáradsággal és munkával.

Különbön végtelenül sajnálom, hogy egészségem nemcsak azt nem engedte, hogy felszólításom vétele után megjelenjek a választókerületben, de még azt sem engedi, hogy most hosszabb fejtetésekbe bocsátkozzam, vagy legalább, hogy a mai napot önökkel társalogva tölthessem. De remélem Istenül, hogy egészségem helyreáll és akkor kárpótolni fogom magamat, mert *elmegyek t. választóimat megírtogatni otthonukba.* (Felkiáltások: Hozza Isten!) Elmegyek, hogy személyesen szótadváz, szerezzek magamnak tudomást arról, hogy választókerületemnek mik volnának valódi érdekei, hogy azután célzerűbben szolgálhassam mindazon érdekeket, amelyek az általános, az országos érdekek keretébe belefernek. (Élénk éljenzés.)

Engedjék meg, hogy ezen egy pár rövid szót befejezzem köszönetem nyilvánításával s azon kérelemmel, vegyék jó néven és közöljék küldöikkel is azon kívánságomat, hogy az isten mindnyájunkat családjukkal együtt — akinek van — legjobb áldásával áldja meg. Engemet pedig tartanak meg szives jóindulatukban. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

A küldöttség ma délután Tisza Kálmán vendége volt a Hungária-szállóban.

A horvát tartománygyűlésből.

Zágráb, január 18.

A tartománygyűlés mai ülése Vrbancs interpellációjával kezdődött, ki a megokolásban kiket a választói névjegyzékek összehalálítása ellen, amelyeknek a revizióját indítványozza.

Gróf Khen-Hederváry bán nem akar vítát provokálni, mert ezt a házszabályok nem engedik, de válaszolni akar az előtte szólónak néhány politikai természetű állítására. Ha Vrbancs azt mondta, hogy a bánnak tudomása van róla, hogy egy hatóság hamis adatokat mondott be a felsőbírószágnak, akkor Vrbancs tértérelt őt. A hétszemélyes tábla csak a miatt panaszkodott, hogy egy hatóság ügyetlenül járt el. A választók számának kisebbítését nem kívánja meg az uralkodó párt érdeke, mert minél több a választó, annál nyugodtabbak a választások. A bán ennéltojva jövöre is arra fog törekedni, hogy a választók számát nagyobbita. Ha a választók száma változik, annak nem a választási eljárás az oka, hanem a viszonyok. Ha a választók száma növekszik, ami, mint a tapasztalás bizonyítja, a nemzeti pártnak válik hasznára, érthetően, hogy az előtte szóló a választók számának csökkentéséről beszél. Hogy egyes helységeknek előfordulnak az meglehet, de az ellen van törvényes orvoslás és a kormány utasította az összes hatóságokat, hogy saigoron a törvényhez tartásuk magukat. Vrbancs azt is mondta, hogy egyes választók behívják a hivatalba és ott befolyásolni akarták őket. Ezt a bán meg fogja vizsgálni. Vrbancs indítványának az a célja, hogy a választások tisztaságát biztosítsa. Szólo kívánja, hogy az indítványt mielőbb tárgyalják, hogy a jobboldali képviselők bebizonyíthassák, mennyire valótlán az általános állítás, hogy ók nem a nép igazi akaratának kitejözői. (Élénk helyeslés.)

Vrbancs személyes kérdésben Staroseviocsosel szemb kijelenti, hogy nem sértette meg Kostajnicova volt polgármesterét.

Azután a napirendhez (költségvetés) felszólal Barlovis, aki elfogadja a költségvetést, mert teljesen bízik a bánban és a kormányban és mert a nemzeti párt, amelynek vezére a bán, mind erősebben ver gyökeret az országban, amit legjobban bizonyítottak az utolsó választások. Megszavazza a költségvetést, mert kellően gondoskodik az iskolágyról, a közgazdaságyról és a közegedésről. Párhuzaomat von azután a nemzeti párt és az ellenzék között. A nemzeti párt — ugymond — azzal neveli választóit, hogy mindig gondoskodik szükségleteikről. Azért van amnyi biztos kerülete, ahol a nemzeti párt hívei minden proszsi nélkül győznek. De mit tesznek önök, szabadalmazott hazafiak? (Nyugtalanág, ellentmondás baírol.) Igereket tesznek, félvezetik a népet, becsületes embe reket meghurcolnak és mindennek az a következménye, hogy a nép nem bízik önökben és hogy iolyton változtatniok kell választókerületeiket. (Ujabb nyugtalanág a baloldalon.) A nép félrevezetésének ekletánus példáját látja szólo abban, hogy kiként gyűjtöttek aláírásokat az önálló pénzügy, a sajtószabadág stb. tárgyában beadott peticióira. Ezen a peticiókn csaknem minden név háromszor fordul elő és különbözően az ő kerületeiben azzal csalják ki az emberek aláírásoit, hogy elhitették velöik, hogy adomentes szeszről van szó. Nem komédia ez? (Nagy nyugtalanág, lármá. Ellentmondás, konsternáció a baloldalon.)

Erestyensiszi (izagtottan): Nem igaz!

Barlovis (erős hangon): Szórol-szóra igaz! Ilyen kudarcokat köszönhetnek pártgyűlöletöl elvakult plébánosaiúnak és köpánjaiúnak, akik nem általják sárba rántani lelkesztésaiúnak, ha a nemzeti párt-hoz tartoznak, akik asszonyokat és leányokat izgatnak fel papírtársak ellen, söt, mint Krapinában történt, le is köpiök öket. (Nyugtalanág, ellentmondás baírol.)

Harambasics: Az renegát volt!
Barlovis: Azt hiszi, hogy ha majd Strossmayer meghal, az egyházmegye valamennyi papja azt fogja bizonyítani, hogy magyar származása. (Élénk derültség a jobboldalon.)
Vinkovics: Szerinte tehát magyar ember jönne majd Gyakovára!
Barlovis: En azután is horvát maradok. Tuskán a füzö alkalmból rendezett banketten azt mondták, hogy a jobboldali képviselők idegenek. En kerestem Tuskan nevének eredetét, de nem találtam mást, mint a magyar *tuskót*. (Élénk derültség jobbról.) Harambasics körbékialt: Es Barlovis a *baridótól* (horád) ered. **Barlovis:** Ez legalább horvátú van. (Megujuló derültség.) **Harambasics:** Így a keresmbákban beszélnek. (Élénk titakó és jobbról. **Tomasics:** Söpörjön a maga háza előtt. **Élnök** csüngét.) **Barlovis** végül a papságnak figyelmébe ajánlja Waldeck-Rousseau szavaí, hogy a papságra nézve a legobb politika, ha semmiféle politikát nem üz, és még egyszer el fogadásra ajánlja a költségvetést. (Tetszés jobbról, a szónokot üdvözli.)
A legközlebbi ülés kedden lesz.

KÜLFÖLD.

A hármasszövetség megújítása. Rómából táviratozzák, hogy ott nagy fölntéselt kelt gróf Lanza tábornoknak, a berlini nagykövetnek Rómába érkezése, akit *stürgösen hívtak haza.* Mint-hogy **Prineti** hosszasan tárgyalv vele és a római német nagykövettel, azt hiszik, hogy a hármasszövetség megújításának kérdéséről van szó.
Mint nekünk Berlinből táviratozzák, a *Post* vezércikkben foglalkozik a hármasszövetségről s annak a nézetének ad kifejezést, hogy a mai viszonyoknál fogva alapos a remény, hogy a hármasszövetséget meg fogják újítani. Tudvalevölge a szerződés felbontását Olaszországgal szemben egy *Klauser*-határozás meg, Ausztria-Magyarországgal szemben **Bismarck** hatalmas műve a *maradandóság* minden biztosítékával fel van ruházva. A legutóbbi időben a hármasszövetség új erőt merített és alapos a remény, hogy fönixként új életre fog kelni.

Koerber tárgyalásai. Koerber osztrák miniszterelnök ma is folytatta tárgyalásait a cseh és német pártvezérekkel. Ma a miniszterelnök Schücker képviselölrel tanácskozott hosszabb ideig. A tárgyalások idejéja az, hogy utját egyengessék a cseh-német kiegyezési konferenciánál.

Azok a politikusok, akikkel Koerber eddig tárgyalv, a legkülönböttebb javaslatokat ajánlották elfogadásra. **Forscht** képviselöl, aki a prágai ifju-cseh párt-vezetőséggel szolidaris. feltétlenül a Badeni-féle nyelvrendelet alapjára helyezkedött. **Placc** azt ajánlja, hogy a feleknek a hatóságokkal való érintkezésében a két nyelv egyforma jogu legyen, a hatóságok egymás közt való érintkezésében az a nyelv használattassék, amelyet a hatóság kerületében a többség beszél. **Pantucek** képviselöl formulája közel áll a Gausch-éle nyelvrendeletekhez. A bécsi ifju-cseh-klub a prágainál kevésbé radikális álláspontot foglal el.

Bécs, január 18.

A költségvetési bizottság mai ülésén **Böhm-Bawerk** pénzügyminiszter a fogyasztási adók folytatolagos tárgyalása során kijelentette, hogy a kormány a cseh tartományi bizottsággal tárgyalásokat folytat önálló tartományi söradó behozatala tárgyában, de ilyen intézkedésnél mindig az egész állam érdekeit is szem előlt kell tartani. Nem szabad tehát figyelmen kívül hagyni egyetlen olyan eszököt sem, amely utját egyengeti a jövendőbeli fejlődésnek. A szeszmonopóliumra vonatkozólag kijelenti a miniszter, hogy előítélet nélkül, söt bizonyos rokonszenvvel nézi ezt a kérdést, amely azonban sok nehézséggel jár. amelyeket meg kell gondolni. Ajánlatos tehát, hogy ez a kérdés egyelőre gondosan tanulmányoztassék, a tanulmányozás befejeztével azután elő fogja terjeszteni jelentését. A miniszter ellenzi az előirányzott söradóbévételek fokozását, amit az előadó ajánlott, ellenben egyetért az előadóval abban, hogy a költségvetést teljes realitással, de nem az egyes költségvetési tételek, hanem az egész költségvetés realitásával kell helyreállítani. A miniszter megjegyzi, hogy a felelösséget azért, hogy a zárszámadások nem lesznek kedvezöllebbek az előirányzatnál, csak akkor vállalhatja el, ha a kormány által előterjesztett előirányzatot változtatlanul elfogadják.

Hosszabb vita után **Menger** előadó visszavonta a söradóbévételei előirányzat emelésére vonatkozó indítványát, de azt ajánlja, hogy a szesz denaturálásának

ellenörszéért járó díjak előirányzatát 50.000 koronával emeljék.

Anglia politikája. Az összes londoni lapok ma az angol parlamentben elhangzott miniszteriális beszédekkel foglalkoznak. **Balfour** *Mac Neil* kérdésre adott tegnapi válaszára a *Times* megjegyzi: Az ország örömmel fogja tudomásul venni **Balfour** azt a választást, hogy semmi sem történt, ami *mentegeltözész lett volna Németországgal szemben.* A *Daily News* szerint világos dolog, hogy **Landsdowne** opportunusnak találta, hogy kollégájának meggondolatlanágát kimagyarázza. A legokosabb dolog volt, amit tehetett, mert kollégájá hivatalos minőségben beszélt. **Bülow** birodalmi kancellárnak joga volt úgy beszélni, a hogy beszélt.

Wellingtonból jelentik, hogy a polgármester elnöklésével ma ott nagy gyűlést tartottak, amelyen olyan határozati javaslatot fogadtak el, amely *nyelül tiltakoznak az ellen a sötört kritika ellen, amely-lyel külföldön az angolok dél-afrikai politikájáról nyilatkoznak.*

A londoni City egy küldöttsége a legközelebbi napokban Pétervárra utazik. A deputáció a végböl keresi fel az orosz földmívelésügyi minisztert, hogy az angolok és oroszok közti kereskedelmi összeköttetést állandósítsák és szorosabbra fűzzék.

A San-Girolamo-ügy hősei. Csöndes kis skandalummal fejeződik be a San-Girolamo-kollégium zajos ügye. Ebben a főigágitátor szerepét gróf **Alcaevich** Titusz római publicista játszotta, aki egy dalmatókból álló bizottságot alakított a San-Girolamo-intézet dalmát jellegének megmentésére. Az utóbbi napokban azonban nagyon megváltozott az olaszországi közzvélemény ebben az ügyben, mert kitűdött, hogy **Alcaevich** ezt társait bizony nem a legitímabb intenciók vezették az agitációnál mert *nyalmit fogadtak el bizonyos kövötektöl.* Ez volt az oka annak, hogy az olasz kamarában visszavonták a bejelentett interpellációt. Most **Barzilai** irredentista képviselöl, aki **Alcaevich**-ék érdekében akart interpellálni, a maga és politikai barátai nevében folyamodványt intézett a belügyminiszterhez, amelyben azt kéri, hogy *azt a cigánybandát (értésd a San-Girolamo hőseit) amelyik az olasz hazafiságot aljas pénzügyi spekulációra alkotta ki toloncoltassa az osztrák határra.* Ezzel Olaszország Triesztből Trapaniig lelkéböl fog örövendeni ennek a rendszálynak. A *Patria* egész terjedelmében közli **Barzilai** beadványát, amelyben **Pázmán** volt rektor önzetlenségét dicséri.

A délafrikai szabadságharc. Kölnből táviratozzák, hogy a *Kölnische Zeitung* irányt adó helyről a következő értesítést vette: Az angol lapok az utóbbi időben ismétellen jelentették, hogy a boerek befejártak a hadviselésbe és **Krüger** elnök is már hajlik **Kuyper** németalföldi miniszterelnöknek arra a tanácsára, hogy a békéletételekben ne ragaszkodjék a boer köztársaságok függetlenségéhez. A boerokhoz közelálló körökben mindezeket megcsöfolják. A boerok és az angolok közt az utóbbi időben semmiféle közeledés nem történt.

Brüsszel, január 18.

Illetékes részről megerősítik, hogy a németalföldi kormány lépéseket tett a békétárgyalások megindítására s a boer vezetők tényezőik megnyérésére. **Fischer** és **Wesels** hajlandók részt venni a tárgyalásokon, **Krüger** és **Leyds** azonban be akarják várni a harcoló boer tábornokok véleményét.

London, január 18.

A Krause-pör tegnapi tárgyalása során a vádölt védoje utalt arra, hogy a vádhatalás nem bizonyította be, hogy Krause 1901. augusztus 6-áról keltezt levele, amelyben Broekma-nak azt írja, hogy **Foster** valamiképpen el kellene tenni láb alól, valaha Broekma kezébe került volna. A gyilkosságra való felejtás vádjánál feltétlenül szükséges kimutatni, hogy valaki tényleg fel lett bújva a gyilkosságra.

A mai ülésen a lord-főbíró hozzájárulta a védőnek e ejtegetéshez és hozzátette, hogy az ügyet annak dacára az esküdtök elé viszi, még pedig ama vég alapján, hogy Krause megkisérlette Broekma-t rábírn Foster meggyilkolására.

London, január 18.

Dr. Krauset gyilkosságra való felejtás ki-sértelében *vétkesnek* mondták ki és *hétévi fogságra* ítélték.

Legujabb es. és kir. szabadalmazott

FÉRFIÉNG

Vértés és Sebestyén eszék. és kir. szab. felügyelöttség közzölök.

Budapest, IV., Múzeum-körut 15. a kir. műegyetemmel szemben.

melynek nyakléce a reághomboladó gallér bőségéhez önmagától pontosan szabályozódik, ráncok képződését kizárja és szükséges képest, szűkább vagy bővebb gallér használatát teszi lehetővé! Rendkívül célszerű és használatban olyan egyszerű, hogy külön utasítást nem igényel. Ezen ingek egyedül nálunk a fölirtálaknál használtak minden bőségében a következő kivételével:

Legjobb minőségű szifonból, sima vagy redés mellet 2.25 és . . . 2.75 forint Puhá batista- vagy pikemellől 2.75 forint
szabványos méretű vatta és szálcsüveg szűkítelben is készíthetik.
Videki megrendeléseknél elegeted a szállás költségét megfizetni.
Részletes leírásnál szivesen szolgálnak. Utánzatok a szabaddáni törvényben ötköznek, nagy választékban levő francia és angol uridart különlegességeket, valamint kül- és külföldi halopkat.



A Balkán szenzációi.

Budapest, január 18.

Multkor hird adunk a belgrádi *Beogradzke Novine* című lapnak arról a közleményéről, amely a szerb politikának monarchiánk felé való fordulását ajánlja s kilátásba helyezi. Ez a lap benső összeköttetéssel tart udvari körökkel. Alig hogy a *Novine* e cikke megjelent, a kormány félhívatolosa, a *Dnevnik*, heves polemikába bocsátkozott vele. Belgrádban erősen meg vannak győződve arról, hogy a miniszteriális és az udvari körök organumai közt kitört s ma is folyó polemia többet jelent egyszerű publicisztikai vitaszkodásnál s azt hiszik, hogy a szerb politika csakugyan el fog térni moszkovita szinétől. A *Novine* most még inkább hangsúlyozza ezt és hosszasan elsorolja azokat a politikai családásokat, amelyekben Oroszország Szerbiát 1815 óta oly sürűn részelte. S ez a lista jó hosszú, nagyon tanulságos és történeti tényeket tartalmaz. Vajjon megszivlelik-e Belgrádban?

Sokan bíznak benne. S némi jelét látják a fordulatnak a szerb királyi pár legutóbbi magatartásában. Belgrádban ugyanis a minap udvari bál volt, amely nagyon sok embernek azt a híres, 1858. évbéli Szent-András napján tervezett díszabédet juttatta eszébe, amelyet meg nem tarthattak, mert a meghívott vendégek egytől-egyig udvarias levélben mentették ki magukat elmaradásukért. Ezen a bálon is a hivatalból berendelt tisztetek és tisztviselőkön, továbbá a diplomáciai karon kívül csak 5-6 előkelő belgrádi polgár jelent meg, a többiek ellenben (összesen százöt hivat meg) levélben mentették ki magukat. Feltűnő volt, hogy az udvar a bálon meglehetősen hidegen bánt *Czarik* orosz követével, míg a német és osztrák-magyar követeket elhalmozták figyelmességekkel. Hálából aztán a két követ hajnali négy óráig fáradszótlanul járta a kólót. Azok, akik a báltérlem hangulatából politikai következtetéseket tudnak levonni, azt tartják, hogy Szerbia most már igazán szakítani akar eddigi hideg udvarlójával, Oroszországgal és inkább felénk vet kacér pillantásokat.

A román külügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett a kamara elé, mely a külföldön a legnagyobb feltűnést fogja kelteni. A törvényjavaslat nemcsak a berlini szerződés szellemébe ütközik, hanem nagymértékben ellenkezik a román kormányunk nérmérgiben tett ama nyilatkozatával, hogy az idegen tőkepenészek helyezék el pénzüket Romániában. A törvényjavaslat a vidéki községek rendőrségi közigazgatására vonatkozik. Aki idegen létele vidéki községbe érkezik, nemcsak passzust kell felmutatnia, hanem nyilatkozatot is kell tennie, melyből kitűnik saját neve, szülei neve, születési helye, foglalkozása, valamint az a körülmény, hogy melyik határszéli helyen jött Romániába. A községtagos szabad belátása szerint határozza el, hogy az idegeneknek szabad-e a községben tartózkodnia vagy sem. Az idegen munkásokat alkalmazó vállalkozóknak kezességét kell vállalniuk a munkások adójáért. Mindamaz idegenek, kik e törvény intézkedéseinek nem felelnek meg, kiutasítatnak az országból. Kávéház, vendéglő, pékület vagy bármilyen nyilvános jellegű vállalkozásra csak romániai honpolgár kaphat engedélyt. Ezek az intézkedések nem csupán a zsidók, hanem az összes idegenek ellen irányulnak.

Bolgár kormánykörökben azt a hírt terjesztik, hogy *Danev* miniszterelnök csak a Cankov-pártra támaszkodva megy bele a választási küzdelmekbe. A kormányunk legalább száz mandátumot kell szereznie, mert a képviselők száma az újabb népszámlálási census révén 180-ra emelkedett.

Bukarestben az orosz pánszlávok támogatásával *Pravoszlavni Vosztek* címen harcias szláv lap jelenik meg, melynek célja az osztrák-magyar és német befolyás győngítése Romániában és az egész Balkánon. A pánszláv lap minden száma tele van a monarchiák ellen szórt szidalmakkal. Ez a lap *Miklós* cárt a nevenapján külön feliratban üdvözölte, mint a Balkán szláv urát és parancsolóját. A cár a szófiai orosz ügyvivőség útján melegbangu köszönetet mondott a szerkesztőségnek. Román politikai körökben szimplomatikusnak tartják ezt az eseményt s jelét látják benne a pánszlávok aknamunkájának.

Konstantinápolyból megerősítik azt a hírt, hogy *Mahmud Dámád* basá, a szultán sógorát a szultán elleni összeesküvés és külföldre való szökés miatt *in contumaciam halálra ítélték*. *Mahmud Dámád* basa 1890. évi december hó 17-én elült a palotájából. A *Georgia* nevű francia teher szállító hajóra menekült két fiával együtt és bár a hajót a szultán emberei átkutaták, sikerült neki Franciaországba menekülnie. Eleinte azt hitték, hogy a basa azért szökött meg, mert egy angol tásarlattól baksist fogadott el, hogy ne a németek, hanem az angolok

kapják meg a bagdadi vasut építését. Csak később tűnt ki, hogy mint az *ifjú-török párt feje, a szultán ellen összeesküvést szőtt*. Menekülése óta Angliában, Svájcban és Egyiptomban is tartózkodott.

HIREK.

Budapest, január 18.

— BUDAPESTI NAPLO. Január 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— A király Szöll Kálmánál. A magyar miniszterelnök betegszojába a királyi kegy vitt ma derüt és melegséget. Ő felsége, aki Szöll Kálmán betegsége alatt napjában többször is jelenést tétetett magának a beteg állapotáról, ma személyesen ment el az ő kedves tanácsosához, hogy kifejezze örömét szerencsés felgyógyulásán. Pont délben állott meg az udvari fogat a magyar ház előtt és teljes felőráig időzött a koronás látogató a lábbadozó miniszterelnöknel. Az uralkodó gyöngéd figyelmének ezt a ritka és megható nyilvánulását minden bizonygyal hálásan veszi tudomásul itthon a közvélemény. Az ország első tisztviselőjének személyét ért kitüntetés nem lehet közömbös az ország előtt. A miniszterelnök állapota különben, mint bécsi táviratunk jelenti, örvendetesen halad a javulás útján. Ma is sokan tudakozódtak állapota iránt, köztük *Mária Terézia* főhercegnő és *Lónay* Stefánia grófné.

— Adalbert porosz király Tricsztben. A tricszti ünnepek, amelyeket a tegnapi odaérkezett Adalbert porosz királyi herceg tiszteltére rendeztek a hivatalos körök, este folytatódott. A *Villa Necker*-ben adott ebéd után Adalbert herceg a községi színház díszelőadására hajtatott ahova egyegyed tízker érkezett meg a Lohengrine első felvonása után. A helytartó, a podeszta, a német főkonzult és a színház igazgatója fogadták. A második felvonás után a herceg a szomszéd szalonba ment, ahol cerclet tartott és a helytartó, a podeszta, a német főkonzult és a hajóparancsokot, valamint mind-egyiknek feleségét fogadta. A színház előtt a herceget nagy néptömeg várta, amely ott maradt az előadás végéig, vagyis féltizenkettőig. Este a német kolónia sérestélyt rendezett a *Charlotte* atliszjé és legényország számára. A vendégeket *Acier* igazgató üdvözölte, aki lelkes pohárköszöntőt mondott *Ferenc József* királyra. *Klénk* kereskedő a német császárt köszöntötte is. A pohárköszöntő sorát egy német altisztnék *Németerosz* és Ausztria-Magyarország fegyverbarátságára mondott pohárköszöntője fejezte be. Délután 2 órakor Adalbert porosz herceg gőzbárkán a *Miramare* kastélyba ment, visszatérve körülkocsizott a városban és 5 órakor visszatért a „Charlotte”-ra. Este gróf Goëss helytartónál és nejeél 62 teritű ebéd volt.

— A német császár yachtja. Newyorki távirat szerint a német császár új yachtját február 25-én délelőtt bocsátják vízre. *Roosevelt* elnök ma kijelentette, hogy nagyon örül *Vilmos* császár amaz elhatározásának, hogy *Henrik* herceget kiküldi erre az ünnepra. Egy hajóraj élje megy a *Kronprinz Wilhelmnek* Tompkinsvilleig, ahol *Henrik* herceg átszáll a *Hohenzollernre*. A hajóraj azután az öből mentén föltéle fogja kisérni a herceget. Az egész ünióban nagyszabásu politikai tüntetéseket rendeznek a yacht-avatás ötleiből.

— Erssébel főhercegnő menyasszonyi ruhája. Királyunk ünokájának menyasszonyi ruhája a szabóművészet remeke lesz. Elkészítésénél elsősorban magának a főhercegnő anyjának óhajtása volt irányadó, aki azt akarta, hogy az mindenben hasonlítson ahhoz a nászruhához, amelyben 1881 májúsában ő állott az oltár előtt. Hogy *Lónay* grófné ezt a szép gondolatát megvalósíthassa, a loányának ajándékozta értékes csipkét, amelyeket husz évvel ezelőtt *Brüsszel* városától kapott nászajándéknak. A csipkék mindegyike értékes *Point à l'aiguille* a legszebbjaita csipke, amelyek helyen kellően érvényesüljenek, a hagyományos menyasszonyi ruhát kellett választani: a sima fehér duchesse-átalast, a három méter hosszú uszályt s a magas derekat. A szokna és az uszály a remek csipkével vannak körülvéve. A sima derekon van a csipkefübe, amely elől a lá *Maria Antoinette* keresztalakú s a keresztelésnél narancsvirág-csokor díszíti. A föhu áttört vége nagyobbfejta narancsvirág-csokorral van a derekhoz erősitve s csinos ráncokban esik a ruhára. A fátvoly, amely nem takarja el az arcot, hátul kétrét össze van

tűzve s a homokon a magasra fészült haj fölött briliáns tartja össze e mögött pedig a narancsvirágból és zöld levelekből készült menyasszonyi koszoru díszíti a fátvolyt.

— Udv-ri bál. Bécsből táviratozzák: A mai udvari bálon számos udvari méltóság, miniszter, diplomatata, tábornok, képviselő és arisztokrata vett részt. 9 órakor jelent meg az udvar élén a király *Mária Jozefa* főhercegnővel. Ezután jöttek *Ferenc Ferdinánd* főherceg *Mária Annunciata* főhercegnővel. Ott főherceg *Alice* főhercegnővel, *Ferdinánd Károly* főherceg *Bianka* főhercegnővel, *Lajos Viktor* főherceg *Isabella* főhercegnővel, *Henrik Ferdinánd* főherceg *Erzsébet Amália* főhercegnővel *Lipót Szalvátor* főherceget *Margit* főhercegnővel, *Frigyes* főherceg *Mária Anna* főhercegnővel és *Rainer* főherceg *Mária Henriette* főhercegnővel. Az udvar megjelenésével megkezdődött a bál. Ő felsége és *Mária Jozefa* főhercegnő cerclet tartottak és igen sok előkelőséget mutattak be nekik. A király több személyiséget megszólítással tüntetett ki, ezek közül *Kathrein* képviselet, báró *Ludvigdorff*, gróf *Thunt* és nejét, valamint az angol nagykövetet.

— A walesi herceg Berlinben. A walesi herceg — mint már jelentettük — nemsokára látogatást tesz a berlini udvarnál. Ugy volt, hogy a hercegné is vele utazik, most azonban azt jelentik Londonból, hogy a hercegné nem kíséri el férjét, akivel csak néhány magasrangú tiszt utazik Berlinbe. A herceg e hó 24-én indul el Londonból és *Dover*, *Calais* érintésével, *Kölnön* át utazik Berlinbe.

— *Henrik herceg* Amerikában. *New-Yorkból* jelentik, hogy a német császár új yachtját február 25-én bocsátják vízre. *Roosevelt* elnök kijelentette, hogy nagyon örül *Vilmos* császár elhatározásának, hogy *Henrik* herceget kiküldi erre az ünnepra. *Hajóraj* megy a *Kronprinz Wilhelm* el *Tompkinsvilleig*, ahol *Henrik* herceg átszáll a *Hohenzollernre*. A hajóraj azután az öből mentén föltéle fogja kisérni a herceget, ki a *Hohenzollern*-hajón ma délelőtt indult utjára *Kielből*.

— Nincs már pupos ember. Az orosz sebészekt moszkvai kongresszusán megjelent dr. *Fink*, kirakói sebész is és pedig egy csomó apparátussal, szerszámmal. Es ő lett a kongresszus szenzációja is. Felolvasásában elmondta, hogy kitalálta a módját a puposság gyógyításának. Bemutatott egyszersmind négy olyan embert, akiknek a hátról eltűntette a pupot. Kettő ezek közül már tökéletesen ép férfiv változott a kura révén, kettő pedig a gyógyulás utolsó stádiumában van. Hogy az orvos találmánya nem humbug, azt az is bizonyítja, hogy — a pétervári telegramm szerint — a kongresszus néhány tagja akkor is ismert a pacienseket, amikor még nagy pupot cepeltek a hátukon.

— Gróf *Waldersee* Amerikában. *Berlinből* jelentik, hogy gróf *Waldersee* és felesége áprilisban *New-Yorkba* utaznak. A gróf felesége ugyanis amerikai származású és az utazának egyedüli célja az, hogy az amerikai rokonokat meglátogassák.

— Az osztrák költő feje. Az az igazom, amely odaát Ausztriában *Hammerling* költő koponyája miatt keletkezett, amelyet tudvalevőleg a család tudta nélkül a koporsóból eltávolítottak, hogy muzeumban őrizték, nyilván mihamarább le fog esőndesülni. Táviratban jelentik ugyanis *Gräcből*, hogy *Hammerling* fejét ma délelőtt visszatették a koporsóba. Az aktusról senkit sem értesítettek, mert félték a nagy népesődületől.

— Kiltűntetett uszágró. *Sándor* szerb király *Mandovsky Rikárdnak*, a Magyarorszag belső dolgozó-társának a *Takova*-rend tiszti keresztjét adományozta.

— Báró *Oroszyny halála*. Özvegy báró *Oroszny István*n holttestét az *Üllői-uti* palotában helyezték ravatáira. A palota homlokzatán csupán egy íkete lobogó hirdeti a gyászt. A ravatalt az *Üllői-utra* néző kis szalomban állították fel: ez volt a báróné legkedvesebb tartózkodási helye. A díszes ércokporost tömérdek élővirág-bokrétával és koszorúval vetétek körül és a koporsóra ezüstkaros gyertyatartók gyertyái vetétek fényt. A koporsónál egész délelőtt a család tagjai és két apaca imádkoztak.

— *Kornfeld Zsigmond* üdvözlése. A tőszedetános ma délután 5 órakor tartott ülésében *Neumann Miksa* alelnök, a Magyar Leszámitólé-és Pénzváltóbank igazgatója lendületes beszédben üdvözölte *Kornfeld Zsigmond*-ot, a tanács elnökét, főrendiházi taggá történő kinevezetése alkalmából s egyuttal a tanács nevében művészi kivitelű feliratot nyújtott át neki, amelyben a tanács elnöke iránt érzelt mély tiszteletének és törhethetlen ragaszkodásának ad kifejezést.

— Coquelin a német császárnál. *Vilmos* császár ma kihallgatáson fogadta *Coquelint*. A művészt az audienция után valósággyal megrobanták az interviererek, de *Coquelin* csak annyit mondott:

— A felség elragadó. Az arca, minden vonása és minden mozdulata elbájoló!

— **A balászfalvi koponya.** Nem szívesen foglalkozunk *Kéry Gyula* urnak „országgrászló felfedezésével”, de ma a balászfalvi koponya ügyében olyan nyilatkozatot kaptunk, melynek közreadását kötelességünknek tesszük a kegyelet. A nyilatkozat a sokat emlegetett Reichenberger Bernát osztrák főbész egyetlen fiától, Reichenberger Károlytól való, aki Nagy-Szebenben bírósági végrehajtó és derék magyar ember. Lapunk egy barátja volt szíves Reichenberger Károly e nyilatkozatát velünk közölni a következő levélben:

Tisztelt szerkesztő ur! A mult napokban lent jártam Nagyszebenben, hogy főnököm megbízásából árverés útján érvényesen annak követelésait. Az árverésen megjelent Reichenberger Károly, bírósági végrehajtó is és kölcsönös bemutatkozásunk után azt kértem tőle:

— Ön talán fia Reichenberger Bernátnak, akiről most annyit írnak az újságok.

— Az vagyok, válaszolta ő.

— Hát mi igaz abból a hírből, hogy az ön atyja levágta Petőfi fejét, évekig őrizte s aztán odaajándékozta a balászfalvi muzeumnak?

— *Nem komoly dolog az egész hír, uram, válaszolta Reichenberger.* — Egyetlen fia vagyok apámnak, már meglett ember voltam, amikor meghalt, és bizonyára nekem szól volna első sorban arról a koponyáról, ha csakugyan a Petőfié lett volna az. A rokonsaim, mint hallom, nagyon erősöknek azon, hogy az a koponya mindenáron nemzeti ereklye legyen, de bizony az a koponya nem volt soha Petőfi Sándoré.

Ennyit mondott nekem arról az állítólagos Petőfi-koponyáról Reichenberger Bernát osztrák főbész fia és én talán szolgálatot tettem a meghurcolt nemzeti kegyeletnek, amikor ezt a nyilatkozatát a tisztelt szerkesztő ur rendelkezésére bocsátom.

Hazafiu tisztelttel
N. B.
kereskedelmi utazó.

Kéry Gyula ur, aki Balászfalván megszemlélte Petőfi állítólagos koponyáját és lerajzolta, elküldte a rajzokat a *Vasárnapi Újság* szerkesztőségének. Nagy Miklós, a *Vasárnapi Újság* szerkesztője, a rajzokat elküldte *Jókai Mór*nak, *Török Aurél* egyetemi tanárnak és dr. *Semayer Villibald* antropológusnak. *Jókai Mór* a rajzokra vonatkozólag a következő levelet írta Nagy Miklósnak:

Kedves barátom! Az általad nekem megmutatott rajzokra nézve elmondom őszinte véleményemet. Ez a rajzban előttem álló koponya nem Petőfié. Petőfi koponyája felül szélesedő volt, ez pedig keskenyedő; homloka magas volt, ez alacsony; az orrtul az incsontig az arc jóval hosszabb volt s a pofacsontok kiülők. Arcélben még jobban kitűnik az eltérés. Petőfi homloka erősen előre nyomult, ez adott arc kifejezésének oly meghatározó jellegét: az ábrán pedig a koponya hátranyomott. Minthogy a fogak teljesen hiányoznak a felső incsontból, azt az ismertető jelt, a miről megemlékeztem, a rendetlen fog-előreléggel, nem találhatom meg rajta, amiből a valószínűsége következtethetem volna. Minthogy az ábrák természetű nagyságban vannak megrajzolva, azt is határozottan állíthatom, hogy Petőfi-nek ennél nagyobb feje volt.

Látva a koponya ábráját, azt hiszem, hogy ez valami cimenterium csontházából került egykori tulajdonosához, amilyenhez hasonlókat eleget láttam a kuriozumokat kedvelő ismerőseimnél: így Kazinczy Gábornál is egy hatalmas asztaldiszkó koponyát, amiről el kellett hinnünk, hogy az Batu kháné volt. *Ez a koponya is a Batu kháné lesz.*

Jókai Mór.
Török Aurél egyetemi tanárt, *Bartók Lajos*, a Petőfi-Társaság alelnöke megkérte, hogy utazzék le Balászfalvára s vizsgálja meg a Petőfiének állított koponyát. *Török* tanár most levelet írt *Bartókhöz*, melyben kijelenti, hogy Balászfalvára le nem utazik, mert a nagy felelősséggel járó kérdést csak gondos összehasonlítás után intézetében döntheti el. Egyedül helyes megoldás szerinte az, ha a miniszter felkéri az érkeket a koponya felkutatására. Hír szerint a miniszter ez iránt a lépéseket megtette és eredményük az, hogy a koponyát két balászfalvi tanár felhozza Budapestre.

— **Bolgár Ferené diszpolgárága.** *Kismarton* sz. kir. város közgyűlése *Bolgár Ferené* országgyűlési képviselőt egyhangulag, nagy lelkesedéssel a város diszpolgárává választotta.

— **Franszabad ünnepe.** A híres csehországi fürdő ma ünnepi 60-ik évfordulóját annak, hogy önálló község lett. Reggel ébresztő és délelőtti diszgyűlés volt, amelyen *Biedermann* polgármester ünnepi beszédet mondott. Este a *Kursalonban* bált rendeztek.

— **Egy volt köztársasági elnök halála.** Sevillaában csöndes elvonsúltságban meghalt don *Caamans*, Ecuador köztársaságának volt elnöke. Az ő pályafutásának is, mint a legtöbb dél-amerikai államfőkének, forradalom vetett véget. Akkor le kellett mondania az elnökségről. Ellenfelei bosszúja elől Európába menekült s azóta elvonultan élt Sevillaában.

— **Belgrádi doznak.** Állandó rovatja van már a külföldi lapokban azok a mende-mondáknak, amelyek *Sándor* szerb királyékról keringenek. Így egy bécsi lap most a következőket írja: *Mikor* a szerb királyi pár legutóbb országában utazott, *Draga* királyné bizalmasan elmondta az őt üdvözlő hölgyeknek, hogy ismét őrvende-es családí eseménynek néz elébe. De most már egész bizonyosan. Azóta persze hónapok mutat el, s így kétségtelen, hogy a királyné ismét tévedett. A bécsi lap szerint *Draga* és *Sándor* már nagyon elhidegült egymás iránt. A király egyik sógorjének udvarol, a királyné pedig *Sándor* főhadsegége, a szép *Láza* iránt érdeklődik, aki már akkor szerelmes volt bele, amikor még övegységesszony volt. A minap azt írták a belgrádi lapok, hogy a szép főhadsegég tudógyuladásban megbetegedett, s e miatt pár napig nem távozhatott a királyi palotából. A bécsi lap szerint a főhadsegégnek nem tudógyulás volt a baja, hanem véralfutás, amelyet tompa tárggyal való ütésekkal idéztek elő, s a főhadsegég nem akart addig kimenni az utcára, míg a hideg borogatások el nem tűntek a fejéről az ütések nyomait. Az eset után a király magához hivatá a legtekintélyesebb belgrádi ügyvédet, aki hajlandó is volt erre a látogatásra, miután megígérték neki, hogy nem fog *Draga* királynéval találkozni. A vonatkozásnak állítólag az a magyarázata, hogy az ügyvéd a világrét sem hajlandó *Draga* királynének kezét csókolni. Hosszu ideig tanácskozott a király az ügyvéddel, állítólag arról, hogy miként lehet oly adatokat gyűjteni, amelyeknek alapján a konzisztórium fölbontaná a királyi pár házasságát, mert a király egykori népszerűségének egy részét már csak a válópörrel tudná visszaszerezni.

— **Köszönetnyilvánítás.** *Molnár Antal* urbölgy főlkért bennünket a következő sorok közlésére:

Hálás szívvel köszönöm ez uton is azt az őszinte, szíves nagy részvétet, melyet felejtethetlen férjem elhunyt alkalmából barátal és ismerősei kifejezni kegyesek voltak. Budapest, 1902. január 18. özvegy *Molnár Antálné.*

Itt említyük meg, hogy gróf *Majláth Gusztáv* erdélyi püspök a következő részvételelet intézte *Molnár Antal* özvegyéhez:

Igen tisztelt Nagyságl! Kedves férjének elhunyt alkalmából fogadja őszinte részvétem kifejezését. Sajnálom, hogy későn tudtam meg a gyászesetet, különben kötelességemnek tartottam volna neki a vég-tisztességet megadni. Így már csak imádkozhattam érte és nagyságodért, hogy a nagy csapat megnyugvással viselhesse. Őszintén tisztelő írópsztorza gróf *Majláth* erdélyi püspök.

— **Az acél-király Bécsben.** Az amerikai acél-trust igazgatója — mint Bécsből jelentik — tegnap odaérkezett és a *Bristol*-szállóban szállt meg. *Schwab* igazgató jelenleg oszupán szórakozásból jött Európába és utazásának semmi jelentősége sincs az acél-trustra nézve.

— **A Kosuth-asztal kőségálése.** Az első *Kosuth* Lajos magyar asztalásárság holtap, vasárnap tartja rendez évi közgyűlést Kerepesi-uti helységében.

— **A párisi kiállítás kítüntetettjei.** A francia közoktatási és szépművészeti miniszter a párisi világkiállítás körül szerzett érdemeikért a következőket tüntette ki: Az *Officier de l'Instruction Publique* címmel: *Babocsay Béla* kereskedelmi minisztériumi számellenőr. *Bodola Lajos* műegyetemi tanárt, *Czobor Béla* egyetemi tanárt, *Halász Ferenc* osztálytanácsost, K. *Lippich Elek* osztálytanácsost, *Kerpely Kálmán* gazdasági akadémiai igazgatót, *Lers Vilmos* miniszteri titkárt, *Linhardt György* gazdasági akadémiai tanárt, *Molnár Viktor* miniszteri tanácsost, *Schwanda V. József* gyároost, *Tóth Lajos* miniszteri tanácsost. Az *Officier d'Académie* címmel: *Fischer József* építészt, *Gyöbry Loránd* miniszteri titkárt, báró *Malcomes Gyula* számellenőrt, *Matskássy József* tanárt, *Manzoni Melániát* (Pozsony), ifjabb *Vastagh György* szobrászt, *Velösy János* számellenőrt.

— **A Magyar Evezös Sport** című kitűnően szerkesztett sportlap, amely az evezős szövetségek és evezös egyesületek hivatalos közlönye, II. évfolyamba lépett. *Ottlik* Tihamér művészies rajza díszíti a címlapot s a lap, mely a hazai és külföldi evezös mozgalmak hí tükre, gondosan van összeállítva. A maga nemében házagot pótló szaklap *Abray Zoltán* szerkesztésében jelenik meg s előfizetési ára egy évre 6 korona.

— **Vasutasok sztrájkja.** *Romából* távrautozzák: A vasuti alkalmazottak sztrájkjain készülnek; fizetésük javítását és a munkaidő megrövidítését követelik. A kormány intézkedéseket tesz a sztrájk esetére.

— **A brüzi bányaszerencsétlenség.** A szörnyü brüzi katasztrófáról újabb hír alig érkezett. Emberfeletti erővel fogtak hozzá a mentési munkához, de ez nagyon lassan halad, mert ropant óvatosan kell eljárni. A vizállás a *Jupiter*-aknában nem apadt tegnap óta, a kutatók nem bukkantak újabb tetemekre. A horpadásokban a víz a szakadatan szivattyuzás mellett is az éjjel kilenoven centiméternyivel emelkedett, mert a *Biala* folyó több helyen kilépett medréről és elöntötte a környéket. A föld színén való elgátolást nagyon megnehezíti és késlelteti a nedves, rossz idő. Az aknában az istállóig jutottak, ahol két döglött lovat találtak. Az állampépítészetű mörnök, aki a felszinen dolgozik, azt mondja, hogy az ugynevezett *Schiffgraben* felől veszély fenyeget, amiért is megtették a kellő óvintézkedéseket. Az áldozatok hozzátartozói számára sok adomány érkezik *Brüxhe*.

— **Keresztanya a nyíltérben.** A mai boldog talansággal teli világunkban bizonyára egy kis vakmerőség kell ahhoz, hogy valaki ország-világ előtt ki merje kiáltani, hogy szívében boldogság lakozik. De *mikor* ez a vakmerőség olyan kedves, megható formában mutatkozik, mint az alább következő sorokban, amelyek a *Délmagyarországi Közlöny Nyíltérben* jelentek meg, akkor kevés irigység támadhat ellene. A forma amily kedves és megható, bizonyára épp oly eredeti, majdnem szokatlan. A kis nyíltéri közlemény egyébként így szól:

Alulírott, mint boldog keresztanya közhírre teszem, hogy 1902. év január hó 15-én az első gyermeket tartottam keresztviz alá. A gyermek anyja: *Ruch Karolin*, a gyermek neve: *Géza, Antal, Sándor*. Az utóbbi nevet én adtam neki, mivel ez előtem a legkedvesebb név. A keresztelést *Kummergruber Sándor* jözevősvári segédlelkész végezte. Jelen volt még: *Schmitz Anna* szülésznö.

Konkoly Erszike
kisasszony.

— **A szerelmes grófnő története.** *Monte-Carló*-ban a minap a nagyvilági élet legérdekesebb hősnője lett öngyilkossá. *Kamenoff grófnő* 30 éven át élt *Monte-Carló*-ban s ez idő alatt naponta töltött néhány órát a roulette-nél. Nyereségei ez idő alatt rendszerint kiegyenlítették a veszteségeit, amelyek néha 100.000 frankra is rugtak. A grófnő híres volt galáns kalandjairól és az öngyilkosságot is szerelmi bánatában követte el. Az érző szívü hölgy most éppen 60 éves volt. *Kamenoff grófnő* egy évvel eszelött ismerkedett meg az olasz báró *Menozzi Tulloval*, aki régebben olasz katonatiszt volt. A báró a *monte-carló*i nagyvilági hölgyek kedvence volt, de amilyen szerencséje volt a szerelemben, olyannyira üldözte őt a balszerencse a játékokban. Az olasz kalandor így gyakorla volt kénytelen a grófnő anyagi támogatását igénybe venni. Egy nap azonban megtörtént az is, hogy a grófnő 150.000 frank értékű készereit eltűntek. A grófnő első fölundaltságában jelentést tett erről a rendőrségnek, mire az olasz báró jónak látta, keréket oldani. *Milánóban* azonban elfoglalt és hiába sietett oda a grófnő, hogy kiszabadítsa, minden fáradozása sikertelen maradt, mert a bíróság hét és félévi fegyháza ítélte a nemes bárót. A grófnő visszautazott *Monte-Carló*-ba és megérkezése után való napon a menyazetes ág oszlopára felakasztotta magát. Egész óráisi vagyonát a fegyháiba zárt *Menozzinak* hagyományozta azzal a megkölással, hogy a báró nagyon hasonlít az ő elhalt fiához.

— **Házaság.** *Förgách János* gyógyszerártáladonos 25-ikén tartja esküvőjét *Pöblyka János* államvasuti főfelügyelő leányával, *Sümegh Arankával* az újpesti római katolikus plébánia templomban.

Polgár Simon es. és kir. tartalékos hadnagy, vasuti hivatalnok eljegyezte *Strausz Gizike* kisasszonyt, *Strausz József* trsznelni nagykereskedő leányát.

König Gyula eljegyezte *Kiss Mariska* kisasszonyt Budapestén.

Zakár Albert, a pesti hazai első takarékpénztár egyesület tisztviselője eljegyezte,özvegy *Hika Dezsőné* leányát, *Iduskát Gyomán*.

— **Ministérikáoi.** A vasutasok mozgalmát félni a felhivatalos Magyar Nemzet mai számának következő cáfalo híre:

A *Pesti Napló* nyilván misztifikációnak esett áldozatul, amidőn ms reggeli számában egy női kézből, *Zágrábból* vett levelet közöl, amely szerint egy ottani vasuti ellenőr fiát nem bocsátották vasuti vizsgára, mert, amin a kereskedelemügyi miniszter az ez ügyben az ellenőrrel nála járt országgyűlési képviselőnek egy könyvre utalva kijelentette volna, az illető fia a vasuti mozgalomból folyólag a preskribáltak névsorába volna beiktatva. Ilyen könyv vagy feljegyzés illetoke helyről nyert értesülésünk szerint nem is létezik, a miniszter tehát erre nem is hivatkozhatott; az sem igaz, hogy nála ilyen ügyben akár egy ellenőr, akár egy országgyűlési képviselő járt volna.

— **Feltartóztatott kivándorlók.** *Turóc-Szent-Mártonból* írják: A ruttkai vasuti állomáson tegnap a harmadik kivándorló csapatot tartóztatta fel a csendőség. A kivándorlók ezutal is kükülömlögyei szász kömvisek voltak: tíz férfi és három nő. Mindössze 500 korona volt náluk. A kivándorlókat hazakülödték Kükülömlögyébe.

Déry Izidor ünneplése. A Magyar Fővárosi Malomgyésület ma délután ülést tartott, melyen Déry Izidornak, a Lujza-Gőzmalom igazgatójának átnyújtották a Ferenc József-rend lovagkeresztjét. Az ülésen megyeri Krausz Lajos elnököt. Jelen voltak többek között Szerényi József és Bíró Tamás miniszteri tanácsosok, dr. Saterényi Sándor miniszteri fogalmazó, a Lujza-Gőzmalom igazgatósági tagjai stb.

Az elnök megnyitván az ülést, melegen üdvözölte a kereskedelmi miniszter kiküldöttjét és az ünnepelt igazgatót.

Szerényi József miniszteri tanácsos szerencsésnek érzi magát, hogy Hegedűs Sándor miniszter nevében és megbízásából üdvözölheti a malomipart és az iparnak egy jeles képviselőjét, akit ő felsége, koronás királyunk legmagasabb kegyével kitüntetett. A kormányzat mindenkor teljes mértékben ismerte el a magyar malomipar nagy gazdasági jelentőségét. A mi malomiparunk a gyártelepek zöme és a gyártmány termelésének értéke tekintetében az egész magyar gyárpariban a legnagyobb jelentőséget képviseli. Olyan időben, amikor a magyar teret a külföld alig ismerte, a magyar liszt már dicsőséget szerzett a külföldön a magyar nemzet nevének. Mostanában, fájdalom, súlyos viszonyok nehezdednek az egész magyar gazdaságra és a magyar malomiparra is. De remélünk kell, hogy ez elmúlik, a nélkül, hogy súlyosabb kárt tegyen. Szívbeli üdvözléi Hegedűs miniszter megbízásából Déry Izidort.

Magyeri Krausz Lajos erre felolvastatta a királyi és miniszteri leiratokat és feltűzte Déry mellére a lovagkeresztet.

Déry Izidor meghatva mondott köszönetet a megisztelő kitüntetésért és őszinte halálját fejezte ki ő felségének és Hegedűs Sándor miniszternek, aki őt a kitüntetésre ajánlotta.

Az ülés után a Royal-szállóban lakoma volt, amelyen lelkesen éltették Hegedűs Sándor minisztert, Szerényi József miniszteri tanácsost és az ünnepeltet.

A berlini halálos párbaj. A berlini halálos párbajról a következők részleteket jelentik: Falkenhagen uradalmi nagybirtokos huszonhat éves és Nordheimből való, ahol apja földbirtokos. Bennisgen tartományi tanácsos, nyegvenegy éves és öt gyermek atyja. Már rég ideje nyílt titok, hogy Falkenhagen és a tartományi tanácsos neje között intim viszony volt. Legutóbb abban a klubban, melynek Falkenhagen és Bennisgen régi tagjai, elhatározták, hogy a Bennisgenről elterjedt híreket a férj tudomására adják. Ez hétfőn meg is történt. Kedden Bennisgenő férje parancsára távozott hazulról, hogy Liposében lakó nővéréhez utazzék. Másnap aztán megtörtént a férj és csábító közötti párbaj; feltételek voltak: tíz lépés távolság, háromszoros golyóváltás. Bennisgen, aki rövidlátó, de kitűnő lövő, már az első golyóváltásnál súlyosan megsérült. Testvére, aki Új-Guinea kormányzója, és atyja rögtön a helyszínen voltak és intézkedtek, hogy a sebesült a hannoverai kórházba szállíttassék, ahol tegnap este meghalt. Falkenhagen a párbaj után Nordheimbe utazott.

Operánközpézi mütterem az Operában. A hétfői főnépalkalmából gróf Keglevich István intendáns intézkedése folytán a bál tartamára Erdélyi udvari fénypérez müttermet rendezett be, ahol a bál látogatói egész éjjel villanyos fény mellett lefényképezthetik magukat.

Halálás. A külföldről három nevezetesebb halálesetet jelentenek távirataink. Beneventből táviratozzák, hogy Dell'Olio bíbornok-éresk meghalt; Rómában elhunyt Marchetti, a *Ruy Blas*, *Don Giovanni d'Austria*, *Romeo e Giulietta* operák zeneszerzője és Londonban meghalt Ashmead-Bartlet képviselő, aki hosszú időn át volt egyik kiváló tagja a tory-pártnak.

A Nilusi vízművek. Kairóból jelentik, hogy a Nilusi vízművek építését, amelyek arra szolgálnak, hogy áradáskor összegyűjtsék a Nilus vizét és szárazság esetén öntözzék vele a földeket, befejezték. Az építkezési munkálatokat a osz munkások végezték.

Pontos adófizetőknek. Adófizetők jutalmazása és adóvégrehajtások megszüntetése címmel Kricsfalvi Lukács székeslővárosi számtiszt 16 oldalra terjedő füzetet adott ki, amelyben azt javasolja, hogy azok részére, akik az adójukat pontosan kifizetik, adjon ki az állam adó-sorsjegyet. Az adó-sorsjegyárban 16.685 a nyeremény lenne, egy millió korona értékben. A nyeremények közt volna egy 200.000 koronás, egy 100.000, egy 50.000, négy 10.000 stb. koronás és 16.000 harminc koronás nyeremény. Bebizonyítja a szerző, hogy az első év végéig a sorsjegyek tulajdonosai közül nyer két százalék s nem veszít 98 százalék, mert csak adót fizet. A szerző nagyon bizik a sikerben s ebben - ugymond - csak az kételkedhetik, akinek az emberi szenvedélyről fogalma sinos. Hiszen még a legtöbb adófizetők is, akiknek az adója pedig nem áll arányban a nyeremények összegével, inkább választják a 200.000 koronát is ígérő sorsjegyet, mint a végrehajtottal való hivatalos érintkezést.

A tetszhalott. Gyász és szomorúság költözött be tegnap Szabó Sándor debreczeni polgár házába. Szép fiatal felesége hosszas betegség után kihült és megmeregvedett testtel feküdt az ágyban és sorra jöttek a szomszédok, hogy megvigasztalják a bánatos családát. A fiatal asszony néhány órával később ott feküdt a ravatalon égő gyertyák között, miután a halottkém már a halotti bizonyítványt is kiállította. Az orvosnak, aki az asszonyt betegségére alatt kezelte, még ekkor is gyanusnak tűnt föl az eset és csak tetszhalált vélt konstatálni. És csakugyan addig dörzsölte, élesztgette a halottnak vélt asszony, míg az felszédtt zsebhasztó eszméletlenségéből. Állapota csakhamar jobbra fordult, úgy hogy az orvos folyógyógyulását reméli.

A Vas-Ullmann-affér. Ez ügyben ma a következők három nyilatkozat közlésére kérték föl bennünket:

I.

Vas Ferenc igazgató urtól a fegyveres elégteltelt azért tagadtam meg, mert teljesen alaptalan az az állítás, mintha én Vas urról hamis híreket terjesztettem volna. Egyáltalában soha sem szoktam hamis híreket terjeszteni. Megjegyzem különben, hogy három nappal ezelőtt éppen Vas Ferenc igazgató urral egy becsületbeli ügyet lovasias uton intéztem el, amikor a kezem között levő, 1902. január 15-én Budapestben keletkezett eredeti jegyzőkönyv szerint az 6 részéről Gajári Ödön és dr. Egyedi Artur urak, részéről dr. Heltai Ferenc és Sándor Pál országgyűlési képviselő urak voltak a segítők. Budapesten, 1902. január 18-án.

Dr. Ullmann Pál.

II.

Tisztelt szerkesztő ur! Dr. Ullmann Pál ur, akitől mi Vas Ferenc ur nevében hazug hírek terjesztéséről lovasias elégteltelt kértünk, nyilatkozatot tesz közzé, amelyben magatartását magyarázni igyekszik. Nyilatkozatára ügyet sem vetnék, ha nem állítaná azt, hogy „ő hazug hírt nem terjesztett”. Eppen ez az állítása valótlán; hiszen azért kértünk tőle elégteltelt, mert bizonyítva tudjuk, hogy hazug hírt terjesztett. Alegelekedte pedig ezt 24 órával azután, mikor egy másik ügyét Vas Ferenc ur nevében békésen intéztük el. Tovább ez ügygel, amelyet Vas Ferenc urra nézve már tegnap végleg befejeztemek nyilvánítottunk, egyáltalán nem foglalkozunk. Budapesten, 1902. január 18-án.

Dr. Egyedi Artur, s. k. Gajári Ödön, s. k.

III.

Gajári Ödön és dr. Egyedi Artur urak reám nézve sértő nyilatkozatot tettek közzé. Erre vonatkozólag egyszerűen kijelentem, hogy a nevezett urak ellen a becsületértési pert meg fogom indítani. Budapesten, 1902. január 18-án.

Dr. Ullmann Pál.

Az osztrák vargák. Bécsben ma kezdődött meg a „cipészipar” termelési és munkaviszonyainak javítása végett összehívott szaktanácskozás. A tanácskozást báró Call herkedelmi miniszter nyitotta meg hosszabb beszéddel, amelyben a belföldi cipészipar védelmének szükségességét hangoztatta és arra utalt, hogy csakis a gyakorlati élet jelenségeinek felismerése és a mutakozó szükségletek gondos mérlegelése mutatja meg a sikeres reform útját.

Jótékony adományok. A Wertheimer és Frankl-cég (Budapest) személyzete 23 korona 60 fillért küldött hozzánk az állásnélküli herkedelmi alkalmozottak segítésére. — Fischer E. Jakab (Budapest) fia barméva-ünnepé alkalmából 8 koronát küldött az ingyentej és 3 koronát az ingyenkényr javára. — Bán Endre főgimnáziumi tanár (Szeged) 2 koronát küldött az ingyenkényr javára. A szíves adományokat rendelkezési helyükre juttatjuk.

Őrszemlött gyár. Barcelonából jelentik, hogy a Manresa mellett lévő fonógyárban ma kazánrobbanás történt. A gyárépület összeomlott. Sok ember életét veszítette, köztük a gyár igazgatója.

Új iróngyár. A magyar irónipar kezdetleges állapota már rég tájdanalosan érinti a magyar iparpártolási mozgalom minden barátját. A külföld finomabb minőségű irónjait még mindig dominálnak hazánkban, mivel méltó versenytársra mindeddig nem találtak. Ezen a bajon akar segíteni Schuler József gyáros, ki Kőbányán nagyerjedelmű iróngyárat létesít, mely a legfinomabb fajta irónok gyártására lesz berendezés és remélhetőleg meg fogja törni a külföldi irónipar hatalmát hazánk felett. A gyár berendezése - mint halljuk - olyan lesz, hogy az új vállalat az egész magyar szükséglet fedezését egy-maga kielégítheti.

A meggyilkolt levélhordó temetése. Kolozsvárról táviratozzák, hogy ma délután temették nagy közönség részvételével a meggyilkolt Bürger Károly levélhordót. Vuchetich Sándor postagazgató és Bán Antal hivatalnók vezetésével az igazgatóság és a hivatali személyzet testületileg megjelent. A kopsorsót sok kopszoru borította, köztük a lővárosi levélhordóké.

Crispi első házasságával. Olasz lapok hírt adnak arról, hogy Rosalina Montmasson asszony, Crispi első felesége súlyosan megbetegedett. Rosalina asszony csakugyan felesége volt Crispinek és nevezetes szerepet játszott a nagy olasz államférfi életében, de nem első, hanem második felesége volt neki. Első felesége, mint arról egy ízben megemlékezünk, Rosina Sciarra volt, akitvel Palermoiban ismerkedett meg ifjú korában. Akkoriban az elég jómódú többtagú családnál lakott, beleszeretett a csudaszép leánykába, akit a palermói kolera idején vett el szülei minden tiltakozása ellenére. Mikor Palermoában kitört a kolera, éjnek idején lement apja istállójába, leoldott egy lovat s rémes vágtatásban érkezett szerelmeséhez, aki mellől a rettenetes járvány a hűgán kívül mindenkit elragadott a családból. Két hónappal fia szökése után Crispi apja Palermoába érkezett és áldását és támogatását adta a szerelmesek házasságára. Két év múlva a fiatal asszony meghalt s meghalt Crispi egyetlen gyermeke is. Crispi szülei ekkor hozzájárultak volna ahhoz, hogy elveszi sógoránóját, aki titokban szerette is, de ennek a gyámja nem nyugodott bele ebbe a házasságba s azért a leány klastromba vonult. Második házasságát a Milanóban 1853. február 6-ikán történt véres Mazzini-puccos után kötötte Crispi. A Mazzini-párt főemberei között őt is elfogták s a Palazzo Madami földalatti helyiségébe zárták. A börtönben vigasztalója lett Rosalina Montmasson, a bájos kis mosónő, akitvel mind bensőbb viszonyba lép. Egy napon berontottak a börtönbe a carabinieri és Crispi Rosalival együtt, aki nem akart elválni tőle, Genuába vitték, ahonnan Maltába mentek. A városon kívül egy kis kunyhóban húzódtak meg, sokat szűkölködtek, mígmen Rosalia mosóként vállalt megint, Crispi pedig arra a gondolatra jutott, hogy megalapítja a *La Staffetta* című lapot, amely meglehetősen elterjedt, sőt még Nápolyba és Sziciliába is beszerempeszték. Cavour neve azonban éber volt s a piemonti kormány Crispinek a szigetről való eltávolítását rendelte el. Mielőtt Crispi azonban eltávozt volna Maltából, hálából megesküdött Rosaliával, aki egyelőre nem akart vele menni a messze számkivetésbe. Egy jezsuita áldotta meg őket a kunyhóban, s tanuk voltak Tamajo, Crispi barátja, akitvel együtt ült a szicíliai kormányban, s Depretis, egy óras, aki még karikagyűrűket ajándékozott a szegényorsón párnak, miután ez a két barátja hiába akarta lebeszélni Crispi-t arról a házasságról. Ennek a házasságnak a következményei aztán nem is maradtak el, Rosalia, akit bevezettek a társaságba, később nagyon kompromittálta különböző kedvteléseivel Crispi-t, végül iszások is lett, ami állítólag türhetetlenné is tette Crispinek a saját házában való tartózkodást. Szerencsére Rosalia belátta, hogy ez így nem mehet tovább, s teljes barátságban megtörtént a válás. Mikor az agg nőt betegsége alkalmából látogatták, s többek között egy újságíró, a *Travaso delle Idee* munkatársa leányneven szólította, izgatottan tiltakozott: — Nem Montmasson, hanem Crispi, Rosalia Crispi a nevem. Hát nem olvasta lenn a kapuban? Mindent megtettek, hogy a nevemtől megfoszszanak, de ez nem sikerült. Hiteles írásaim vannak, amelyek jogot adnak arra, hogy ezt a nevet viseljem.

Uj szabadalmi bírák. A király a kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére Bruckmüller Ferenc szabadalmi albirót, a VII. fizetési osztályba való sorozással, szabadalmi bíróvá, Schilling Zoltán okleveles gépészmérnököt pedig a VIII. fizetési osztályba való sorozással, szabadalmi albiróvá kinevezte.

A marburgi színház tüz. Marburgból jelentik, hogy a tegnapielőtti színházi tűz alatt csak néhány kulissza égett el. A színházban ma este már előadás lesz.

Ismeretlen öngyilkos. A szolnoki rendőrség értesítette a főkapitányosgot, hogy ott a vasuti pályatesten, a 26. számú órház mellett egy középkorú férfi hirtőstere akadtak, akinek homloka át volt löve. Az illető 162 centiméter magas, jól táplált, kerek arcú, nyirott, fekete ősz hajszálakkal vegyített hajú, domboru homlokú, sárgás szemű, jól ápolat fekete bajuszu, rövid vastag nyaku, beretvált állú. Ruházata: fehér vasalt ing, kézelő, kis lapos sárgaréz gombbal, fehér gatya, trikó-ing és alsó, vörös tarka csikos barisnya, pepita nyakkendő, zöldes sárga puha kalap, belésében Guttmann és Berger Arad, apró fekete kockás zödes kabát, mellény és nadrág, sötét kék felső kabát (tavaszi) bársony gallérral, belső részén Berger és Balja

Kiváló magyar írók művei!
Somkari István. A színház (3 kor. helyett) 1 kor. 50 fill.
Pókár Gyula. Mandarintelen (2 kor. helyett) 1 kor.
Dodo főhadnagy problémái (2 kor. helyett) 50 fill.
Thury Zoltán. A kapitány és egyéb elbeszélések (2 kor. helyett) 1 kor.

Milyen lennállított Áron kaphaték VASS JÓZSEF mintanovelláriumát és kénykereskedésében Budapest, VII., Erzsébet-kört 38. szám.
Sáfó Aladár. Fehéres Boriska (2 kor. helyett) 1 kor.
Heltai Jenő. Hét svájczertenc (2 kor. helyett) 1 kor.
Kalandos történetek (2 kor. helyett) 1 kor.
Péterfy Tamás. Göbésgek Ujdonnái (2 kor. helyett) 1 kor.

Gutis Hamoros. Törvényesítési karcolatok (2 kor. helyett) 1 kor.
Jó madarak Újabb humoros történetek karcolatok. (1 k. h.) 50 fill.
Az itt felsoroltakból bármely művet az összeg előzies beküldése ellensé-
ben bérmentve küldöm meg.

Leszállított áru művekről szóló nagy jegyzékem kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg.

Arad leírásával. Lában jó, fekete cugos cipő. Kiletét eddig nem lehetett megállapítani.

— Véres tagosítás. Szászrégenből táviratozza tudósítónk: A Szászrégen mellett levő Idecsen tagosítási elnökhatározatot végzett egy bizottság, mikor a földhódít lakosság hirtelen rátámadt a bizottság tagjaira. A zavargók Szász Béla körjegyzőt súlyosan megsebesítették. Közben megérkeztek a csendőrök, akiket kőzappal fogadtak, mire a csendőrök fegyverükhöz nyultak és tüzeltek. A zavargók közül egy ember meghalt, tíz ember pedig súlyosan megsebesült. A véres zavargást sokkal rémesebbnek tünteti föl a felhívásban Bud. Tudósító következő marosvásárhelyi távirata: A marosvásárhelyi törvényeseknek Alsóidecsen tagosításnál eljáró bírját a felbujított néptömeg megtámadta; a csendőrség kénytelen volt fegyverét használni. Az eddigi hírek szerint a zendülésnek tíz halottja van; azonkívül számosan megsebesültek.

— Országos műkiállítás. Nemes és humánus célt szolgál az a műkiállítás, amelyet az őszzel a Magyar Orvosok Országos Szövetsége rendez a Múcsarnokban. A kiállítás jóvedelmét a hivatásuk áldozatául esett orvosok özvegyei és árvái javára fordítják. Ez a kegyes és méltánylát érdemű intenció bizonyára felkelti majd a társadalom érdeklődését a kiállítás iránt, amely egyébként művészeti szempontból is kiváló lesz. A műkiállítás anyagát a rendezőség a magántulajdonban levő műtárgyakból, szobrokból és képekből akarja összegyűjteni. A nemes célra való tekintettel kéri tehát az amatőröket, engedjék át műtárgyaikat teljes garancia mellett a kiállítás gazdagságára. A bejelentett tárgyat a bizottság kritika nélkül el fogadják, a Múcsarnok személyzete elmege érte s hiány nélkül szállítja vissza. Bár a Múcsarnok épülete tűzmentes, a rendezőség a kiállítás anyagát biztosítani fogja. A bejelentést 1902. március 20-ikáig a végrehajtó bizottság elnököhöz, idősb dr. Elischer Gyula egyetem tanár-örvöshöz, az országos képzőművészeti tanács tagjához (I. Petőfi-tér 1.) kell beküldeni. A kiállítás rendező bizottságának lelkes hangú felhívása egyébként így hangzik:

Hazánk nem talaja a művészetnek. A magyar nem érti meg az örökbecsű alkotásokat. A művelt embernek oly fenséges gyönyört okozó eszményi törekvés: a szépek kutatása a természet és lélek minden ágában, a materialis kizöködések való felülemelkedés népünk nem ihlettek meg... Így mondják legalább rólnak elleneink. Lehetőség volna-e, hogy hazánk egyelőre nyúló bércei, sőt rettenetgei, déi bábos rónái meg ne kedvelték volna népével a természetet? Hogy nem keltettek volna ezek abban ellenállhatatlan vágyat a természettel foglalkozni, egy-egy megpillantott impressziókat gyönyörűségei szóval és esettel maradóvá tenni; létrehozni, birmi képeket és szobrokat, melyek visszaringáznak lelkében egy-egy átélt pillanatnak, bájos vídéknek, mely tülly szemeknek emléktét? Lehetetlen, hogy népünk, mely mindig hevült az ideálokról, mely a legvalóságosabbak közé tartozott, mely pietással ápolta történelmét, nagyjainak eszményeit, — vésett és festett emlékeket nem állított és gyűjtött volna ezekről. Kell, hogy a magyar társadalom a műkincsek egész halmozásával bírjon, melynek eredete már a leltint századok homályába vész el s lassanként gazdag és ragyogó bizonyítékává válik népünk műszeretetének. Ez a gyűjtemény kell hogy visszatükrözze a magyar faj örömeinek, bánatának vonásait, népünk jellemét, hazánk történelmét, a magyar vér pezsgő, a magyar szív jószág sajtásait. Ez a gyűjtemény azonban magánosan házaiban szélsőre rejtőzik. Kulturális fontosságok birta tehát, ezt a felhalmozott kincset feltárni, önmagunkkal megismertetni, bebizonyítani, hogy van hazánkban kiképzett műterek s megtudni, hogy a művészet irányításában, pártolásában a nagy nemzetek között mily részt kapott kicsiny hazánk?

Ly ideák foglalkoztatták a Magyar Orvosok Országos Szövetséget, amikor nemes hivatásuknak áldozatul esett orvosoknak és nyomorogó, mindenkitől elhagyott özvegyeinek árváinak sorsán enyhítendő, társadalmi akció megindítását határozta el. Nem könnyű feladat az ilyen gyűjtés a célunk. Ez nem volna rendkívül méltó. Nem a szánakozó szivhez, hanem a tejlődni vágyó lélekhez akarunk fordulni. Egy hozzánk méltó, magas kulturális célokot szolgáló akció akarunk indítani, mely humánus célunknak némi hasznót is hajtson ugyan, de főleg a minden adakozónak lelkébe örökös becsű, magasztos impressziókat ütessen. Az Országos Képzőművészeti Társulat igazgatóságával való megállapodásunk alapján 1902. évi szeptember hó 20-tól 1902. évi november hó 1-ig a városigeti Múcsarnok helyiségében és egy ezen alkalmából felkért művészbizottság támogatásával kiállítását önjuttat rendezni a magántulajdonban levő műrekekből. E kiállítás érdekében kérjük, hogy a tulajdonában levő maradóbb becsű képeit és szobrait vagy egyéb műtárgyait tárlatunk tartására kölcsön adni kegyeskedjék. Az összes tárlatról, lehetőleg bőven illusztrált katalógus fog készülni, mely a tulajdonosok neveit s az általuk bejelentett adatokat fogja tartalmazni és előre láthatólag becses forrásmunka lesz hazai művészetünk történetében.

Budapest, 1902. január 6-án.

Külföldi tisztelettel: Dr. Elischer Gyula, egy. rk. tanár, orvos, az orsz. képzőművészeti tanács tagja, a végrehajtó bizottság elnöke, dr. Kéty Károly udvar tanácsos, egyet. r. tanár, az Országos Orvos-Szövetség elnöke, dr. Békay Artúr orvoskari dékán, egyet. r. tanár, dr. Dékány Lajos egyet. m. tanár, kózkörházi r.

őrfelügyelő dr. Vámosy Zoltán egyet. m. tanár, főtitkár, dr. Babarczy-Schwartz Ottó udvari tanácsos, egyet. tanár, a Budapesti Orvos-Szövetség elnöke, dr. Lichtenberg Kornél egyet. m. tanár, a Poliklinika alelnöke, dr. Adler Zsigmond kir. tanácsos, a Budapesti Orvos-Szövetség alelnöke, dr. Scholtz Kornél egyet. tanársegéd, pénztáros, dr. Péteri Ignác és dr. Surányi Miklós titkárok.

— Zilka páter és Miss Stoneról szólva, nem kell megmondani, hogy ki ő és merre van hazája. A miss aligha tette volna akármicsoda nagyszabású hitterítéssel híresebb a nevét egy életen át, mint amilyen nagy lett a híre azoknak a macedon rablóknak a révén, akik elrabolták egy Zilka nevezetű angliának papnak a feleségével egyetemben. Ez a különös rablási történet hónapok óta foglalkoztatja a sajtót világszerte a szerint, hogy micsoda forrásból érkezett — száz meg száz új hír járta be a világot az elrablott, máskülönben tisztes koru hölgyek dolgában. Arról is volt már szó, hogy kiszabadultak a tolgaságból, viszont arról is, hogy a rablók megunták már bevárni annak az alkunak a végét, ami a váltságdíj körül forgott — és megölték a foglyokat. A ma érkezett hír azonban valamennyi eddiginél megjelölőbb. Zilka úrtól, Macedóniából levél érkezett Szófiába. Azt mondja el benne, hogy megegyezésre jutott a rablókkal a váltságdíj dolgában és a hölgyek körülbelül ennek a hónapnak a végére kiszabadulnak a macedon kézbe. A rablók azonban nagy garanciát követelnek arra nézve, hogy szabadon elmehessenek a pénzcsékével és ezzel a bizonyos garanciával van még egy-nemely baj. Szófiában azonban kezd már nagyon gyanus lenni a Zilka tisztelendő ur viselkedése. Az amerikai konzulátus nem hajlandó hitelt adni a szávanak s nyilatott azt a gyanút táplálják elene, hogy ő játszotta a rablók kezére a feleségét és miss Stonet. A pénzen pedig osztozik velük. Ilyenformán a Stone kisasszony ügyében még újabb és érdekes fordulatok várhatók.

— Szencziócs találmány. A magyar mérnök-és építész-egyletnek a hó 13-án tartott ülésén a Ferenczy és Társa-cég (tulajdonosok: Ferenczy Endre és Peissl Henrik) egy tulajdonát képező és minden kulturálisan szabadalmazott biztonsági zárat mutatót be véleményezés céljából. Ezt a biztonsági zárat a nagy számban jelentvő szakemberek a tettetett betörés bemutatása után roppant praktikusnak és igazán olyanok minősítették, amilyen ézen a téren eddig még nem produkáltak. É zárhöz egyébként az egyet elnöke, Czizler Győző professzor, a jelentvőktől tapsai közt melegen gratulált a bemutató Ferenczy Endrénél és szakbizottság megalakítását kérte, amely ezt a minden kétséget kizárólag nagyfontosságú találmányt minél előbb tüzetes tanulmány tárgyává tegye. A nyomban megalakult szakbizottság a következő véleményt terjesztette elő: „A szerkezet lén. egét tüzetesebb tanulmány tárgyává téve, meggyőződünk arról, hogy a bemutatott zárszerkezet ez idő szerint az a jó befejezése, kivágása és a zár teljesítése szempontjából oly újításokat tartalmaz melynek hasonló értékű eddigi hazai és külföldi szerkezeteknél tudunkkal elő nem fordulnak és ennéltova a zár nagymértő biztonságát nyújt.“ Külföldi ebből, hogy az olyan ajtó, amelyen ez az elmesén megszerkesztett és az egyszerű Wertheim-zárokotól eljárt Ferenczy-zár alkalmazva van, betörés ellen teljesen biztos. Végre megvan az az eszköz, amely a betörők és tolvajok gazdálkodásának egyszer és mindenkorra gátat vet.

— Árvamegye aispánja a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat:

Előttünk ismeretlen egyének rosszakaratból avagy személyes bosszúból több komoly és tekintélyes napilapban vármegyénk aispánját, tisztárkat és törvényhatósági bizottságát tendenciózan panszlávizmussal és ennek szándékos terjesztésével vádolták meg.

Miután ezen cikkeik megjelenésében bizonyos kezdetesség mutatkozott, mely arra enged következtetni, hogy itt egy oly aknamunkával állunk szemben, amely az ország közvéleményét szisztematicus lére vezetve azt előzoza, hogy anyagiilag szegény, de hazafiaság szempontjából gazdag vármegyénket, annak vezetőségét és közönségét az ország színe előtt hazafiatlannak tüntesse fel, — a vármegye legtekinélyesebb meggyőzőbizottsági tagjainak írásban beadott indítványát a folyó évi január hó 15-én tartott rendkívüli közgyűlés kénytelen volt e tárggyal behatóan foglalkozni.

Az érdeklődés rendkívül nagy volt, mert dacára a zart időjárásnak, járaltan utakat és annak, hogy a legtöbb bizottsági tag 6—8 órai kocsisat kénytelen a megye székhelyéig megtenni, — a vármegye 170 választott és virilis tagjai közül a gyűlésre 117-en jelentek meg.

Beható eszmecsere után névszerűt szavazással Abafy Ödön néppárti képviselő ellenindítványára egy, Kreszméry Milóslav nemzetiségi erelmű bizottsági tag ellenindítványára hat, és Csaplovics Simon magát intranzigens liberálisnak valló bizottsági tag ellenindítványára egy szavazat adottot be; ellenben szákét meggyőzőbizottsági tag pártkülönbség nélkül legnagyobb lelkesedéssel a következő indítványt emelte határozattá: „A közgyűlés

a) az Egyetértés című napilap mult évi december hó 22. és 25-iki számban „Panszláv áramlatok“ cím alatt megjelent rosszakaratu cikkeik tartalmán felháborodva, az azokban foglalt váltótlan vádakat a leghatározottabban visszautasítja;

b) ismervé az általánosban tisztelt és közszeretettel örvendő aispán ur hazafias és vármegyénk érdekeit mindenkoron istápoló intencióit, azokkal magát

mindenben azonosítja és ezen működése iránt korlátlan bizalommal viseltetik;

c) teljes bizalommal és támogatásában részesíti a közelmúltban megválasztott kötelesegtudó és kifogástalan vármegyei tisztukat;

d) minden további rosszakaratu vádaskodásoknak egyszer s mindenkorra elejét veendő, ünnepelelyesen és határozatlanlag kijelenti, hogy Árva-vármegye közönségének és törvényhatósági bizottsága tagjainak aránytalanul túlnyomó többsége hazafias magyar érzelmi és a magyar állameszmék leltétlen híve, s végül kimondja;

e) hogy ezen határozatát az egyes napilapokkal közli, s annak eszközésével a vármegye aispánját bizza meg.“

Meg vágyok róla győződve, hogy titkos ellenfeleink állításai igazolására majd azt fogják felhozni, hogy a meg nem jelentek szándékosan tartották magukat a közgyűléstől távol és pedig részben azért, mert panszláv érzelmeik, részben pedig azért, mert a cikkeik igaz voltát elismerik, — megnyugtatónkra kijelenthetem, hogy a meg nem jelentek hazafiasághoz a legesélyesebb kételem sem férhet és azok legnagyobb részének elmaradásukat igazoló és rendíthetlen hazafiasukat tanusító írásbeli nyilatkozatait bármikor, bárkinek rendelkezésére bocsáthatom.

Ismertlen cikkezővel egyszersmindenkorra leszámolva, kérem a nagyságos ízszerkesztő urat, hogy ezen soraimat becses lapjában szőszerint közölje sziveskedjék.

Alsó-Kubin, 1902. január 16.

Runa György, Árva vármegye aispánja.

— Elfogott betörőbanda. Temérdek panasz érkezett az utóbbi időkben a rendőrséghez az iránt, hogy különösen az esti órákban álkoson betörők jártak egyes lakásokban s elvittek nagyon sok arany-és ezüstneműt, készpénzt és takarékpénztári könyvet. A rendőrség vizsgálatot indított a dologban s hosszas nyomozás után kisűtötte, hogy a fosztogatás egy jól szervezett betörőbandának a műve. A banda tagjait sikerült kinyomozni s kiderült, hogy nagyrészt rovtó multu emberekből állt a banda, akik nagyon ügyesen végeztek munkájukat. A banda tagjai a következők: Risler Ferenc István budapesti születésű 28 éves, lopásért már kétszer büntetett nap számos, Farkas József szombathelyi születésű 24 éves nőtlen, lopásért háromszor büntetett cipész, Dvorák Antal petrijárci (Horvátország) születésű 27 éves, lopásért kétszer büntetett csavargó, Mídiács Béla lopásért büntetett kazánkovács, Kőrösi Imre hódmezővásárhelyi születésű 23 éves lakatos, Botlik József gödöllői mészáros, később kocsmáros. A betörő banda tagjai részben Dvorák Antalnak a Vig-utca 20-ik szám alatt lévő lakásán voltak alínéven bejelentve. Miután a rendőrség rájött, hogy kik a banda tagjai, hozzálátott elfogatásukhoz is. A detektívek megdűdtek, hogy a banda tegnap este Botlik Józsefnek a Szigetvári-utca 24/c. alatt lévő lakásán halvacsorát rendeztek a legutóbbi — jól sikerült — betörések öröme. A vacsora nagy lakomának készült, mert meg Erzsébetfalváról is hívtak rá vendégeket. A betörők éppen asztalhoz készűltek, amikor a detektívek meglepték őket s valamennyit letartóztatták. Mikor már a főkaptányságon voltak, ugy Dvoráknak, mint Botliknak a lakásán házkutatást tartottak, még pedig szép eredményel. Ugyanis mindkét helyen nagymennyiségű, lopásból eredő arany- és ezüstneműt találtak, valamint készpénzt is. Az ékszerket a karosultak egy része már fel is ismerte. A nyomozás adatai s a tettesek beismerő vallomási alapján megállapították, hogy a banda tagjai a lopott arany- és ezüstneműket nagy részét Hölczl Bertalan budapesti születésű, 28 éves, izraellita, aranyműveshez vitték, akinek az Akácia-utca 64. szám alatt nyílt ékszerüzlete van. Kiderült az is, hogy Hölczl a hozzívitt ékszerket eltűrdelte, beolvasztotta, felismerhetetlen tette s így bevitte a nagy olvasztóba, ahol azután az egészet átolvasztotta s ugy értékesítette. Megállapította a rendőrségi vizsgálat azt is hogy Hölczl Bertalan az orgazdaságot már hosszabb idő óta rendszeresen űzte s hogy a banda tagjai a hosszú időkben át elküvetett betörésekből származó ékszerket nála értékesítették. A lopott ékszerket közül alig egy párat találtak meg a zálogházakban, a többieket mind Hölczl olvasztotta be. A rendőrség ezek után Hölczl lakásán is házkutatást tartott s nagymennyiségű arany és ezüstneműt talált, amelyről kiderült, hogy lopásból erednek. A karosultakat azonban eddig még nem tudták kinyomozni s így a rendőrség felhívja azokat, akiknél az utóbbi időkben betörések történtek, hogy a Zrinyi-utcai rendőrségi palotában jelentkezzenek. A rendőrség természetesen ugy Hölczl, mint a betörőbanda tagjait letartó tatta és átadja az ügyésznek. Érdekes az is, hogy Hölczl ezelőtt két esztendővel panaszt tett a rendőrségnél az iránt, hogy üzletébe átköcsös behatoltak s négyezer korona értékű ékszert elvittek ismeretlen tettesek. Az üzlet biztosítva volt, de a biztosító-társaság nem fizette meg Hölczl állítólagos kárát, mert nagyon súlyos adatok merűltek föl arra nézve, hogy a betörést maga Hölczl követte el, hogy így egy kis pénzhez jusson. A rendőrség

most ebben az irányban is megindította újra a vizsgálatot.

— **Körözések.** Svédország és Norvégia követésének kérelme folytán *Gyllenhammar* Gusztáv svéd alattvaló, aki mint *Varbergs Uva Sphytholag* szeszölő társulatnak igazgatója 80,000 (vagy 100,000) svéd korona elszakítása után múlt évi november hó 2-án megszökött és aki ellen az elogatási parancs már ki van bocsátva, azzal körözötték. Hogy letartóztatása esetén a letartóztatás helyére illetékes királyi törvényszékhez kísértesse. Személyleírása: született 1866. április 13-dikán, körülbelül 178 centiméter magas, sovány, nyúlánk, apracsa parókát visel, beteges sárgás barna kinézésű, arca keskeny, bajusza barna, szája kicsiny, vastag az ajka, beszél élelnek módorban és mozdulatokkal, vékony hangon szédül, folyékonyan angolul, keveset néméül és franciául.

— **Érdekes vendégjátékok.** A *Fővárosi Orszémban* a legközelebbi napokban érdekes vendégzereplések lesznek. E hónap 20-ikán kezd meg öt napi vendégzereplését *Don Francesco de Souza* királyi portugál kamaráénekes a lisszaboni operából. A híres énekes művészetével hónapokon át Berlint gyönyörködtette és most Budapestet is meggyőződtetik művészetéről. E hónap 21-ikén a *Párisi Főnéma-Színház* vonul be az országba és nyolc napra terjedő vendégzereplésével meglepő hűségű mutatja be a színházi és variété-hírességek művészeinek eredeti jeleneteit. A közönség a többi között egy estén *Sarah Bernhardt*, *Little Tich*, *Mily Meyer*, *Coquelin*, *Rejane*, *Jules Moy*, *Cla de Merode* stb. művészeit láthatja és hallhatja.

— **Gyermekek öröme.** Így nevezik a szülők a *Kis Lapot*, mikor hétről-hétre látják, hogy milyen örömet okoz gyermekeiknek kedves újságjuk megérkezése. Nem is csoda. Magyarország a legrégebbi gyermeklapja, melyet *Forgó bácsi és Roboz Andor* szerkesztenek, minden egyes számában az érdekesebbnél érdekesebb közlemények egész sorával kedveskedik olvasóinak. Az új évfolyam eddig megjelent számának mindegyike tartalmaz valami újítást és meglepetést. A hosszabb-rövidebb elbeszélések közül különösen *Gül-Baba* (Kunok Ignác) meséi, *Nagy Endre*, *Rekes Palkó* kalandjai című mulattató ciklusa és a *Szent-Anna-tó harangjai* című történelmi regényke válik ki. Nem kevésbé érdekesek a többi közlemények, melyek közül a *Trefás aródságok*, az iskolai életről merített *adomák, játékok, gyorsmondókák* mulattatják a gyermekeket. Az innen-onnan rovat apróságai az *Érdekes számok*, a *kis ezermester ügyességei* és a *nagy emberek életét jellemző adomák* pedig tanulságos voltak miatt becsesek. Ha még megjegyezzük, hogy a közlemények nagy részét szebbnél-szebb és magyar művészek készítette képek díszítik, úgy valóban igazat kell adnunk azoknak, akik a *Kis Lapot* a gyermekek örömeinek nevezik. Mint ilyet ajánljuk mi is a szülők és tanuló ifjak figyelmébe. A *Budapesti Napló* előfizetői a *Kis Lapot* kedvezményesen aron kaphatják és pedig negyedévre 2 korona helyett 1 korona 50 fillérért, félévre 4 korona helyett 3 koronáért, egész évre 8 korona helyett 6 koronáért.

(x) **Fili Deisinger** küld Fiuméből 4¼ kgr. legf. Santos-kávét 6 írt 46 krért bérmentve.

(x) **Kriegner-féle reparátor** csuz és köszvény ellen páratlan. Üvegje 2 korona, kis üveg 1 korona. A Rókus-kórházban 136 eset közül 129-ben teljes gyógyulást eredményezett. Főraktár: Korona-gyógy-szertár, Budapest, Káivn-tér.

(x) **Leszállított áru** könyvjegyzékét kívánatra ingyen küldi **Mai Henrik** és fia könyvkereskedése, Budapest, Múzeum-körút.

Az igazság

úgy, ahogy a katonák kimérik.

Budapest, január 18.

Több mint három esztendővel ezelőtt Zágrábban elfogtak egy szerelmes párt. A nő Kóburg Lujza hercegnő volt, Fülöp kóburgi herceg felesége, a férfi pedig egy harmincesztendő szép katoná, *Mattiasch-Keglevich Géza* ulánus főhadnagy. Ez a viszony az udvar szemében botrányosabb volt, mint valami másfajta házasságtörés. Az egész világ beszélt róla s a férfi, Fülöp herceg annyira nem titkolta azt, hogy megesselt ember, hogy párbajt is vívott a felesége szeretőjével. A szerelmesek aztán eltűntek Bécsből és Horvátországban húzódtak meg mindaddig, míg Bécsből érkezett hatóságok emberek rajtuk nem ütöttek és szét nem választották őket. (Ennek az újságnak egy munkatársa meglátogatta akkoriban *Mattiasch-Keglevich Gézát* s közvetlen tanúja volt annak a bizalmas kettősen, amiben odalenn, a világ háta megett meghúzódtak a szerelmes hercegné és az ulánus tiszt.) Mert hát nehéz azt kitalálni, hogy ki volt igazan szerelmes a kettő közül. Talán mind a ketten, talán csak a hercegné. Az azonban ki van zárva, hogy a csinos ulánus tiszt lett volna csupán a ludas abban, hogy úgy elvonultak a világ elől. Minek ment volna a hercegnő vele?

Miután fölfedezték a rejtekhelyüket, a szép asszonyról kisütötték, hogy megháborodott az elméjében s bedugták egy szanatóriumba. Dr. Obersteiner elmegyógyintézetét igazgató épelméjűnek találta ugyan, de azért a mai napig is szanatóriumban lakik. Döblingben kezdte, *Perkersdorfban* folytatta s most egy *drezdai* intézetben éli

tovább a beteg-életét. Meglehet, hogy betegem, de az is megeshetik, hogy egészségesem. Hercegaszonnynál sokkal kisebb és jelentéktelenebb méltóságokkal is megeselekédtek már azt, hogy gyógyintézetbe dugva, rejtették el a világ elől, ha a családnak kellemetlen volt az, hogy foglalkozó-ez vele a világ. — A főhadnagy elméje azonban ép és egészséges. — Azt tehát bevitték Zágrába, törvényt ültek fölötté és elítélték hatuszendei várfogságra — váltóhamisításért. Elítélték úgy, ahogy a katonaság ítélkezik. Teljesen ellenőrizetlenül. A váltóhamisítók Lujza hercegnő és *Stefánia* hercegaszony nevei állottak s amint a most kezünkbe került ítélet szövegében olvasható, mind a két nevet a csinos fiu, ulánus főhadnagy, hamisította rá a blankettára és ezzel megkárosított bizonyos *Spitzer Márkus* és *Reicher Frigyes* nevezetű ügynöki irodatulajdonos urakat. Ezek voltak azok, akik leszámították a váltókat.

Mattiasch-Keglevich Géza a várfogságban is annak bizonyult, amit el is kellett várni tőle, tudniillik olyan uri embernek, aki a kedvesét meg a hatuszendei raboskodás sulya alatt, a tökéletesen kettétörtött pályára, a tönkrement élet dacára se *mártja be*. Igazi gavallér nem cselekszik efféle paraszti hitványtságot, türte a sorsát. A szerelmes asszony pedig szintén türte a magáét. A szanatóriumokból kikerült indiskréciókból hallottunk annyit, hogy nagyon sok toalettel változtat naponként, koscsik, olvas, zongorázik... Szóval: kissé nyugodalmassabban ugyan, mint annakelotte, de éli a maga uri életét. Megeshetik, hogy eszebe jut néha a dalás ulánus főhadnagy, az is megeshetik, hogy már egészen elfeledte. Megeshetik, hogy igyekezett tenni valamit az érdekében. Erről nincs tudomásunk. Az is megeshetik azonban, hogy belenyugodott abba, hogy a szép fiu a tönkötben pusztuljon el egy kis szerelem miatt. — A főhadnagy azonban úgy találta a várfogságban, hogy mégis tulságosan drágán fizeti meg a pásztórákat s három izben is tett kísérletet arra nézve, hogy újra tárgyalják a pörtét. Nem is hederítették a kérés szavára.

Pedig ezzel az emberrel a legrettenesebb igazságtalansággal s hallatlan, törvénykezésben még nem igen tapasztalt cinizmussal bánt el a primitív katonai bíróságok. Akkor is, ha hűnős, de sokkal inkább akkor, ha árthatlan. — Nem akarunk nagy szavakkal nagy effektusokra dolgozni, hanem csak egymás mellé helyezye az alább le nyomtatott két okmányt, kétségbe kell esni az embernek azon, hogy a gyermeke valaha a hadseregben ilyen igazságszótás alá kerül. Az ilyen ítélkezés ma, a jogtudás előrehaladott stádiumában, az esküdtszék világában — megmosolyogni való lenne, mint a vice, ha nem volna olyan nagyon szomorú az, hogy így is lehet törvényt látni vérünkben való bűnösök és büntelének felett.

Az ítélet, amit *Mattiasch-Keglevich Gézára* kimondott a zágrábi katonai törvényszék 1898 végén — így hangzik:

A zágrábi cs. és kir. helyőrségi törvényszék ítétele, amelyet a 13. hadtest parancsnokának, báró *Bechtolsheim Antal* lovassági tábornoknak rendeltetése összeült hadbírótság hozott:

Mattiasch-Keglevich Géza, tomaseváci varasdmegyei születésű, harmincegyéves, római katolikus, nőtlen, várakozási állományu, szabadságot, 13. számú ulánusrezdbeli főhadnagról a gyanúkok összetalálkozása alapján bebizonyosodott, hogy négy váltóra, és pedig Pozsony, 1897. június 15-iki kelettel (egy 100.000, egy 125.000, egy 100.000 és egy 150.000 forintból szóló) és két későbbi váltóra Budapest, 1897. szeptember 25-iki kelettel (100.000 és 150.000 forintból szóló) ráirta egymás alá *Stefánia* özvegy trónörökösé 6 fensége és *Lujza* szász-kóburg-góthai hercegné 6 fensége nevé, míaltal megtévesszette *Spitzer Márkus* és *Reicher Frigyes* ügynöki irodatulajdonosokat. továbbá azzal is, hogy a váltóüzletre vonatkozó levéltre ráirta *Lujza* szász-kóburg-góthai hercegnő nevé. Mindezzel alkalmat adott arra, hogy öt váltóra 375.000 és 200.000 forintot kifizessenek, mely összeggel megkárosította a nevezet ügynököket. Megállapítható továbbá, hogy a hadügyminiszter engedelmé nélkül a külföldre ment, ahol egy ideig tartózkodott, továbbá az is bebizonyosodott, hogy elmulasztotta a jelentkezést. A csalásért, a meg nem engedett elutazásért és a jelentkezés elmulasztásáért a katonai büntetőtörvénykönyv 503., 97., 92., 32. és 47. §§-ai és a hadügyminisztérium 1868. december 22-iki körrendelete alapján nemességének elvesztésére, tiszti rangjától va 6 megfosztására éshat évi sulyos börtönre ítélteik. sulyosbitva minden hónap 15-én bójtlet és 25-én kemény fekvőhelyely és minden év első és hetedik hónapjában magánzárkával.

Zágráb, 1898. december 22-én.

Brenner Gusztáv hadnagy, *Sekuly József* hadnagy, *Alpi Ede* főhadnagy, *Letz Rezsó* 16-hadnagy, *Gottesheim Otmár* kapitány, *Madzarac*

Emil kapitány, *Krapaneza Izidor* százados-hadbíró, *Altman Róbert* alezredes, mint elsőb.

Az elítelt föllebezett, illetőleg kérelmet adott be, hogy vegyék föl újra a pörtét tárgyalásra. Erre egy esztendő mulva ebben a párosos lelkiismeretlen bajárságban adta meg a választ a bécsi felsőbírószám.

Enőki szám 124. ex. 1899.

A császári és királyi felsőbírószám az elítélte nek a revizióra vonatkozó kérelme dolgában kimondja:

1. Büntetlének lényege oda módosítandó illetőleg korlátozandó, hogy az elítelt *csal Stefánia* özvegy trónörökösé 6 fensége nevé hamisította hat váltóra s hogy az ügynöki iroda tulajdonosait, *Spitzer Márkust* és *Reicher Frigyes* nem károsította meg 375.000 és 200.000 forinttal, hanem meg akarta károsítani.

2. Egyebekben az ítéletet helyesnek találjuk. Bécs, 1899. december 5.

Ratsenhoffer, altábornagy.
Scheller, ezredes-hadbíró.

Ez komédia. A legdurvább visszaélés azzal a joggal, amelyet a lelkiismeretbeli kötelességekkel együtt adtak ezeknek a felső fórumon ítélkező katoná uraknak a kezébe. A büntet módosítandó, korlátozandó, az első forum ítélete hamis alapon hozott meg, de az ítéletet helyesnek találjuk.

Szánalmas intelligencia az, amely nem látja meg ebben a néhány sorban az abszurdumot. Ilyen ítélkezéssel valakit a sánóra küldeni, annyit jelent, mint kívül helyezkedni a jogállapon és az igazságszolgáltatást az érdekek rendelkezésére adni. Hogy kinek az érdekeiről van szó, az mindegy.

Ha *Mattiasch-Keglevich bűne*, el kell ítélni, de józanul és nem olyan felületességgel, ahogy komoly bíróság nem ítélkezhetik. Senki nek se lehet célja az, hogy kimentessen a bűn konzekvenciái alól egy olyan embert, aki részlegált a megtorlásra. Az azonban frivolitás, és az ítélkezés pofoncsapása, ahogy ezzel a katonával a maguk külön ítélkezésében elbántak a katonák.

Ezt a pört megbízhatóbb kezekbe kell letenni, mint amelyek babráltak vele. Mert arról ez után a két okmány után csak szó se lehet, hogy az igazságszolgáltatás munkája ebben az ügyben már be van fejezve.

Mit akar a császár?

— Jelenet. —

Berlinből írják, hogy *Vilmos* császár kacérkodni kezd Amerikával.

A császár: Tudja-e, *Bülow*, mit akarok?

Bülow: Nem tudom. Felséged tudja?

A császár: Tudom.

Bülow: Különös. Parancsoljon velem.

A császár: Most Amerikával fogunk kacérkodni.

Ezt akarom.

Bülow: Szép.

A császár: Mert azt akarom, hogy végre már a miénk legyen egyszer az egész világ.

Bülow: Szép terv.

A császár: El fogjuk foglalni először ezt a rongyos öreg Európát. Franciaországot lenyeljük, Angliát és Ausztria-Magyarországot zsebredgjük, Skandináviát felszippanljuk, Spanyolországot bekebelezük, Olaszországot megeszszük, a Balkán gombostűre tűzzük és Oroszországot agyonverjük. Mi?

Bülow: Ugy van.

A császár: Aztán végzünk Afrikával, még pedig hamar. Egy hónap alatt megvan. Aztán jön a korhadt Ázsia és a rongyos Ausztrália.

Bülow: Es Amerika?

A császár: Azzal most kezdék kacérkodni. Ezt diplomáciai uton fogjuk bekebelezni. Amerika lesz a német birodalom *corpus separatum*.

Fülow: Elragadó!

A császár: Ugy-e? Elragadjuk még *Polinéziát* is, csak ugy általánosságban. Aztán két nagy expedíció fog utrakelni.

Bülow: Ugyan hová?

A császár: Az egyik az északi sarkra, a másik a déli sarkra. Ha nem fedezik is fel, legalább elfoglalják. Kitiűzik a német lobogót.

Bülow: Mily szép álom!

A császár: Mily gyönyörű volna, ha a Föld északi és déli sarkába egy-egy német zászló volna szurva és a Föld a német zászló körül forogna. Ej, haj!

Bülow: Haj! Haj!

A császár: Akkor aztán kikiáltatnám magam...

Bülow: Minek?

A császár: Mindennek! A világ császárjának, a mindenség elnökének, a Föld vezérigazgatójának,

a naprendszer főszerkesztőjének, a világról főnökönek — mindennek! És ha ez megvolna, hívatnék egy geológust.

Bűlow: Ugyan miért?

A császár: Felvilágosítást kérnék tőle a Föld belső szerkezetére vonatkozólag. Hátha lehetne belüli is elfoglalni valamit...

— 0. —

A korcsolyázók kárptöltése.

A Budapesti Korcsolya Egyesület két nagyfizetési korcsolyamesterrel, a norvég Oestlunddal és a bécsi Szyberrel a szárazon taníttatja az egyesület tagjait kárptöltésként, mert nincsen jég.

Szybert: Nos, kolléga?

Oestlund (szomorúan): Már négy hete, hogy szárazon járunk.

Szybert: Ezt nem viszzük el szárazon...

Oestlund: Igaz, igaz. A lábaim talán nem is tudnak majd a jégen megállni. De mondja, kolléga, én is hiszek? Én a slusszomat már 16 centiméterrel bővítettem. És új ruhákat kell csináltatnom, mert minden kabátom szűk.

Szybert: Remélem, az egyesület fizeti.

Oestlund: Természetesen. Ha már nincs jég, legalább mi, akik a jeget képviseljük ebben a tavaszi időben, mi éljünk jól.

Szybert: De azt meg kell adni, hogy nagyon ügyes ez az egyesület. Tudja, hogy nem lesz jég, hát szedi a díjakat.

Oestlund: Én szeretnék is tárgyalni az elnökkel...

Szybert: Mit? Mit?

Oestlund: Hogy szerződésesen bennünket a nyárra is. Hiszen akkor sincsen jég...

Szybert: Pompás, pompás!...

Oestlund: Hogy a fölösleges pénzen vegyenek egy jegesmedvét, néhány jégmadarat és ezeket sorsoltassák ki. A főnyeremény legyen egy jeges borogatás. És amikor ezzel a sorsjétekkel az egyesületet a tagokat a jégre viszi, akkor elcsejtett a kötelezettségének.

Szybert: De nincsen jég!

Oestlund: Ha a közönség ezen a jégen nem tud korcsolyázni, azért az egyesület nem felelős. És a főtervem, hogy rendszeresen egy hált, ahol csak korcsolyával táncolhassanak a párok.

Szybert: És? És?

Oestlund (sóbajjal): És ne nevezzenek bennünket korcsolyamestereknek.

Szybert: Miért?

Oestlund: Mert nincsen jég, tehát nem kell a korcsolya; nincsen korcsolyánk, tehát nem vagyunk mesterek, nem vagyunk mesterek, tehát nem kell jég, nem kell a jég, tehát minnek a korcsolya, és minnek a jég, ha nincsen korcsolyánk, minnek a mester, ha nincsen... (belezavarodik) mester... jég... korcsolya...

(1)

Bakalevél.

Pécsett esett ez meg, 902-ben,
Szegény bakákat segítse az Isten.

I.

Előhang.

Szerelmes bakáról szól e hősi ének,
Melyhez hasonlót már rég nem pengetének.
Mert nem háborúról vagy szó e dalban,
Nem is szóli riadva, csak szótugva, halkán.
Halkán, mint csipstráng esőndes nyári éjen,
Mely a kaszárnyából zeng ki búgva, szépen.
S a baka nem tudja köny nélkül megállni,
Mert hisz babájától kell neki elválni.

Este kilenc óra, alszik a legényiség,
Künn a napos jár csak, azontúl sötétség,
Kovács Pál közlegény fölkel nagy titokban,
És benn a szobában gyertya lénye lobban.
Közlegény Kovács Pál tollát be is mártja,
Levelet ír máma, nem elég a kártya,
Levelet ír máma, de nem babájának:
A szép Franciskának, szive bálványának.

Nagyságos Asszonyom! ez a levél címe
S megtelik reménynyel jó Kovács Pál szíve.
Búval meg reménnyel, mert ki tudja, hátha
Hiába íródik a levél... Hiába!
De aki katoná, vissza sohse retten,
Megírja levélét szépen, sőt még szebben,
Bélyegét ragaszt rá, a naposnak adja,
S lejét álmódosva nyugalomra hajtja.

II.

Köszöngő.

A levél.

Tekintetes

önagysága asszonyágnak

urnó

Helyben.

Bocsánat, hogy bátorodom leveletem önagysága elé
meneszteni és egy igen nagy és szívből eredő kéréssel for-

dulni. Hogyha kegyeskedne engem jó szívvél, mint Franciska Leendőjét tisztes házába fogadni, hogy vele egy pár boldog órát alkalman legyen naponta eltöltetni. Én jelenleg az... ik gyalogezrednél szolgálok, foglalkozásomra tekintettel lakatos vagyok. Azt hiszem, hogy Nagysága előtt nem lesz olyan visszataszító, hogy tisztes házatól eltiltsen, mivel katona vagyok, hisz a hadnagy ur is minden este eljárt a nagysága kisasszony leányához. Hiszen katonának is kell lennie és nem kell azért egy fiatalembernek a jó utról letérni, habár igen sokan itt romlanak el és nincs tekintélyük sehol, de azért mégis van tisztelet a kivételek.

Ha kegyes engedelmet kinyerem, úgy kérem Franciskához való jövetelnek engedelmet és esténkénti idejét személyesen megmondani, melyet nekem majd vissza fog mondani. Mert tetszik tudni, mi a kapuban mindig ugys ősszejövünk. Kegyes engedelmet alázattal kérve, Nagysága alázatos szolgálója:

Kovács Pál.

III.

Utóhang.

Nagyságos asszonyom szép eladó lánya!
Hallgasson a baka könyörgő szavára.
Ha benéz hadnagya ragyogó szemébe,
Kisasszony!... jusson majd Kovács Pál eszébe.

Hisz ő is csak ember és a szíve dobban,
Restel a kapuban állani titokban.
Ereszték Kovácsot kérem a konyhába,
Hadd boruljon ottan Franciska vállára.

Nagyságos asszonyom szép eladó lánya,
Hasson egypár szóval, hasson a mamára.
Talán a kapuban a válasza vár is,
Legyen egyszer boldog szegény Kovács Pál is.

P.

FŐVÁROS.

(*) **Választás.** A tanács mai ülésén a következőket választották meg: I. osztályú számtanácsosnak Grimm Gábort, II. osztályú számtanácsosnak Reitter Ferencet, számvizsgálónak Zelenay Ferencet, I. osztályú számtisztnek Előd Aladárt, II. osztályú számtisztnek Klázer Kálmánt és Nagy Sándort, számszámjegyzőnek Buchgráber Nándort és Jánitz Gyulát, számgyakornoknak Benes Istvánt, I. osztályú adószámíróként Varga Istvánt, II. osztályú adószámíróként Huncz Viktort és Nirsy Adolfort, adószámjegyzőként Schröder Hugót, dr. Demjén Gézát és Ipolyi Lajost, adószámgyakornokként Fetichek Emilt, Teodorovits Jánost, Hoffmann Rozsót és Marich Mátyást I. osztályú adóvégrehajtónak Pogány Gézát, II. osztályú adóvégrehajtónak Lamotte Ernőt, Kapeller Dezsőt és Faragó Lászlót, vízvezetési raktárosnak Boxer Agostont, a fertőtlenítő-intézethez II. osztályú tisztnek Törty Győzöt, vásárosarnoki számszámjegyzőként íj. Burg Ferencet, vásárosarnoki irnokként Osztián Ferencet, Gergely Józsefet és Holló Samut, vásárosarnoki altisztnek Sültek Henriket, Petrás Antalt, Zimmermann Kálmánt, Molnár Bélát, Radó Sámuel, Hertelendi Józsefet, Harmos Lászlót.

(*) **A főváros szálló-telepei.** A közlélemzési és közigazgatási ügyosztály, a mai napon terjedelmes jelentést nyújtott be a fővárosi tanácsához, arra a kérdésre vonatkozólag, ismétantsák-e továbbra is, vagy pedig megszüntessék a főváros kezelésében levő szálló- és gyümölcsfa-telepeket.

Az ügyosztály, a szakvélemények meghallgatása után, abban a véleményben van, hogy az I. kerületi urványosi dűlői gyümölcsfaiskolát meg lehet szüntetni, főleg azért, mert az I. kerületben ott van a m. kir. kertészeti tanintézet. A III. ker. amerikai szállótelepre nézve azt javasolja, hogy vagy szüntessék meg, vagy adják bérbé. Egészen más tekintetek alá esik a X. kerületi mintaszállótelep és gyümölcsfa-iskola, bár erre is ráfekt a főváros, mert ennek az eredeti rendelkezése az volt és mégis az is maradt hogy a flokerától elpusztított budai szálló-telepekhez szolgáltatassa a megfelelő lakot. A telepet főnn kell tartani, de egyszerűsített megtehető az az intézkedések is, amelyek után nagyobb jövedelmezőség érhető el. Ez a mód az lenne, hogy a telepet bor-szállóteleppel illessék be. A bor-gazdaság behozatalával azonban nagyobb beruházásra lesz szükség s új állásokat is szervezni kell. Javasolja az ügyosztály különben, hogy a kormányt kériék föl ennek a telepek az átvételére. Ha pedig ez nem sikerülne, illessék be a telepet bor-szállóteleppel a engedélyezzen a közgyűlés 14.400 koronát az átültetés költségére s egyelőre szervezzen egy pincemestert és egy vincerézi állást. Javasolja végül az ügyosztály, hatalmazza föl a közgyűlést a tanácsot, hogy a szállótelep és borgezdaság intézményének a kezelésére és vezetésére nézve szükséges egyéb tennivalókat és intézkedéseket a saját hatáskörében megtehesse.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Julius Caesar új betanulással.** Schakespeare remekművét a Julius Caesar című tragédiát hosszú pihentetés után újra műsorába illeszti a Nemzeti Színház igazgatósága. A klasszikus mű, melynek utolsó előadása 1893. január 17-én volt a Nemzeti Színházban teljesen új betanulással már a jövő héten előadásra kerül.

** **Operaház.** Elfog a mélabu, ha megdondom, hogy Castellano Victor Emanuel San-Franciscoból tette meg a nagy utat Budapestig, hogy itt ma este a trubadúr cimszerető élnekeje legyen, ahogyan élnekelte. Az Operaház mai kommunikáció szerint a fiatal olasz tenorista „mellesleg végzett mérnök“, pedig kistűt, hogy mellesleg inkább kezdő tenorista. Arról is értesültünk, hogy a legjobb milánói ének mestereként tanult, fellépett Olaszthon nevezetesebb színházában, valamint az Egyesült Államok nagyobb városában is, de annyi bizonyos, hogy San-Franciscoból Budapestre jött. Ugyancsak bizonyos, hogy Budapestre minél hamarabb el fog utazni, — szerencsés utat! És ha találkozik Milanóban signor Fanóval, azzal a ravasz impresszárióval, aki vendégszerelését közvetítette, mondja meg neki, hogy kimondhatatlan az, amit neki Mader igazgató kíván. Figyelemztessé arra is, hogy a mi olasz repertoár-tenoristánk Perottí volt, aki ott pihen a milánói Campo Santóban, — és hogy mi Perottinak méltó utódot keresünk. Egyébiránt nem haragszunk Castellanonra, akiből idővel még jeles hőténorista lehet, hisz épp Perottiról is mondják, hogy még harmincöt éves korában vékonyhangu kraváti-tenorista volt, Feszült kíváncsiság uralkodott ma este a nézőtérben, amikor a színlapok mögött Mauricio rágyujt a szerenádjára:

Árván e nagy világban

Bolyongok céltalan...

Valami vékony, világos tenorino-hangot hallottunk, amelynek megdöbbentő üressége még inkább bántott, mert még fülünkben hangzott Takács (Luna) csudás organuma. A sxtuszi kápolna énekesre kellett gondolnunk, akiket gyermekded tenorhangjukért az asszonyok részvétellel kedvelnek. A tenorista nyitott énekmondja még szembeállóbb teszi organumának fogyatékosságát. De hogy teljesen igazságosak legyünk, el kell ismernünk, hogy a különben rokoncszenves fiatal énekes előadásában sokszor találtuk nyomát az intelligenciának és az izlésnek. A klakk tapsait eleinte túrta a közönség, de a gyermekded stretta után, amelyet különben csak transzpozícióban hallhattunk, erőteljes pizsegés tiltakozott a magas régiók tapsa ellen. — Eder Berta, aki minap mint Fides vonta magára figyelmünket, Azucena szerepében ismét becsületére vált Merit kitűnő iskolájának. Kitűnő estje volt Ney Herminnek, az Operaház jeles fiatal drámai primadonnájának, aki Leonora szerepét gyönyörűen énekelte. A közönség nyílt színen többször is kitüntette hosszantartó, lelkes tapsviharral. Az ensemble lénypontja: Takács nemes Lunája volt.

(G.)

** **Hubermann második hangversenye.** Ma este tartotta meg második hangversenyét Hubermann Bronisláv, a szeniális fiatal hegedűvirtuóz, akinek nemes művészetét a minap oly lelkesen méltatta a sajtó és a közönség. Hubermann is megérezte szomorú financiai helyzetünket: a Royal-terem, amely más időkben hasonló kaliberű művésznél alig győzte betogadni a közönséget, ma ugyancsak számos üres széksort mutatott. De ez a kis számú közönség, amely egybe gyűlt, hogy Hubermann művészetében gyönyörködjék, nem járt rosszul. A művész elragadó hévvel játszotta le műsorát, amelyen Csajkovszky Monkovszky és Wieniawski muzsája szerepelt. A művésznek lelkes ünneplésben volt része, amelyet több ráadással hálalt meg.

** **Lotti, a Magyar Színház új bohóságának vezető szerepe nagy és virágos sikerrel illeszkedik bele Fedák Sári alakításai sorába.** Ma szűzölt ház és pazarkedvű közönség kacagta végig a tarka darabot és szerető tetszésének tapsban is, virágban is gazdag nyilvánulásai voltak hálás Fedák kisasszonynak, aki kitölyghatatlant volt az ötletességben, színes a játékban és táradhatatlan a táncban. Meg kell osztozni e ragyogó ifju talentum roppant rajongását a színpad és azon is egy-egy szerepe iránt. Feibokrétája, kiszínesíti és nagy példáját adja a színpadi munka szeretének. Ez magyarázza hatását, amely új szerepében is kivételes mértékű. Sziklai és Boros ma is nagy kacagásokat fakasztott és vidám, túlaradó kedvű volt az egész este.

** **Hírek a Nemzeti Színházról.** A Nemzeti Színház műsorán héttőre a Clemenceau, keddre a Demi monde, szerdára pedig Az ember tragédiája van kitűzve, pénteken a Szerencsés, Capus Alfréd nagy sikert aratott vígjátékát adják, a 16 női szerepekben Lánzy Ilka asszonnyal és Ligeti Juliskával. A hét többi napján a színház ujdonsága Tagma királyné szerepel. A délutáni előadások során holnapra Az agglégények, jövő vasárnapra pedig Jókai Mór színműve Az arany ember van kitűzve.

** **Tagma királyné.** A Nemzeti Színházban a múlt héten bemutatott ujdonság Rákosi Jenő Tagma királyné című eredeti színműjének a jövő hét műsorán 3 eszén szerepel: holnap vasárnap, esütörtökön és a jövő vasárnap. A darab mind a három előadásban teljesen a premiére szerkesztésével megy, a két fősze- repben Jászai M. és P. Márkus E. asszonyokkal.

Arányi Desső sikere. Arányi Desső, a jeles lírai tenorista, akinek távozását Operaházunk műsora ugyancsak érzi, sikerre sikert arat a porosz fővárosban, amint a berlini lapok egyhangú kritikája bizonyítja. Legutóbb *Bülow* grófnénak, a birodalmi kancellár feleségének protektúrátusa alatt jótékonyoúra fényes hangversenyt rendeztek, amelynek egyik előkelő száma Arányi Desső éneke volt. A jeles magyar művészről a *National Zeitung* ezeket írja: „Arányi Desső Donizetti Alba hercegebből a recitativot és az áriát énekelte, továbbá egy magyar dalt Hubay: A falu rossz száma dalművéből. Az ő gyönyörű, lágy és a magas regiszterekben is fülbemászó tenorja és gyöngéd, lehetőszerű pianója viharos tapsokra ragadta a közönséget.” A *Local Anzeiger* szerint „elbűvölően hatott Arányi olvadékony, édes, behízelt tenorja, amely olyan varázslatos, mint az enyhe esti szellő.” — A *Berliner Tagblatt*, a *Kleines Journal* stb. szintén a legnagyobb elismerés hangján emlékezik meg a kitűnő magyar tenoristáról. A dologban az a nevezetes, hogy nálunk olasz tenorista vendégszerelhet. És meg is bukik. A magyar tenorista pedig küllődön működik.

A Karácsonyi álom — a gyermekeknek. Az a rendkívüli siker, amelyet a *Karácsonyi álom* Szilveszter-esti gyermekelőadás aratott, arra az elhatározásra bírta a *Nemzeti Színház* igazgatóságát, hogy az előadást a hét szombatján megismétli. A jelezt napon az előadás délután 5 órakor kezdődik, a helyárak a rendes esti árak, de minden felnőt lógatott a maga helyére egy gyermeket is hozhat, azonkívül 2 gyermek számára egy hely váltható. Az előadás általános bérlet-szűnetben meg s jegyek már holnapról kezdve válthatók a színház csarnokában levő elővételi pénztárnál.

Filharmonia. A *Filharmoniai Társaság* e hó 22-én, szerdán, esti 7^{1/2} órakor rendezi a Vigadó nagytérképén ezidei hatodik hangversenyét *Kerner* István karnagy vezényletével, a magyar születésű zongoraművész *Freund* Eteleka és a kiváló bayreuthi énekes *Bertram* Tivadar közreműködésével. A műsor a következő: Abrányi Emil *Symphonia* (első előadás), Brahms zongoraverseny (D-moll op. 15.), Bach „Brandenburgi versenye”, Weber *Lysiant-Aria*, „Eury-anthe” dalműből, Glasurow *Rapsodia*. — Jegyek e hangversenyre Méry Béla zeneműkereskedésében (Andrássy-ut. 12.) válthatók.

Hírek a Népszínházról. *Kürty* Klára főlépülésével holnap újra megindul az *Adám és Éva* előadásainak sorozata. A múlt hét nagyszerű operettje, melynek minden előadására minden jegy elkelt, az utolsó állóhely, — az egész heti műsort betölti, szerda és péntek kivételével. Szerdán *Béldi Izzor* és *Fejér Jenő* nagy operettje a *Katalin* kerül színpadra, *Kürty* Klárával és *Hegyi* Arankával pénteken. 24-én pedig *Sardou* *Szokimondó asszonya*, *Blaha* Lujza asszonnyal. — Holnap délután *Géczy* István népszínműve, A *gyimesi vadrig* kerül színpadra *Blaha* Lujza asszonnyal, jövő vasárnap délután pedig *Bokor* József Rákóczi-korbéli népszínműve, a *Kurucjarmag*, mely az idén ugyanolyan állandó és sikeres műsordarabja a Népszínháznak, mint volt az első bemutatás szezonzájában.

A Grünfeld-Bürger négyes e hó 26-án tartandó hatodik hangversenyén *Szoeyer* Iona is közreműködik. *Goldmark* vonós-négyese lesz a műsor egyik legérdekesebb száma, melyet már egy évtized óta nem játszottak nálunk.

Magyar Színház. Tífne. Ez a címe a *Magyar Színház* legközelebbi operett-újonságának, amely magyar szerzők műve. Szövegét és zenéjét dr. *Schotimmer* Auréli írta, verses részeit *Mérei* Adolf a szerzője. A Magyar Színház kiváló gondallal készíti elő a két fiatal írót darabját, amelytől igen nagy sikert vár, mert a szövegkőnyv hővelkedik a mulatságos jelenetekben, a szerepek egytől-egyig a leghálásabbak, zenéjére pedig gyors népszerűség vár, mert minden száma a leghatásosabb a legdallamosabbak közül való. A címszerzet — egy férfivátoikkébe utazó női-vigéret — *Fedák* Sári játszása. Főszerepek jutottak: *Turcsányi* Olga, *Székelyné*, *Tomsányi* Ruzsi, *Székelyné*, *Szilágyi*, *Rádhonyi*, *Paldáthy* és *Delli*. A bemutatót e hó végére tervezi az igazgatóság. — *Lotti* ezredesi a *Magyar Színház* újonságának bemutatója igazolta azt a nagy várakozást, amelyet az igazgatóság a darabhoz fűzött. Ma már a déli órákban a páholyok és a jobb tája ílesek mind elkelték és a nagyszerű darab következő előadásaira is jelentékeny számú előjegyzés történt. Ugyanezért az igazgatóság a jövő hét minden estjére a *Lotti ezredesi*t tűzte ki előadásra.

Arany-est, Tordai Grail Erzsi az Uránia-színházban előadása keretében bemutatja Arany egyéniségét, lírai és hazafias költészetét, a második részben a nagy költő világnézetének ismertetésével foglalkozik, aztán sorra veszi főbb jellemeit s méltatja leírásait. Az előadást a balladák ismertetése rekeszti be. Az Arany-estre már most lehet jegyet előjegyezni az Uránia-színház pénztárnál.

Orgona hangverseny. *Gustin Wright*, kitűnő párisi orgonaművész január 20-án (hétől) délután öt órakor a Kávin-teri templomban orgona-hangversenyt rendez a következő műsorról: 1. J. S. Bach: *Toccata* és d-moll. 2. R. Schumann: *Adagio*. Canon h-moll. 3. L. Boellmann: *Suite gothique*. Orgonán előadja: *Wright* ur. 4. Thomé: *Hegedű-ária*. Előadja Vidéky Odón ur. Orgonán kíséri Krausz Gusztáv ur. 5. Cesar Franck: *Finale H-dur*. Orgonán előadja *Wright* ur. 6. Th. Dubois: *Morceaux de la Messe de Mariage*. 7. Alex. Guilman: a) *Invocation*. b) *Marche* s. u. theme de *Händel*. Orgonán előadja *Gustin Wright* ur. 8. *Händel*: *Largo*. Eneklé *Kürty Klára* urnő. 9. *J. Lemmens*: *Finale D-dur*. Orgonán előadja *Wright* ur.

Vigszínház. A Vigszínház jövőheti műsorán váltakozva szerepel a színház két utolsó újonsága, *Bródy Sándor Dada* és *Guthi-Rákosi A képviselő ur* című darabja. Mindegyik darabot négy-nyolc előadásra tűzték ki. Csütörtök délután ismét ifjúsági előadást tartanak, ezúttal *Föllinusz Rontó Pálját* adják.

Hangversenyek. *Ondricsék* Ferenc udvari hegedűművész pénteken, január 24-én a Royal-teremben tartandó hangversenyére a következő műsört állította össze: *Grieg* C-moll szonata, St. Saëns hegedűverseny H-moll, *Beethoven* G-dur Romanc, *Ondricsék* Nocturne, *Tarantelle*, *Paganini* Mózes Fantázia a G-huron. *Abrányiné-Wein* Margit operaénekesző közreműködő számai: *Paisiello* La Zingarella, Mozart nagy ária *Figaro*ból *Tschaikovsky* Warum. Schumann *Marien-würmchen*, Massenet *Chanson*. *Ondricsék* innen közvetlen Párisba rándul, ahol ötször lép föl *Colonne* és *Lamoureux* nagy zenekari hangversenyében, azután Oroszországban játszik vagy husz városban és márciusban hetszer lép fel Londonban, többek közt egy *Richer-hangversenyben*. Budapesti hangversenyét *Méry Béla* zeneműkereskedése (Andrássy-ut. 12.) rendezi.

De Lucia Fernando a jelenleg leghíresebb tenorista, akinek hangversenye csütörtökön január 22-én lesz a Vigadó nagytérképén, szombaton érkezett meg Nápolyból Budapestre. Ez a hangverseny — tekintve a nagy érdeklődést — a legényesebbnek ígérkezik. *Barbi* Alice, aki értesült arról, hogy ez az illesztés művész itt énekel, következőképpen nyilatkozott: *De Lucia*t ismerem, nagy művész és általános tetszést fog kelteni. *De Lucia* és én együtt énekelünk az olasz trónörökös pár esküvője alkalmából az udvari hangversenyre a Kvirinálban. — Jegyek erre a hangversenyre a *Harmonia* zenemű- és zongorakereskedésben kaphatók.

Hollósy Kornélia és *Kelen* Ida zongoraművésznők az ideai hangversenyüket két zongorán február hét-én a Royal-teremben tartják meg. A hangversenyt *Rózsavölgyi* és társa cs. és kir. udvari zeneműkereskedése rendezi.

A karrikatura története. Érdekes újonsága lesz legközelebb az Uránia-színháznak: A *karrikatura története*. Az eszme dr. *Molnár* Viktor előlököt ered, a feldolgozást *Kacsizny* Ödön festőművész fogja eszközölni. A gazdag anyagot már munkába vette s ötletesen, mulattatón dolgozza fel.

Vizsgálati előadás. *Hegyi* Aranka színészkolájának növendékei január 22-ikén vizsgálati előadást rendeznek az Uránia-Színházban. A műveltség-pedagógiai szempontból kitűnően vezetett iskolának ez lesz az ezidei első nyilvános vizsgája. Jegyek az előadásra az Uránia-pénztárnál kaphatók.

Uránia-színház. A jövő hét műsorát a főlevezetett *Tánc* foglalja le. Kedden az *Arany-est*, szerdán és pénteken a *Hadsereg* lesz műsoron. *Radó* Antal darabjára, *Nápolyra*, serényen folynak az előkészületek.

A pozsony-soproni színház. Sopron város színigyi bizottsága mai ülésén hozzájárult *Pozsony* városnak ahhoz a javaslatához, hogy *Pozsony* és Sopron magyar színigazgatója *Szendrey* Mihály kassai igazgató és német színigazgatója *Blasel* Pál salzburgi igazgató legyen.

Két magyar dal. B. *Fehér* Jenő, az ország-szerte ösmert jeles népdalszerző két szép dalt szerzett farsangra. *Lekajlik a fűfja lombja* . . . és *Othón csárdás* címe a pompás daloknak, melyek *Bárd* testvérek kiadásában jelentek meg és valószínűleg nagyhamar népszerűekké válnak, mint szerzőnek sok más gyönyörű nótája.

A gyermekszínházban vasárnap másodsor kerül színpadra *Gad* Mózes nagy sikert aratót *János vitéz* című bájos tündéregyje. A darab érdekes meseje, a sok kacagató móka és lényes kiállítás kicsinyeknek és nagyoknak egyaránt igen tetszett a csütörtöki előadás. Az előadás félöt órakor kezdődik; jegyek már délelőtt válthatók.

Legújabb zeneművek kaphatók Szilágyi Béla könyv- és zeneműkereskedésében, Károly-körtút 26. Az árak koronában értendők. *Operettek és operák*: Major, Erzsike 3.—, Carmen 12.—, Mártha 3.60, Sába királyné 7.20, Zsidó nő 3.60, Bajazzo 8.40, Parasztbeszűt 6.—, Hoffmann meséi 10.—, Mignon 10.—, Aida 9.60, Troubadour 3.60, Postásfiu, *Cirkusz-élet*, Kis szökevény egyenként 7.—, Szerenose csillaga, *Geisha*, New-York szépe, *Görög* rabszolga, darabja 6.—, San Toy 5.40. — *Magyar szöveggel*: Katalin, Rip-Rip, Kis szökevény, New-York szépe, Hoffmann meséi. A modell, Az asszonyregement, 2—2üzet, füzetenként 3.—, Továbbá *Ocsokay* brigádörög bővített kiadás 3.—, *Der lustige Ehemann* 2.40, *Die Haselnuss* 2.40, *Drah* ma um und *drah* n ma auf 1.80, *Das kommt nur in Romanen* vor 1.50, *Zsuzsi* kupló 2.—, *Juleska* kuplé a Postásfiúból 3.—, *Du mein Girl*, német 1.80, magyar szöveggel 2.—, *Girl* walzer 2.40, *Über den Weilen*, walzer 2.40, *Valse bleue* 3.—, *Mikado* walzer 2.—, *San Toy*ból a walzer. polka és induló darabja 2.40, *Fregoli-induló* 1.50, *Cadettemarsch* 1.44, *Washington-Postmarsch* 1.44, *Burenmarsch* 1.50, 101 magyar népdal II. (u) sorozat) füzet 3.—. Újonságokkal a raktár folytatott kiegészítődik. — Könyv- és zeneműárjegyzék kivanatra ingyen és bérmentve. Állandó vevők kedvezményben részesülnek.

Operaelőadás a Telefon Hírműködésben. A Telefon Hírműködésben ma este a nagy kir. Operaház előadása lesz hallható. Előadásra kerül A *navarrai lány*, a címszerepben *Wyns* Charlotteval, aki e szerepben a mulkor olyan nagy sikert aratott. A navarrai lány után a *Sylvia* balletet adják, melynek zenéje szintén hallható lesz a kagylókön keresztül. Az opera következője után meg *gigányzene* átvitel lesz hallható 11 óráig a Telefon Hírműködésben, melyet az Elie- és Emke-kávéházból közvetít a Hírműködő műszaki osztálya.

A dada.

— A magyar ciklus harmadik újonsága. —

Budapest, január 18.

Bródy Sándor végét vetelte ma este annak az előítéletes mesének, mely a magyar drámairodalom meddőségéről évek óta regél. Egy csapással, mint a hogy hozzá méltó erős legényhez illik.

Abban a jelentés, hogy sikerben, melyet ma este valószággal kiküzdött, már nemcsak a jövőnk reményese csillog; ez a siker már való eredményes szölt. A magyar drámairodalom kivirágzott fája nemcsak szirmokat és rügyeket fakaszt, hanem gyümölcsöt is terem: *Bródy Sándor* írói önéretét büszkén dagaszthatja az a tudat, hogy a magyar drámairodalom meggazdagította egy darabban.

Az író egyénisége kiállásának éppúgy megvan a maga vegyi procedurája, mint a természet akármely más szerves produktumának. Az egyiknél rövidebb, a másiknál hosszabb ideig tart. *Bródy Sándor* közel tizenöt esztendőre keresi a maga igazi útját, de írói hivatásával az első pillanattól fogva tisztában van. Az emberi nyomor és az emberi bűnök feltárásának a célját tűzte ki maga elébe, — tükröt odatartani korának társadalmá elé, amely nem hizeleget és nem szépit, amely megmutatja a szeplőt és a májfoltot az arcon éppúgy, mint a lélekben: ezt választotta írói hivatásával és ehhez soha egy pillanatra hiülenné nem lett.

A kérdés csak az volt nála, hogy a teljes kiforrás procedurája meddig tart nála. Különféle irodalmi irányok és hatások közben, melyeken minden írónak természetesen üleg át kell esnie, mikor találja meg végre magamagát. Likor fogja elmondhatni, büszkén verve a mellére, amit ma este darabjának egyik személye mond: „Én vagyok én!”

A *dada* szerzője elmondhatja magáról ezt. És elmondhatja egy kis jogos büszkeséggel, mert csakugyan nem tartozik a kelemes írók közé, akik embertársai hibáinak és előítéleteinek a legyegetésével ugyszólván beheliszlelik magukat írásaikkal a közönség szeretetébe. *Bródy Sándor* egyenesen szembe helyezkedik vele és bátran, merészen, mondhatnók elszánt vakmerőséggel igazságokat vagdos embertársai fejéhez. Igazságokat, amelyek éppenséggel nem kelle-mesek.

A *dada* szerzője ebben a merész szókimondásában határozottan imponál. Nemcsak az elszántságával, hanem az erejével. Hozzátelhetjük mindjárt, hogy nemcsak holmi dialektikával, hanem *drámaírói* erejével.

Erkölsrajznak mondja háromfelvonásos darabját, melylyel ma este lépett ki a *Vigszínház* színpadán a nyilvánosság elé. Ha darabjának ezzel a sajátos meghatározásával elnézést kér a szent dramaturgia érinthetetlen törvényeinek alkalmazától, — akkor megnyugtathatjuk az íránt, hogy éppenséggel nem szorult rá erre az elnézésre.

Ha *A dada* nem illeszkedik is egészen a drámai törvények röjéhez, ha formájában, beiső elrendezésében és külső technikájában el bátorodik tért a rendes drámai szabólton, — egy olyan törvény érvényesül benne, mely a literatúrában és különösen a színpadi literatúrában létezőtől minden törvénynek: az élet a maga igaz, hamisítatlan valóságában.

És itt, közvetlenül, rövidesen végezhetünk egy állítással, amelylyel okvetlenül találkozni fogunk azokban a megbeszélésekben, melyek *Bródy Sándor* darabjával foglalkozni fognak: az olasz verismo, *Sudermann*, *Hauptmann* Gerhart hatása váltotta ki *A dada* szerzőjéből ezt a darabot.

Rámondhatnók egyszerűen, hogy semmi közünk hozzá. De ellenkezőleg van. Mi, akik ismerjük *Bródy Sándor* írói kiállásának egész proceduráját, akik kezdő korától a mai estéig nyomról-nyomra kísértük őt irodalmi fejlődésében, akár hitet teszünk rá, hogy *A dada* szerzője akkor is megírja az est a darabját, ha soha híret nem hallja is az olasz verismo-nak és a német naturalista drámának.

Kell-e ezt még bizonyítani *Bródy Sándorról*? Az igazság, mint a levegő körülöttya az egész földgömböt s az az író, aki kutat utána, miért nem találhatná ezt meg a maga hazája földjén a nélkül, hogy el kellene előbb lesnie, hogy miképpen keresik és találják azt meg idegen nemzetek írói?

A dada a magyar drámairodalom egy kimagasló talentumának a szülötte. Tösgyökeres magyar termék, amely különbözők minden más iajtabeli természetől.

Bródy darabjának az első és harmadik felvonását kell néznünk, hogy semmi kétségünk se lehessen ebben. Csupa magyar levegő, ami itt terjeng.

Az első felvonásban egy hevesmegei falu parasztházikójának a milienjébe vezet bennünket a szerző. Nagy a nyomor a házában és a kis fatékonyban ott szuszog egy kis ponderső, egy fatyugyereket és mellette az anyja, egy szép, holdvilágos nyári éjszakán megejött parasztleány, a darab hősnője.

Feleségül kéri a félkarú gépész, az emberszerzetel tei, mindent megboosató nazarénus, akinek félkarját a cséplőgép éppen azon a szép holdvilágos éjszakán szakította el, mikor a leányak földre hullott a pártája, s ő azt az éjszaka árnyában sejtette, érezte, tudta.

Erzsébet őszintén a szemébe mondja, hogy nem megy hozzá. Majd elszegődik dajkának, hogy magamagán, meg a szülein is segítsen. A falujából amugy is kiperdikálta a pap. Alkalma is nyílik Erzsébetnek, hogy dakaságba álljon. A csabítója maga, Viktor ur szegődött el egy budapesti fiskálisnak a házába, amelyben szintén lekszik egy — fattyugyerek, csak-hogy csipkevárkosok közt, kiosi selyempaplan alatt. Eljönnek a pestiek, a doktorral együtt, hogy megvizsgálják a dadát. Erzsébet beválik s miután bucsut vett szívéhez némt kis magzatától aranyos Kalári leánykától, elmegy a budapesti ügyvéd házába dadának.

Abogy *Bródy* Sándor ebben a felvonásban megrajzolja darab a hősnőjének az alakját, a megrontottságában is romlatlan, tiszta anyai szeretettel telj lelki világát, kapzi édesapját és egyszerű, buta paraszteszü édesanyját, meg a mélyérzű, kevésbé szűz nazarénus gépészt, az a *kész* drámaíróit mutatja benne. Ezeknek a jellemeknek a megfestésében szabotosság, tiszta állatosság, mélység van, ahogy ezt osakis igazi drámaíróknál találjuk.

De a legmélyebb drámai hatások biztos kezelése is jellemzi *A dada* szerzőjét. Erzsébetnek a bucsukodása a gyerekeitől nemcsak érzésszerű mélységgel és élethű igazsággal kapja meg a nézőt, hanem a drámai hatás teljes kiaknázásával. Így ezt csak a teljesen kész drámaíró tudja megcsinálni.

A második felvonásban Frigyes budapesti ügyvéd házában, jó módban találjuk a dadát. Szeretletével oda nőtt a csepp gyerekekhez, melyt emlőjével táplál. Nem igen törődnek a házbeliekkel, pedig valamelyes köze csak lenne hozzájuk Viktor ur révén, aki szeretője az ügyvéd feleségének.

A csuf élet azonban belesodorja a maga forgatagába. Az ügyvéd ur este hazajön, mikor a felesége a színházban van az udvarlójával, és arannyal csábítgatja a dadát az övére vonja, mikor éppen jön a színházból a felesége az udvarlójával. Kész a botrány. Az ügyvédnek éjszakánként idején kikérgeti házából a dadát, de ez bucsut akar előbb venni a gyerekeitől, amelyhez juszt formál, mert hiszen az ő tején, az ő vérén táplálta. Az ügyvédnek vissza- lőki a bölcsőtől és szemébe vágja a gyalázatos, céda voltát. Ekkor kitér a becsületen, tiszta paraszteszűz- lélekből a düh és visszavágja a cédaságot az asszonya szemébe. Az ura előtt mutat rá a szeretőjére, — a maga megrontójára. Aztán kitámolyog a házból, ki a sötét éjszakába...

A harmadik felvonásban egy újabb érdekes milieube vezet bennünket a szerző: egy pincelakásban lévő cselédnyára. Ide jön Erzsébet, mert itt tanázik Péter is. Csakhogy nem találja otthon. Csak hajnal felé jön majd haza a gyárból. De haza jön a cselédnyára gazdája, Abel rendőr, mire elcsúsztatany orgiája. A sok tacér cseléd megbukik a vackában. Abel kőgyagosan kerül haza és földijére ismer Erzsébetben, akit kicsi korától fogva ismert. A szépen felszerült leány neki is megtetszik és itatni kezdi, hogy mámorában a megárvá tegye. A leány lerázza magáról az ittas embert s amint lerokadva egy székre, félgy ittasan, erőt vesz rajta az élet undora, amely mindenél csak piszkos hullámokat bömpölygöt a kívánság teste felé — felébred a cselédnyarán egy gyerekleánya és ettől azt hallja Erzsébet, hogy az ő édesanyja megpróbálta egyszer megmérgezni magát gyuiával.

Erzsébetben felébred az öngyilkosság gondolata s az életől való undor bele is kergeti. Azért a hatosért, amelyet a kis leánytól erőszakkal elvett, gyulát vesz ő is és megmérgezi magát. A szülei, akik lejöttek hozzá Budapestre, akkor érnek a cselédnyára, mikor már dolgozik benne a mérég. És Erzsébet a szegény paraszt-dada, akit az élet kifosztott mindenéből, az anyai szeretetéből, melyet a maga, és abból is, melyet az idegen gyermek iránt táplált, s aki eundorodik a gondolatától annak, hogy csak a mások gyönyörének alacsony eszközként szolgáljon, meghal a cselédnyára egyik fiúkéjében, mialatt Péter, a nazarénus, az emberszerzetel könyvéből, a szoltárokból, imát morszol de ekkeseredésében ő is odadörgi a romlott társadalom képviselőinek, hogy: Ti vagytok a bűn! Ti vagytok a romlás!

Bródy drámáját felvonásról felvonásra fokozódó hatással adták. Nem egy kemény igazságot, meyet majd egyik, majd másik szereplőjével mondat, zajos tapsokkal ogadtak, müntha csak azt akerták volna mondani: Igaz! Elismerjük az igazságot annak, amit mondasz! Mondhatni, hogy a darab egyes jeleneteinek elementáris volt a hatása.

Bródy nagy sikerén kívül még egy esemény-

szervi momentuma volt a mai estének és ez a *Vigszínház* egy itju művésznőjének, *Varsányi Irénnek* az alakítása a címszerepben. Kiváló tehetségét nem egy ízben bebizonyította már de ma esti alakításával, azt lehet mondani, egyszerre a jelentős művésznők sorába emelkedett. Szinte meglepésszerű volt az a művészi erő és mélység, mely ebben az itju színésznőben ma este megnyilatkozott. Egyetlen theatrális vonás nélkül megható egyszerűséggel játszott; nem volt az érzésnek az az árnyalata, melyre ne találta volna meg az igazi hangot.

Pethes, a *Vigszínház* új tagja, aki ma este mutatkozott be először Péter szerepében, a legjava színészközül valónak látszik. Igaz színekkel dolgozik és mélységre törekszik. Abel rendőr jelentősebb szerepében — az ő ajkával mondatja el a szerző a darab szociál-politikai igazságát, — *Hegedűs* excellált. Kitűnő volt *Szerény*, a dada apjának és *Nikó Lina*, a dada anyjának, szerepében. A kitűnő előadásban még *Harasztly Hermin*, *Góth. Balassa*, *Gási Mariska* és *Fenyvesi* vetek részt.

Bródy Sándort az est során vagy ötvenszer hívták és sok gyönyörű bábérszoroszt nyújtottak föl neki. És vele együtt ünnepezték *Varsányi Irént* is, aki alakításával a kiváló író a mai est lényes sikeréhez segítette.

(M—s.)

MŰVÉSZET.

□ **Az Erzsébet királyné szobr** szürijének külföldi tagja. Az Erzsébet királyné-emlék végrehajtó-bizottsága fontos ügyben döntött. Megválasztotta azt a három külföldi művészt, kik a pályaművek elbírálásának munkájában részt fognak venni. A végrehajtó-bizottság a külföld nagy művészei közt nemcsak kitűnő tehetséggel, hanem egyuttal objektív ítéletükről ösmert írfakat kért föl e nevezetes tisztségre. Névszerint: *Bartholdi* Frigyes Ágostot, *Jef Lambeau* és *Bruno Schmitz*et. Mind a három szives örömezt eljön *Budapestre*, hogy részt vegyen a szürizés munkájában. *Bartholdi* nagy művei a földgömb két felén, Amerikában és Franciaországban szereztek mesterüknek tiszteletet. A *New-York* kikötőjét bevillgató óriási *Szabadság*-szobor annak idején a művészi kritikát erősen foglalkoztatta. Az amerikaiak büszkéek reá és hálából még *Washington* és *Lafayette* szobrát is megrendelték nála. Szülővárosában, *Kolmárban* még öt intímabb jellegű szobra áll, közöttük *Schonganeré* és a híres *Schwendl Lázár* tábornoké. Ő tervezte *Eckmann* és *Chairien* emléksobrát is és számos más nagystíliu plasztikai munkát, amelyekért temérdek kitüntetésben velt része. Már 1887-ben a becsületrend kimmandörje lett, 1895-ben elnyerte a *Szalon* legnagyobb kitüntetését, a medaille d'honneur és a *Szalon* alelnökévé választották. Az 1900. évi párisi kiállítás szobrászati szürijének tagja volt. *Jef Lambeau* talán az egyetlen művész, aki megérte, hogy egy szoborműve köré és fölfe templomot építtetett hazája. A rendkívüli munka, amelyen a művész tíz évig dolgozott *Az embere szenvedelmek* néven ösmereket. Talán a legnagyobb domborműve a világnak: csaknem öten négyzetméter a területe és egy méter vastagságu karrairi márványlapokra van kifagyva. A belga állam a brüsseli jubileumi parkban *Horvath* templomszerű csarnokot építtetett külön e műnek. Két nagyméretű, sok alakkal díszített monumentális kutat is készített, az egyiket *Antwerpen*, a másikat *Brüsszel* egyik külvárosa, *Saint-Gilles* számára. Ezekhez a szobrászokhoz méltán sorakozik Németország legnagyobb emlékmű-építője: *Bruno Schmitz* tanár. Monumentális erők művésze. Mindenki, aki csak némileg is foglalkozik művészettel, ösméri a lipocsei nagy ütközött színhelyen emelkedő emlékművet és azt a három monumentális, szobordíszes építményt, amelyet I. Vilmos császár dicsőítésére emeltek a *Porta-Westphalian*, a *Deutsches Eck*-en, a *Kyffhäuser*-en. A berlini *Vilmos*-szobor pályázatán is ő kapta az első díjat. Semmi kétség, hogy a modern Németország leghatalmasabb emlékművei csaknem kivétel nélkül őle valók.

Ez a három művész egész tudásával és szigorú pártatlanságával segíti majd a magyar szürit a nagy feladat sikeres megoldásában. Nevük, hírük kezeskedik arról, hogy közreműködésük hathatós és objektív lesz.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **Az Izraelita magyar irodalmi társaság** folyó hó 21-én a zsidó hitközség Sip-utcai dísztermében olvasó ülést tart, melynek tárgyszorozata a következő: *Dr. Buchler* Sándor: A régi jó időkben. *Lenkei* Henrik: Korda Gyuri megtérése (vers). *Gerő* Károly: Száli nőni.

□ **A Filológiai Társaság** ma délután, *Heinrich* Gusztáv elnökleite alatt, tartotta XXVII. évi rendes közgyűlést.

Heinrich megnyitój beszédében a latin és görög tanulmányok jövőjével foglalkozott. tekintette arra a nagy átalakulásra, mely a középiskola terén várható. *Katona* Lajos titkár ezután előterjesztette évi jelentését, amely beszámoló a telolvasó ülésekről. A társaság elhunyt tagjai: *Draskó* Béla és *Halász* Ignác. A tagok száma 745. A Filológiai Közöny eddigi szerkesztői: *Némethy* Géza és *Petz* Gedeon lemondtak és a Közöny további szerkesztésével *Katona* Lajos bízott meg.

Cserhalmi Samu pénztáros jelentése szerint a társaság vagyona 6188 korona. A felemlentvények megadása után a választásokat ejtették meg. Tiszteletbeli elnök lett *P. Theureux* Emil, elnök *Heinrich* Gusztáv, alelnök *Hegedűs* István. Eső titkár *Némethy* Géza, másodtitkár *Császár* Elemér és pénztáros *Cserhalmi* Samu.

□ **Egy versenkönyv sikere.** A múlt évben, husvára egy *Didó* című verses regényt adott ki *Zempléni* Árpád. A könyv maga volt az eredetiség. Egy regény — csupa lirai költeményből összeiltszve s közben néhány jóízű humorral megrázott képbén a bohém tábor, amely a Káriágó városához címzett koresma pipaűstijében lejátsza a szomorkás, egyszerű és kedves mesét. — Ez a különös könyv ugy látszik, megtetszett a közönségnek is. Az első kiadás elfogyott belőle. Most jön a második. Elő lehet fizetni rá a szerzőnél (IV., *Bástya*-utca 11.) Az ára egy korona, diszkótésben pedig három korona.

□ **Az Új Idők** e heti száma ugy tartalomban, mint iluztrációkban igen gazdag. Régi jó ismerősünk *Horkayné* ó nagysága, a tőle megszokott ölelés, csipős hangon terelreli el a hét eseményét, *Herceg Ferenc* iolytatja eibeszédését, *Ambrus* Zoltán novellát, *Maonyay* Dező, *Seress* Imre hosszabb cikket, *Czöbel* Minka verset, *Knut* Hansson norvég író hosszabb eibeszédést írt, ezenkívül több aktuális és szórakoztató cikkeket találunk. Iluztrációi *Csök* Istvánról, *Faragó* Józseftől. *Garay* Akostól vannak, azonkívül bemutatja *Fesztay* Árpád híres triptikonját és a magyar iparművészet remekeit kilenc képbén. Mutatványszámot kívánatra szívesen küld a kiadóhivatal, *Andrássy*-út 10.

□ **A Vasárnapi Újság** január 19-iki száma 21 képpel s érdekes tartalommal jelent meg. A Vasárnapi Újság előfizetési ára negydedre négy kor na. „Folnikai Ujdonságok“-kal és „Világkrónika“-val együtt hál korona. Megrendelhető a Frankinn-Társulat kiadóhivataában (Budapest, IV. kerület Egetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“-golcsóbb újság a magyar nép számára. Félévre 2 korona 40 fillér.

FARSANG.

□ **Protestáns-bál.** A protestáns-bál a Vigadó termeibe ma együvé hozta az előkelő társaságot amely minden esztendőben elite-mulatsággá avatja ezt a bált. A farsang egyik legszebb éjszakája volt ez a mai mulatság. A protestáns-világ notabilitásai nagy számban voltak együtt és pompás kedv volt az egész éjszaka uralkodója. A lényes sikerben nagy része van a rendezőségnek, amelynek élén gróf *Zay* Miklós buzgólkodott. A bálanyai tisztelt a következők urnők vállalták el: *Bartsch* Gusztávné, *Boytha* Józsefné, *Csiky* Kálmánné, *báró* *Dániel* Ernőné, *Ercsey* Ernőné, *Fáy* Istvánné, *Gercsey* Béláné, *gróf* *Hugonnay* Béláné, *Hegedűs* Sándorné, *König* Gyuláné, *Ilhász* Lajosné, *Markó* Albertné, *Nagy* Vilmosné, *Osztrouckzy* Gézánné, *Patay* Gyuláné és *Telegdy* Józsefné. A zenét az első honvédkerületi zenekar és *Radic* Béla bandája szolgáltatta. Az izléseis táncrend a jótékonyságot szimbolizálta, a bál jóvedelméből részesedő árvtak. A notabilitások közül a következőket jegyeztük föl:

Gróf *Vigyázó* Ferenc báró *Frónay* Dező, báró *Solymosi* Ödön, báró *Podmaniczky* Géza, báró *Harkányi* Frigyes, *Darányi* Ignác, *Hegedűs* Sándor, *Wiassics* Gyula, *gróf* *Hugonnay* Béla, *báró* *Dániel* Ernő, *báró* *Nyáry* László, *Osztrouckzy* Géza, *Kovácsy* Sándor, *Fabinyi* Ferenc, *Gajary* Ödön, *Szily* Pongrác, *Kézmárcsy* Tivadar, *gróf* *Bethlen* Balázs, *Fáy* István, *Telegdy* József, *Kabos* Ferenc, stb. stb.

A bőlgyek névsora a következők:

Asszonyok: *Dr. Azary* Akosné, *Beliczey* Béláné (*Komárom*), *Beretvás* Sándorné, *Benczur* Béláné, *ösv.* *Blasovich* Grohs Sándorné, *Bulyovszky* Lilla, *dr. Braun* Alirédné, *Bakonyi* Károlyné, *Bakos* Jánosné, *Bárdos* Árpádné, *Csipkey* Károlyné, *Dessowffy* Ödönné, *Fónagy* Józsefné, *Fabinyi* Ferencné, *Fáy* Akosné, *Fabiny* Gyuláné *Getsó* Ignácné, *ösv.* *Götz* Jánosné, *Gajary* Ödönné, *dr. Grát* Vilmosné, *Heinoz* Albertné, *özvegy* *Hazály* Jánosné, *Irsay* Györgyné, *özvegy* *Jankovich* Józsefné, *Sz. Kiss* Gyuláné, *báró* *Kaas* Stelánia, *Kallivoda* Ferencné, *özvegy* *Kecske*metthy Istvánné, *Kherndl* Antalné, *Loisch* Edéné, *Lányi* Bertalané, *Lakos* Lajosné *Kurz* Sámuelné, *özvegy* *Nendtvich* Gusztávné, *Szarvassy* Györgyné, *Sárkány* Kálmánné, *Szidon* Ignácné, *Szabó* Jánosné, *Szokolay* Kornélné, *Szedencis* Zoltánné, *dr. Szalkay* Gyuláné, *Taufer* Károlyné, *Tarnóczy* Kázmélné, *Viczian* Adámné, *Vajda* Adolfné, *Viczian* Antalné, *Walter* Rezsóné, *Wallaszky* Gusztávné, *Wissehen* Kornélné, *Zechmeister* Jenőné.

Leányok: *Barcs* Zsenike, *Beticzey* Mariska (*Komárom*), *Boytha* Emmy és *Lolo*, *Blasovich*-*Grohs* Mariska, *Bakonyi* Vilma, *Bakos* Irénke, *C. Csapky* Lívia, *Dessowffy* Kamilla, *Ercsey* Rózsika, *Emercsy*-

Benczur Edith, Fabinyi Emmy, Fáy Erzsike és Lolla, Fregersen Iona, Getsó Irénke, Gluzéky Aranka, Gajári Erzsike, Götz Hedvig, Genny Ella, Gubody Iónka (Oszegled), Hegedüs Rózsika, Heinicz Margit, Hirsch Irénke, Hajnik Erzsike, Irassy Anna, Jeszenszky Gizzi (Ibfa), Jankovich Ióna, Järmaz Margit és Edith, Kecskeméthy Mariska, Sz. Kiss Sári, báró Kaas Teréz, Kherndl Margit, Kurz Gizella, Kallivoda Klárisse és Stefánia, Lányi Barbóci, Lakos Mariska, Markó Hermína, Nagy Gizella, Nagy Erzsike (Komárom), Nendvich Iza, Nendvich Paula, Nyarasy Lajza, Patay Annita, Szidon Margit, Szabó Emilia, Szalkay Melitta, Schreiber Olga, Sárkány Anna, Tanffer Mártha, Telegdy Iónka, Thoma-Kralovanszky Mici és Ióna, Tarnóczy Idus, Tarnóczy Izabella, Vicián Mimi, Vicián Margit, Witthen Blanka, Wallaszky Margit.

(A Ferencvárosi Polgári Kör fényesen sikerült házi estét rendezett a kör helyiségeiben. A ferencvárosi társaság színe-java találkozt a kedélyes estélyen, mely koncerttel kezdődött. A hangverseny egyes számai élénk tetszést arattak. Különösen sikerült a összevágó előadásban került színre *Almási Tihamér* vígjátéka, a *Miniszterelnök bája*, melynek kiváló előadása *Sékely Dezsőnek*, az országos színművészeti akadémia végzett növendéke szakavatott rendezésének köszönhető. Az egyes szereplők közül *Schuler Jolán* és *Vajda Iónka* urhölgyek, valamint *Küllins Viktor* és *Vargha Zsigmond* urak arattak élénk tetszést és jól megérdemelt tapsokat. A hangverseny vidám táncmulatság követte.

(A Bölcsőde-bál. A Bölcsőde-egylet javára folyó évi február hó 5-ikén rendezendő bála szóló meghívók már mind szétküldettek. Az eddigi érdeklődésből ítélve, a bál az idén is azt az előkelő közönséget fogja ismét egybegyűjteni, mely annak sikerét évek óta biztosította.

(Gyermekkert bál. A Fővárosi Szegény Gyermekért Egyesület árvái javára február hó 8-án tartja a Vigadó összes termeiben hangversenyyel egybekötött táncmulatságát. A hangversenyen gróf *Kinsky-Pálmai* úk és a főváros több elsőrendű művésznője és művésze fog közreműködni. A százaz rendezőbizottság tegnap tartott ülését dr. *Pekár Gyula* országgyűlési képviselőt választotta meg a bál elnökéül. Jegyek az egyesületi irodában (VII. Akácia-utca 32. sz. I. em. S. Telefont 275.) egész napon át váltakozó.

TÖRVÉNSZÉK.

§§ Az ügyvédi puska. Dr. Kunitzer Károly budapesti ügyvéd ismétlő tanfolyamot nyitott olyan ügyvédjelöltek számára, kik tulságos respektusban részesítik az ügyvédi vizsgát. Erre a célra olyan jogi katekizmus-félelt szerkesztett, melyet a jelöltek be kell magolni. Hogy megbukik-e vagy nem, arról a mester nem vállal felelősséget, ellenben ötszáz forint honoráriumot kiköt a preperáló munkáért. Hogy a jogi tudományak ebből igen csekély haszna van, azt felesleges mondani. Az utóbbi időben több kellemetlen pöre támadt. Dr. *Nikolits György* volt zombori főkapitány háromszáz forintot fizetett dr. Kunitzernek, aki per utján még kétszáz forintot követelt. Dr. *Nikolits* erre megvádolta Kunitzert az ügyvédi kamaránál, mondván, hogy kikazlizza, magyarul kizsebeli a jelölteket, s hogy eljárása az ügyvédi tisztességbe ütközik. A sértésért dr. Kunitzer a büntetőjárásbíróságnál keresett elégtételt, mely dr. *Nikolits* kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Ma tárgyalta ezt az esetet a törvényszék főelbbiteli tanácsa Gajzágó Manó elnöklésével. A vádlottat *Polónyi Géza* védte, aki erős kritikával illette a jogi szanatóriumot. Azt mondta, hogy sérti az ügyvédi dekórumot az, aki üzletszerűen preperálja a jelölteket aki hatósági engedelem, s anélkül, hogy adóit fizetne a jövedelméből, rendszeres tanfolyamot tart fenn. De a közérdek szempontjából is veszedelmes, ugyanodt a védő, a dr. Kunitzer tanfolyama. Mert miyen ügyvédek válnak azokból, akik a dr. Kunitzer szanatóriumából kerülnek ki! Erkölcsei szempontból pedig azért kárhözatos a dolog, mert közel lepszik az a gyauo, hogy a vizsgálat sikerét, az erre az esetre kikötött külön honorárium érdekében mindenteló mesterkedéssel iparkodnak előmozdítani. A főelbbitési tanács jóváhagyta a járásbíróság ítéletét, azzal a megokolással, hogy a vádlott nem bizonyította be, hogy a sértő szót közérdekből használta. A büntetését azonban száz koronára szállították le.

§§ A ládába zárt su. Tavaly történt, hogy egy elemér-utcai házában a lakók följelentették özvegy *Wohlschein Ignác* és két leányát, akiket gyermekkinzással vádoltak. Az egyik leányának, *Wohlschein Juliának* ugyanis volt egy *Béla* nevű törvénytelen fia, akit ládába zárva koplaltattak, ütöttek-verték s kegyetlenül kínozták. Az ügyesség gyermekgyilkosság kísérlete miatt vád alá helyezte őket, de a törvényszék csak *elhagyás büntetésében* találta vétkesnek a három nőt s ezért *Wohlschein Ignác* né nyolc hónapi, *Jelinek Lipótné*, született *Wohlschein Juliát* hét hónapi és *Wohlschein Malvint* hat hónapi börtönre ítélte. A királyi tábla harmadik tanácsa *Frennreisz István* vezetésével ma foglalkozott ezzel a bünpörrel. Előadó dr. *Tolnai Anjal* bíró volt. *Wohlschein Juliát* és *Wohlschein Mal-*

vint dr. *Szalitzer Gyula* özvegy *Wohlschein Ignác* né dr. *Török Sándor* távollétében dr. *Eröss Samu* közvédte. *Ladokor György* főügyész helyettes a vádat családi állás elleni vétségbe minősítette, a tábla azonban helyt adott a védők előterjesztésének és a vádolóakat fölsmentte azzal a megokolással, hogy *nincsen büntető törvénykönyvünknek oly szakasza, amelynek alapján elítélni lehetne őket.* A közzvádó semmisségi panaszt jelentett be.

Nyilttér.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új eredeti gyógyszer rindkivül alkalmas az alkalmazása *köszvény, asthma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmakra*, súlyos *degr., vér- és hólyagbántal.* Biztos védelem *szélbűvés és elmezavar* ellen. 14 év óta ki lett próbálva és most évről-évre száz teljes gyógyulással számol be. E gyógyszer megalapították és egyedül képviselőjének

Dr. KOVACS J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelőintézte van

Budapest, V. ker., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig. DÍjazott levélre válaszol.

Belegket intőzeton kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógyszerje.

AZ A RENGETEG

sok köszönettel és orvosi nyilatkozattal is hitelesíti, hogy az **Erényi-féle „Ichtioi-Salicyl“** teljesen elmulasztja a *reumatizmus* leggyorsabb fejlődését, óvatot, kipróbált és izsadt testre, bőrkórokat, bőrhámlehet és többé sem ujul. Ara 3 korona utatitással. Széküldi **Erényi** gyógyszerész, Szabadzsálla, Főutár: **Török József**, Király-utca 12. sz. Egger gyógyszerár, Váci-körút 17.

Szt.-Lukácsfürdő

gyógyfürdő Budapest, Buda. Természetes meleg kóros forrás- és iszapfürdő. Vigyógytás, villám-fényfürdő, massage stb. Külön női és férfi osztályok. Olcsó és gondos ellátás. Csász, köszvény, idegjelzők stb. és a toll fürdőkorra fölött tájékoztató prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatóságára.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága

Vagyos 1900. december 31-én

1,687,840,168.54 frank.

Biztosítási állomány 1900. december 31-én

5,914,496,829.12 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, IV. Károly-körút 26.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

EGYESÜLETEK.

(A VII. körületi Demokrata-kör) kereskedelmi és ipari szakosztálya ma délután *Földiák Gyula* elnöklése alatt ülést tartott, melyen a tisztikart választotta meg. Alelnökök lettek: *Halász Aladár*, *Füredi N. bankigazgató* és *Zimonyi Sándor*. Előadók: *Klement József* bankigazgató, *Richtmann Vilmos*, *Borovsky, Frank Armin*, *Auer József*, *Saxler Lázlo*, *Jeremiás Arnold* vezérigazgató, *Blonder Lajos*, *Oberlender Ferenc*, *Markovics István*, *Jegyzők: Gyémánt Bertold*, *Weisz Sándor*, *Fleischmann Rezső*. A szakosztály minden hónap első és harmadik péntekjén tart ülést.

(A Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben) ma este *Wolf Sándor* a Budapest-vidéki villamosági r.-t. igazgató-mérnöke érdekes előadást tartott a vidéki városok villamos világtársáról. Szakszerű fejtegetéseit néhány újabb telep ismertetésével jelezte be.

(A Mária Dorothea-egyesület) tanítónei szakosztálya ma délután ülést tartott az Erzsébet nőiskolában. Az ülésen *Ujváry Ignác*, A művészkultúra német kérdése című felolvasásában kárhözhatta a művészet elhanyagolását. *Pályi Sándor* berlini tanulmányutjáról tartott érdekes előadást.

TÁVIRATOK.

Bécs, január 18. Szirmagyev, Bulgária bécsi diplomáciái ügyvivője lemondott állásáról.

Berlin, január 18. A császár báró *Kettler* emlékére Münsterben a kastély kertjében szobrot fog állíttatni.

A német birodalomgyűléséből.

Berlin, január 18. A birodalomgyűlés folytatja a gazdasági válság leküzdésére irányuló intézkedések tárgyában benyújtott interpelláció megbeszélését. A vita folyamán gróf *Posadowski* államtitkár ismételten kijelentette, hogy általában isméről szó sem lehet. A mostani helyzetet nem szabad komorabbnak feltüntetni, mint a minő.

Uj angol torpedó-rombolók.

Glasgow, január 18. Az admirális a magabírójgyarakól ajánlatokat kért tiz torpedó-romboló szállítására, 25 csomóra leszállított menetsebességgel. A csekélyebb menetsebességet kiegyenlítő lesz az erősebb szerkezet, nagyobb megbízhatóság és a nagyobb szénkészletek befogadására való képesség.

Lengyelek és porozok.

Posen, január 18. Gróf *Bülow* egy beszélgetés alkalmával így nyilatkozott a Bécsben élő gróf *Ladokorowski* Károly neje előtt Németország lengyel-ellenes törekvéseiről:

— Lehetséges, hogy a hatóságok túl fognak löni a célon. A mi törekvésünk csak az, hogy a bátoron mindenre rányomjuk a német bélyeget, ne hogy a lengyelek ott a németek fölé kerekedjenek, de sőt egyenrangúknak se tekinthessék magukat a németekkel.

Kárpótlás a kihalaknak.

New-York, január 18. A *New-York Herald* jelenli Washingtonból: Roosevelt elnök utasította a tengerészeti államtitkár, hogy fizessenek ki 376.000 dollárt a külügyi hivatalnak, mely ezt át fogja adni *Vatingtang* kínai követnek kárpótlásul az amerikaiak által Tienocinben leigialt hasonló értékű ezüst rudakért.

Svédék és norvégék.

Stockholm, január 18. A mai közös svéd-norvég minisztertanács elhatározta, hogy bizottságot küld ki, mely a svéd-norvég konzulátusi ügy átalakítása kérdésében tanácskozzék. Ennek a bizottságnak tagjaiva Svédország részéről báró *Bilt* római követet és *Amnen* barcelonai lőkonzult, Norvégia részéről *Christoffersen* antwerpeni lőkonzult és *Sigurd Ibsen* megyefőnököt választották meg.

Közgazdasági táviratok.

New-York, január 18. (Terményiósde.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 8.1/16 (8.1/16) jan-8.01 (7.96). Aprilisra 8.16 (8.12). New-Orleansban helyben 7.18 1/16 (7.18 1/16). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphában 7.16 (7.15). Refined in Cases 8.30 (8.30). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — *Zsír*: Western steam 9.95 (9.90). *Rohe* és *Brothers* 10.10 (10. —). — *Tengeri* iránzata igen szilárd. Januára 68.3/4 (67.3/4) Májusra 68.3/4 (67.3/4). — *Juliusra* 68.3/4 (67.3/4). *Buza* iránzata állandó. Píros őszi helyben 89.3/4 (88. —). Januára — (—). Márciusra 86.3/4 (86.3/4). Májusra 86.3/4 (85.3/4). *Juliusra* 85.3/4 (85.3/4). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.1/4 (1. —). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 6.3/4 (6.3/4). Jan.-ra 5.90 (5.95). *Aprilisra* 6.15 (6.20). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.90 (2.90). — *Cukor*: 2.3/4 (2.3/4). — *On*: 23.75 (24.75). — *Béz*: 11.3/4 (11.3/4). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, jan. 18. (Terményiósde.) (Zárlat.) *Buza* iránzata igen szilárd. Januára 77.3/4 (76.3/4). Májusra 81. — (80.3/4). — *Tengeri* iránzata igen szilárd. Jan.-ra 61.3/4 (60.3/4). — *Zsír*: Januára 9.47 (9.42). — Májusra 9.75 (9.72). — *Szaionna* short clear 8.85 (8.80). — *Sertésus*: januára 18.77 (18.85). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Gs. Temesvári. Hogy az a belegség összefüggésben van-e egy régebbi bajjal, azt csak orvos mondhatja meg. Forduljon specialistához. A fővárosban a hematizmus szerint harmickét bőrgyógyászspecialista van; nevesebbek: dr. *Basch Imre* (Fereneciké-bazárja) rendel 3-4-ig; dr. *Nékám Lajos* (Kossuth Lajos-utca 2.) rendel 2-4-ig; dr. *Róna Sámuel* (Andrássy-ut 23.) rendel 1/2-3-5-ig; dr. *Weyner Emil* (Füred-utca 8.) rendel 4-5-ig.

M. B. Ó-Béce. A tartálal, ha az elsőnek 12 pontje hiányzik a játszmából, akkor ha az első az atout felsőt kijátszva azt mondja: aus, akkor a másik bármit mond be, nem nyert, mert az, aki elsőnek mondja ki az aut, az nyert! A kalabernél, ha a point egyenlő, akkor a felvő vesztesz.

L. S. Komlóska. 1. Meddő dolog zenei érzék nélkül a zongorázást rákényszeríteni valakire. Jó hallás és rátermetség nélkül legjobban gépiesen tanulhatja meg a zongorán való játékot. 2. A versek közömbösetlenek.

F. J. Szombathely. 1. Nemesi előnév. 2. A vallási szervezlet belügyeinek önkormányzat szerint való intézése.

PÁRISI NAGYÁRUHAZ

BUDAPEST,

VII., Kerepesi-ut 38.

REMEK BLUZKIRAKATA

Selyem chiné
BLUZOK
darabja 2 frt 50 kr.

és az áruház összes földszinti, földalatti és emeleti imponens csarnokai minden vásárlási kényyszer nélkül szabadon megtekinthető. Az 1902. évre szóló teljes naptárral ellátott képes nagy árjegyzék a közkezdett egy- és kétkoronas és az összes árucikkekről ingyen és bérmentve.

Selyem chiné
BLUZOK
darabja 2 frt 50 kr.

Dr. Csapó-féle törv. védett



MENTÓ sziklanövény-tea mint vértisztító közhíveny, raltan, gyökeresen gyógyít bármily régi rheumát, gyomorhajt, a teljes gyógyulás kimaradhatatlan, doboza 3 kor. Dr. Csapó-féle Erzsébet melles a legkiválóbb házi-szer régi makos köbögés, rekedtség és mellbajoknál, doboza 50 fillér. — Főraktár: LUX H. droguistánál, Museum-körút 7/N. Budapest.

rendelői intézet, Budapest, Váci-körút 5. sz. II. em.

Fogászati Foghuzás, fogfogás, műfogak stb. Szakorvosok. Mérésüket díjazásban Rendelés 8-5, Szegényeknek ingyen.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könynyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapot megszűnjék. Kell lenni valakinek, a ki a fiataloságot a neki életéről jóakarattal, őszintén és becsülettel felvilágosítsa, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajaitak bátran, tartzkodás nélkül és bizalommal elmondhassák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a neki életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már megfáradt bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése.

Ilyen magasras hivatású és re való Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos híri intézete (Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a neki életéről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedvei megtisztulnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koranyaroktól, lelki kínjai megszűnnek. Ezen intézetet a benne alkalmazott és sok ezer betegben biztos és teljes eredménnyel használógymóddnál fogva a monarkiaiban ut törő és egyedül álló. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyíttamár sok év óta Dr. Palócz az ő speciális gyógymóddjával még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, hügyesek, hólyag-, ideg- és háterginc-bajokat, az onferőzés és szifilisz utóhajtait, magmólést-, egyenlítő főrőrt (impotenciát), aranyeret-, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden betegségeit. Nők részére különváltó terem és külön kijárát van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak leveleire kimerítő, titoktartó választ (a levelehez csak válaszlevegelyt kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elgotik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógyszerkezelő is gondoskodik. A rendelőst Dr. Palócz önmaga és egyedül végzi naponta délután 9 órától délután 6 óráig (vasárnap d. u. 4 óráig).

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

Telefon  17—10.

Frack öltöny — 22 frt és feljebb
Smoking öltöny — 19 . . .
Szalon öltöny — 20 . . .
Szalon nadrág — 6 . . .
a legjobb kivitelben

KOHN HEILMANN és FIAI
ca. és kir. udvari szállítóknál
az „ANGOL SZABÓ”-hoz.
Legnagyobb férfi- és gyermekruha-
áruház
Budapest, Károly-körút 13. szám
és Károly-körút 30. szám.
16 fiókület.

Párisi kiállítás: Arany érem,

FERNOLENDT

cipő-fényezés, a világ legjobb fényezője, gyorsan mélyfekete fényt ad és a bőr tartósságot fenntartja.

Alapítómű 1823-ban. Gyári raktár: Bécs, I. Schulerstrasse 21. Kapható mindenütt Raktár Budapeston, V. Lipót-körút 24. sz.

GUMMI- és halhólyag-különlegességek. valódí francia és angol gyártmány, teljesen biztos és ártalmatlan. Roulé 1, 2, 3, 4, 5, 6 frt. tucata. halhólyag 2, 3, 4, 5, 6 frt tucata. párisi polkos americans 2, 3, 4, 5, 6 frt tucata. Diana-öv. havibaj-kötélké 2, 3, 4, 5, 6 frt 50, 2 frt 50 kr. darabja.

Magyar Orvosi Múszertárban
Budapest, Kerepesi-ut 32/M.
a Rókus-kórházal szemben.
Árjegyzék ingyen, zárt hortékekban.
10 frtnyi megrendeléssel 20% engedmény.

Mulassunk Uraim!

Mielőtt azonban bába megyünk, ne feledkezzünk meg báli cipő vásárlásról, mely a legjobb próbarendelés, hogy mindenki meggyőződjék cipőim feltűnő elegáns párisi chikjéről és tartósságáról.



Minden csomogot teljesen portómentesen küldök. vagy a pénz mindent levonás nélkül visszaszán.

Várdi salonnak fűzős cipő — 4.50
elegáns — — — — — 4.50
Párisi div. box calf fűzős — 4.50
Gavallér lack gombos cipő — 4.50
Elegáns viz fűzős — 4.50
Sima erős vízbő cipő — 3.50
Bagaria csizma egy darab-
ból, vízhatlan önmolegít-
salpabetális erős — 7.50
Hálós csizma vízhatlan, maga-
borbortással, térdig érő,
önmolegít salpabetális — 6.50

Oroszlak fűzős vagy cugos — 3.50
Pósteócipő vízbőrről borítva, erős — 3.50
Női salón lack, elegáns, fűzős — 3.50
vagy gombos — 3.50
Párisi divat, box calf fűzős — 4.50
vagy gombos — 4.50
Oroszlak fűzős vagy cugos, — 3.40
Báranybélés fűzős cipő prém szőgyéllyel — 3.50

AGULAR IGNÁZ
Budapest Deák-ut 6.

A nekünk bemutatott szemtelen megbízható, hiteltel könsőnőkről folytatn az nagyérdesség óta fennálló rendelő-intézetet a legmelegebben ajánljátok.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. sz. Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET
hügyesfolyásokat és sebeket, az onferőztetés utóhajtait, az egyengült főrőrt, magmólések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyi nyíró időköt is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a marasztalás egyik főokozója és borbortegségeket gyógyít uj gyóymódd szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal
orvos, sebész, szemész és szülészet-udor, volt oszák. kir. oszák. főorvos.

RENDELÉ: naponta d. e. 10 óráig egész délután 6 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltak és gyógyszerkezelő is gondoskodik leas.

Érdekelt külföldi vároterem.

Ugyanott megjelent és a szerzője: DR. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NŐPÉSZERŰ VEREUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a neki betegségeket és ezek észszerű gyógykezeléshez című könyv, volti ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól beomogalozva leas elköltve, 1 frt bekiadásos mellett bérmentve vagy 90 kr. utóváltó mellett.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAPLAN PAPLAN PAPLAN




1 szeszhatós vándor 8 ft	1 szál padrony ágybetét 4 ft
1 kivethető matraca — 10.—	1 feuszgrán matraca — 4.50
1 rouge paplan — 1.80	1 africque — 5.—
1 — prima — 2.50	1 lőszőr — 12.—
1 eszmír paplan — 8.40	1 ablak köper függöny — 8.—
1 — — — — — 8.50	1 — — — — — tunis — 1.50
1 alás eszmír — 4.80	1 — — — — — gyapjú — 4.50
1 selyem alás paplan — 8.50	2 ágy, 1 asztalterítő bouzet 5.50
1 fodros selyem sal. papl. 13.50	1 — — — — — gyapjú 12.—
1 16 vésőn paplan lepedő 2.—	1 — — — — — nagy szobaszentnyg — 2.50
1 — — — — — ágy — 1.20	1 — — — — — L — 5.80
1 fűzőn ágytakaró pokróc 2.50	1 ágyelők L — 0.85
1 — — — — — gyapjú — 5.50	1 taposny ágyelők — 1.50
1 — — — — — kőpökör — 1.50	1 mat. jó fűzőszőnyg — 40
1 kőpökör — 4.80	1 — — — — — miniatúri — 175
1 kőpökör — 4.80	
1 szept fall szőnyg — 7.50	

GICHNER JANOS
paplan, matraca és kőpökörök gyors, szőnyg, függöny, vashatár stb. nagy raktár.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Légytek kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrend. lések pontosan eszüköztölnök, nem telosz árak kiserőltönek, vagy a pénz visszadátik.

DISZ- ÉS AJÁNDÉKKÖNYVEK

pompás diszkötésben, megjelentek és megrendelhetők

LAMPEL R.
(Wodianer F. és Fiai)
II. szász. és kir. udvari
II. kőnyvkereskedésben
Budapest, Andrássy-ut 21.

DÓCZI LAJOS MUNKÁI:

Csák. Vigjáték. Fűze 4 korona. Diszkötésben . . . 7.—
Faust. Goethe tragédiája. Fűze 6 kor. Diszkötésben . . . 6.40
Széchy Márta. Szimmi. Fűze 4 kor. Diszkötésben . . . 6.40
Carmela. Diszkötésben . . . 6.—

Bezdnyk és vialatok. Diszkötés. 6.—
Vegyes párok. Szimmi. Diszkötés. 6.—
Költemények. Diszkötésben. 6.40
Utolsó szerlelem. Vigjáték. Diszkötésben. 6.40
Eltűnő királyi. Vigjáték. Fűze 3 kor. 60 fill. Diszkötésben . . . 6.—

LEGJELESEBB DÍSZMŰVEK:

Petőfi Sándor összes költeményei. Bevezetéssel ellátta: Ferenczy Zoltán. Magyar művészek rajzaival. Ára diszkötésben . . . 12.—
Petőfi Sándor összes költeményei. Kiváló Bézses. 100 réti. Két kötet. Magyar művészek rajzaival. Ára . . . 6.—
Shakespeare Remekei I. Bevezetéssel ellátta: Coriolanus; Othello; Romeo és Julia. Gilbert híres illusztrációival. Ára diszkötésben . . . 6.—
Molière Remekei I. Harasztli Gyula. A fősvény; Dandin György; A botcsinálta doktor; A kényeskedő. Remek illusztrációkkal. Ára diszkötésben . . . 8.—
Kialudgy Sándor összes költeményei. Bevezetéssel ellátta Junius. Magyar művészek rajzaival. Két diszkötésben. . . 12.—
Tóth K. összes költeményei. Két diszkötésben. . . 16.—
Dalk és történetek. Irtá Radó Antal. Diszkötésben. 8.00
Alfred de Mussethál. Fordította Radó Antal. Diszkötésben 8.—
Időgen költők albuma. A XIX. század lyrájából. Mannheim. Cserépy rajzaival. Dombornyomású diszk. 10.—
Költők albuma. Jelenkörti magyar költők verseiből összeállított. Radó Antal. Diszkötésben 6 korona. Emlékiadás, selyem betétli diszk. 9.—
Luopárdi összes lyrál költeményei. Ford. Radó A. Diszkötésben . 4.80.
Fűzőstí Radó A. Diszkötésben. 8.30
Antal. Diszkötésben . . . Diszkötésben.
Rákosi Jenő szimmi. Ára . . . Diszkötésben.
Rejtett léselek. Irtá Rákosi Viktor. Diszkötésben . . . 0.40
Graeco: Nevelő Magyarországra. Két diszkötés. Kötet, Garai Akos és Tull Odón képeivel. Ára 14.—

Újabb nemzeti dalkönyvesko. Jelenkörti magyar költők verseiből összeállította Radó Antal. Ára diszkötésben . . . 2.40
Cyrano de Bergerac. Fordította Rózsánnd. Emil. Fűze 3 kor. Diszkötésben 8.—
Agyagos. Tündéres 4 énekben. Irtá Jakab Odón. Kis nyegredő. Nyolc színnyomású képpel és szövegrajzzal. Fűze 6 kor. Diszkötésben . . . 10.—
Szilgyi és Hajmási. KÖNYV betszeli. Irtá rády rajzaival. Diszkötésben . . . 8.80
Komédiák. Irtá Jakab Odón. Tull rajzaival. Fűze 4 k. Diszköt. 6.00
Falu. Irtá: Jakab Odón. Elbeszélések. Kinnach rajzaival. Fűze 4 korona. Diszkötésben . . . 2.00
A Szantiföldön. Irtá Erdődi Béla. Negyedik képpel. Diszkötésben. Számos karok gyűjtémény. Ára . . . 8.40
Szepten. Irtá Zeltfnyasi Mándy. Számos képpel. Diszkötésben. Ábra. Fűze 3 kor. Diszkötésben . . . 8.00
Budapest története. Dr Gödz József. Kötésben . . . Kötés 3 korona, diszkötésben . . . 8.00
Emke dalkönyv. Szerk. Deák Gerz. Kötésben 8 és három szőnyeg halmoly és viz dalok gyűjtémény. Diszkötésben 3 kor. Négy szőnyeg vegyes karok gyűjtémény. Diszkötésben 4.—
Deák Ferenc emlékeztető. I. Gondolatok, Irtá II. Levelek, diszkötésben . . . 11.80
Kossuth Lajos ölete és működése. Irtá Gy. Fűze 4 kor. Diszkötésben . . . 8.—
Mikszáth Kálmán. A jó palócok. Disznyomási arcaképpel . . . 1.80
Rejtett léselek. Szent Péter eszeregye. Mikszáth Kálmán. Diszkötésben . . . 8.00
Az író dombornyomású arcaképpel 8.80

Árak koronaértékben.

M E S E.

A bolondosi bíró.

Bolond országban, Bolondos faluban Bolondosi Péter volt a bíró.

Hogy ez a bíró okos ember volt-e, vagy nem, azt mindenki megtudhatja, aki kíváncsi rá, ha még egyszer elolvassa a faluja nevét, meg a bíró nevét.

Egyszer ebben az országban hire futott, hogy a királyné, — aki nagyon szépen tudott énekelni, de olyan szépen, hogy ott, ahol énekel, még az ég is megnyílt, hogy az angyalok gyönyörköd-hessenek benne, — ezt a gyönyörűséges hang-ját élvezte.

Hogy megbabonázták, elrabolták, vagy éppen a torka lyukadt-e ki a királynénak s azon potyogott ki az ő gyönyörűséges hangja, már azt én igazán nem tudom, de ami igaz, az igaz, a királyné elvesztette a hangját.

Eljutott ez a hír a bolondosi bíró fülébe is, aki a faluban nagyon okos ember hírében állt.

— Hm, hm, — rázogatta a fejét a bíró — majd megkeritem én azt az elveszett hangot, csak előbb hadd végzem el ezt a macská-ügyet!

Az a macska-ügy pedig az volt, hogy a falu népe egyre járt a bíró nyakára, hogy így meg ugy, az ő házukban annyi az egér, hogy már a fülüket is le fogja rágni, a macskákat pedig annyira lusták, hogy ők bizony felkérnek a bírót, miszerint szabjon valami büntetést a lusta macskákat fejére!

— Jól van, — mondta a bíró — majd megtanítom én azokat a macskákat keztyűbe dudálni! Hát hány macska van a faluban?

— Háromszáz, — mondták a panaszosok.
— Háromszáz? Helyes. Hívják ide kendtek a falu rézművesét.

Mikor pedig megjelent a rézműves, így szólt hozzá a bíró:

— Csináljon kend a falu költségére háromszáz darab csöngettyűt. Kendtek pedig — fordult a falu népéhez — hozzák ide a faluházához a macskáikat.

Elhozták a bolondosiak a háromszáz macskát s mikor kész lett a háromszáz csöngettyű, a bíró mindenik macska nyakába kötött egyet.

— Na, — mondta a bíró elégedetten, — tudom Istenem, hogy második tatárfutást rendeznek az egerek, ha meghallják a csöngettyűs macskákat!

S mi történt? Az asszonyok boldogan zárták be a kamráikba a csöngettyűs macskákat s az egerek még azon éjjel szerenádot rendeztek a bíró ablaka alatt, ahol imigye énekeltek:

Cin, cin, bíró aludjál,
Okos dolgot csináltál,
Bolondosan a macska,
Cszimában jár a csacska.

A nyakában csengő van,
A kis egér oda van,
Ugy kacag, hogy ha, ha, ha!
Meg nem hal ő már soha!
Cin, cin, bíró aludjál,
Okos dolgot csináltál...

Nem tudni, hogy hallotta-e a bíró az egerek szerénáját, csakhogy másnap, ígérete szerint, csakugyan elindult a királyné hangját megkeresni. A felesége süttött neki az utra pogácsát s a falu népe messze elkísérte az ő okos bíróját, aki ime ilyen nagy dologba meri vágni a fejszéjét, hogy elindul egy hangot megkeresni, akinek se subája, se lova, ami nyomra vezethetne, csak olyan, mint a szél zugása, hogy épp csak hallani, de látni nem lehet.

Mindegy az; Bolondosi Péter azért csak elindult. Ugy határozta, hogy először arra halad, amerre szorral áll, előre; azután, ha ennek nem lesz sikere, majd a jobb füle felé megy, azután meg a bal füle felé.

És ment, mendegélt a bíró. Kora reggeltől estig ballagott már és ugyancsak esodálatos utja volt ökegyelűének. A fák, a bokrok, a füvek, a pillangók és mindenféle istenteremtés megszólította őt s kérdezte tőle:

— Hova megy, bíró uram?

— A felséges királyasszony hangját akarom megkeresni, — felelte büszkén a bíró.

Es különös, de ugy kacagtak erre a feleltre a fák, a bokrok és a többiek, hogy a bíró keresztet vetett magára, mert azt hitte, hogy minden megbolondult körülte.

Es csak ment tovább. Előtte, utána mindenfelől kacagás hallatszott a fülébe s olyan esodálatos, hogy a buzföldön még az ostoba pipacs is utána kacagott, amint mondta: A bíró a királyné hangját keresi...

Alkonyatkor, amint az országoton haladt a bíró, s már nagyon el volt fáradva s épp azon gondolkodott, hogy le is kellene már feküdni, hát csak egy gyönyörűséges üvegáztat lát feléje közeledni.

A bíró csodálkozva nézte a lábajáró házat, hát még mikor elolvasta a ház tetéjére írt piros betűs felírást, hogy: „Ez a ház a bolondosi bíró háza.”

— Hászén, — gondolta a bíró — ha az én házam, akkor csak menjünk is bele.

Bement a bíró s a szép üvegáztatban egy pompásan megterített asztalt látott s ő bizony egyenesen az asztalnak tartott és leült. Evett, ivott s aztán átment egy másik szobába, ahol egy selyemágy hivogatta a lepihenésre.

A fardit bíró szívesen lefeküdt volna egy pokrócdarabra is, hát még a selyemágyban nyomban el is aludt.

Amint elaludt, a lábas-ház elindult vele s meg sem állt a jökedvű tündérek kastélyáig.

Ezek a tündérek egy aranypalotában laktak és mindig jökedvűk volt. Táncoztak, nevettek,

mókáztak és soha sem busultak. A legjobb kedvű köztük különösen a kis Rapp volt, akinek a jökedvő annyi és olyan nagy volt, hogy el sem fért benne.

Mikor ez a kis Rapp meglátta az alvó bírót, így szólt a tündérszolgákhoz:

— Hamar a felhőkocsimat! A francia császár palotájában ma este egy híres zongoraművész fog játszani, s a bírót oda akarom elvinni.

Tíz perc sem telt bele s a kis Rapp már ott volt láthatatlanul az ő bírójával a drága császári palota termében, ahol annyi volt a herceg és a gróf, mint a mezőn a hangya s a zongora előtt egy nagyhaju ember ült, aki olyan szép hangokat ütögetett ki ujjaiával a csontbillentyűkőn, hogy a bolondosi bíró egyszer csak nem állta ki tovább a dolgot s egyet rázza magán, egyszerre látható emberré lett és nagyot ütött a zongora tetéjére.

— Hallja az ur! — kiáltotta harsány hangon — adja ide nekem nyomban a királyné hangját, mert másképp beverem ezt a nem tudom mi-csoda butort itt!

A nagy, fényes társaság elképedve bámult a szűrös bíróra, de ez rájuk se hederített, csak egy kottó, a tarisznyájából elővett egy szekerét és ripsz-rapsz, összetörte a zongorát, hogy kivegye belőle a királyné hangját.

Hanem biz ez nem sikerült, mert az udvari katonák leolták, megkötözték és börtönre hurcolták.

Szomorú napra virradt aztán a mi bírónk. Mert nem elég, hogy börtönre vetették, de még hozzá halála is ítélték s ha a kis Rapp tündér érte nem jön egy éjszakán, ugy lenyisszantják másnap reggel a bíró fejét, mintha ott se lett volna.

De a kis Rapp érte jött a felhő-kocsijával, felpakkolta rá a bírót s meg sem állt vele addig, amíg abba az erdőbe nem érték, ahol elaludt a bíró.

Felérred aztán másnap reggel a bíró s ugyancsak álmélkodva dörzsöli a szemét, hogy milyen furesza álma volt neki. Meglátta a királyné hangját s mégis halálra ítélték. Hát ez sem igazság. S bizony, elég rossz kedvvel kelt fel, hogy tovább menjen, mikor egyszer csak a fa tetéjén megszólal valami búbajos szép hang.

Hallgatja a bíró, még a száját is eltátja rá, s fireg-torog a fa alatt, hogy meglássa ki, vagy mi énekel ott s egyszer csak látja, hogy egy kis barna madár szájacskájából jön ez a gyönyörű hang.

— Na! — kiáltotta a bíró s akkorát ugrott örömben, hogy majd elrepült — most már igazán megfogtam a tolvajt, aki ellopta a királyné hangját. Na várj csak!

Ezzel fogta magát s visszament a falujába. Itt elővette a dobot s összedobolta a falu népét.

— Hallják kelmetek, — szólt a néphez — ha örök életükre boldogok akarnak lenni, jöjjenek

— Honnan tudod, hogy... kiáltott fel Mihály.

— Hogy? mit?

— Csak azt akartam kérdezni, hogy mi motoszkal a tejedben? Hogyan történhetne meg az?

— Miért ne? Nem vagy te nemes ember?

És a nemesek nem egyenrangúak valamennyien? Nincsenek-e majdnem minden mágnásnak atyjaifiai a nemesség között, akikhez szívesen adják oda a leányukat? Sientsyi Suffosinski nem Wisniowieckinek egy hugát vette-e feleségül? Mi valamennyien testvérek vagyunk, Mihály, ha mindjárt egyikünk a másikának szolgálatában áll is, mivel valamennyien Jáfettől származunk, különbség csak a méltóságban és vagyonban lehet. Ugy mondják, hogy néhol nagy különbség van a nemesek között, de az valami-nemesség! A kutyák közt ismerek különbséget, vannak agarak, kopók és komodorok, amelyeknek mindegyike a maga hivatását követi, de képzheted, Mihály, hogy a nemességgel az másként van, különben kutyafajzat volnánk és nem nemesség. Ezt a szégyent pedig az Isten se tette volna meg a mi szép fajtánkon.

— Igazad van, de a Wisniowieckiekben királyi vér csörgödezik.

— Hát téged Mihály, nem választhatnának meg királylává? En volnék az első, aki rád szavaznék. Hiszen Skarsowski is esküszik, hogy meg tudná magát választatni, ha a kockajátéktól ideje volna rá. Tökéletes emberek vagyunk, csak a szegénységünk, de nem a születésünk áll az utunkban.

— Látod, épen ez az! sóhajtott Sagloba. Mit tehetünk hát? Teljesen kifosztottak már és elpusztultunk, ha csak a köztársaság valami kis kárpótlást nem ad nekünk, — nyomorúságosan elpusztultunk! Csoda-e, hogy az ember, ha még olyan mértékletes természetű is, szívesen elborozgat? Gyere, Mihály, igyunk egypár korty bort, hátha megvigasztalódnunk.

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(141)

— Csak egyszer sebesített meg Skrzetuski, de én is őt, akkor, amikor fenséged a toronyba Záratott bennünket. A többiek közül csakis Longinus állhatna helyt velem szemben emberföltölti erejével, sőt talán Kusel is, ha jobb szeme volna. — Ne hidd, fenséges uram, szólt Sagloba. Senki se vetekedhetik vele.

— Sokáig védekezett Bohun?
— Nehéz munkám volt vele, szólt Mihály. A balkarjával is tud vívni.

— Bohun maga beszélt nekem, szólt közbe Sagloba, hogy ebben naposszart gyakorolta magát a Kurcevicekkel, különben Csehrinben magam is láttam.

— Tudod mit, Wolodyjowski? szólt a herceg trefás komolysággal. Lovagolj Samoseba, hidd ki viadalra Chmielnickijt és szabadítsd meg a köztársaságot egy csapással minden bajtól!

— Ha fenséged parancsolja, azonnal indulok, de nem hiszem, hogy Chmielnickij kiállana velem.

— Mi tréfálkozunk, szólt a herceg, mikor a világ a romlásba megy! De nektek, uraim, csakugyan el kell mennetek Samoseba. Ugy értesültem, hogy mihelyt közhírré teszik a Kázmér herceg megválasztását, Chmielnickij visszavonul. A király iránt való igaz, vagy tettettet tisztelet parancsolja neki ezt, de a félelem is, hogy Samoses falain megtörik az ereje. Oda kell tehát mennetek, hogy Skrzetuskinak hírt adjatok a történetéről és megmondjátok neki, hogy keresse a hercegnőt. Mondjátok, hogy a walecki starosta parancsnoksága alatt álló ezredeimből annyi embert vegyen maga mellé, amennyire

csak szüksége van. En szabadságolom, mert boldogulása nagyon a szívemen fekszik.

— Fenséged a mi édesatyánk! — szólt Wolodyjowski. És mi hü alattvalói leszünk mindhalálig.

— Nem tudom, nem lesz-e hamarosan rossz mesterség a nálam levő szolgálat, ha a Dnyeper vidékén levő birtokaim mind pusztulásba mentek, — szólt a herceg. — De ameddig nekem van miből élnem, addig ti se haltok éhen.

— Oh! — kiáltott Mihály. — Az én szerény vagyonom mindig fenséged tulajdona lesz! — Az enyém is és mindannyiunké! — szólt Sagloba.

— Arra, hál' Isten, egyelőre még nem szorultam, — saóit kegyesen a herceg. — De különben is remélem, hogy ha mindent el is vesztettem, a köztársaság gondoskodni fog gyermekeimről.

A herceg e szavakat a jövőbe látó ihletségével mondotta. Pár évized múlva a köztársaság a legdiesőbbet, a koronát adta a herceg egyetlen fiának, most azonban a herceg javai tényleg nagy pusztulásra jutottak.

— Mi szerencsésen kimásztunk a hinárból, — szólt Sagloba, amikor Wolodyjovskival eltávozott a hercegtől. Mihály, a te előléptetésed bizonyos. Mutasd csak a gyűrűt. Biz' Istók, mégér vagy száz aranyat, a köve is gyönyörű. Holnap elviszszük a bazarba valami kereskedőhöz. Ennek az árából aztán virgán lehetne enni, inni és mulatni.

Mit gondolsz, Mihály? A katona embernek az a jelszava: ma élni, holnap lustálkodni. Amiből megint az következnek, hogy nem érdemes a holnapra gondolni. A legfontosabb azonban az, hogy a herceg nagyon megszeretett. Sokért nem adta volna, ha Bohunt odaajándékozhatta volna Skrzetuskinak, te aztán most megtetted ezt.

Hidd el, hogy még nagy kitüntetés fog érní! Csak rövid idővel ezelőt nem ajándékozott-e el a herceg egész falvakat a lovagjainak? Mi ez a gyűrű? Neked még valami más jutalmad is lesz, még utoljára összeháziasít valami rokonával.

a segítségemre és fogjuk meg azt a madarat, aki ellopta a királyné hangját, mert én már rátaláltam.

Több se kellett a falunak, mentek a bíró után s mikor alkonyatkor ismét megszólalt a kis madár, a bíró megszólította a madarat:

— Hallja-e, tisztelt énekes, mi a maga neve?

— Engem fülemülinek hívnak, — felelte a kis madár szerényen.

— S honnan vette fülemüle nagyság ezt a szépséges hangot? — kérdezte a ravasz bíró.

— A jó isten adta, — felelte ismét szerényen a madár.

A bíró a népre kacintott.

— Ahá, ismerjük mi ezt a jó istent! — S tovább kérdézködött:

— S van-e családja fülemüle nagyságnak?

— Oh igen, mi sokan vagyunk, ha tetszik, ide hívom őket s majd együtt fogunk énekelni kegyelmednek.

— A' biz' jó lesz — hagyta rá a bíró.

Osszejött aztán a sok fülemüle s a falu népe valamennyit elfogta. Csináltak egy nagy kalitkát, beletették a madarakat s egy deputáció a bíró vezetésével elindult a városba a királyi palotába.

Nem lehetne mondani, hogy a királyi palotában okosabb emberek laktak volna, mint a bolondosi deputáció volt, mert amikor meghallották a fülemülinek énekelt, oda voltak a boldogságtól, hogy ime, ime megkerült a királyné hangja s a szegény kis tolvajokat halálra ítélték, a bolondosokat pedig ugyancsak megjutalmazták.

Csak hogy a fülemülinek hiába élték meg, mert a királyné azért nem kapta vissza a hangját s a fülemülét azóta vándoromadárak és azért énekelnek olyan rövid ideig, csak amíg a tavasz tart.

Luz Terka.

KÜLÖNFÉLEK.

Gyenge nádszál...

Ingva hajladozik,
Ha átjárja a szél.
Titkos panaszyelven
Suttogó szava két
Szegény, gyenge nádnak.
Ingóvány nevelje
Mit sóhajt, mért remeg?
Meg tudjuk érteni
Mi balga emberek
Hangját a mocsárnak?

Selymes zöld testére
Izap földje tapad.
Szomorú virága
Zavarosból fakad,
A mélység szűltte,
A messzi nádasban
Támaszra nem talál,
Néma éjszakákon
Csak kőszá holdszárg
Bujdosik fölötte.

Szegény, gyenge nádszál,
Ha leszáll az este,
Mint ha karja volna
Megnynúlna a teste —
A magasba vágyna.
Fehérrarú holdhoz
Esdő szavát küldi:
„Légy a szabadítóm,
Ne hagyj elmertülni
Puha iszapgyába!...”

Lys-Noir.

Báli divat.

Budapest, január 18.

A magyar főrangú körököt erősen foglalkoztatja, szinte lázba ejti egy káprázató hír. Hogyne! Hiszen birjuk az ígéretet, hogy ezidén ismét megújul az a csodaszép káprázatos tündérest, mely az elmúlt évben a budavári palotába gyűjtötte az ország színe-javát. — Udvári bál lesz ismét!

Örömmel fogadják e hirt az előkelő körök, mert kecsesítő ígérete ez ama kitüntetésnek, hogy egy este ismét a felséges háziúr, a magyar király vendégei lehetnek. És melyik magyar ne szeretné egy fényes emlékek szaporitani élete tapasztalatait? Es épp oly örömmel fogadják e hirt a kereskedők is, amennyiben a hazai ipar — habár csak muló — fel-
lendülését jelenti.

S e hír hatását máris észleljük a nagy divattermekben, mint például *Manassterly* és *Kuzmik* utóainak szalonjában. Párisból, Brüsszellel, Lyonnal élénk levél- és táviratváltás folyik és garmadával érkeznek a legújabb selymek és poézist hirdető csipkék. De a báli rendelések is tömegesen lesznek téve, míg a Párisból naponként érkező báli toilletek a szokottnál is pazarabb, fényűzőbb kiállításban mutatkoznak be. Szóval,

az illetékes körök már most lázas előkészületeket tesznek, hogy méltó pompával ülhessék meg a farsang legragyogóbb ünnepeit: az udvari bált.

A divatról általában azt lehet mondani, hogy a szőárék és balok fényes teremben valóssággal kísért XV. Lajos szemele. Mintha új életre kelt volna ama regés kor tündéri pompája s a káprázatos pompa csábít és önkéntelen magával ragadja a szépségére büszke nőt. A mai báli divat a drága szövetek, még drágább himzések és lehellekőnyű csipkék remekbe menő kompozíciója. S valóban erre hivatott embernek kell lennie, aki a fényűzés e tengeréből ki tudja válogatni azt, ami társada munk anyagi és egyéni viszonyainak megfelel. *Manassterly* és *Kuzmik* utóai sikerrel oldják meg ezt a nehéz feladatot. Szalonjukból kivétel nélkül olyan ruhák kerülnek ki, melyek — azok szépségeinek teljes épségben tartása mellett — mentek a hőborteg öközött francia tulajdosoktól.

Mint mondtam, e ruhák teljesen megtartják a francia modellek szépségét — azoknak hibái nélkül. Ennek megtejtése abban rejlik, hogy a Párisból naponta érkező Pagnin, Worth stb. mesterektől kikerült mintaruhák mind a legdistingáltabb izléssel vannak megválogatva.

Hadd írjam le az izlésem szerint a legszebb ruhát, mit Pagnin mesterkeze az Empire-kor lenge köntösében megalkotott. Ivoir crêpe de Chine chérie volt a szövetje, mely szenzációs ujdonás a maga nemében. A rendez grêpe de Chinenél sűrűbb a szövése, posztószerű fényűző; de a mellett végtelen légy és simuló, miért rendkívül alkalmas az empire-ruhák kecses redőzeteire. Az egybeszabott, fehér-taffetos bélésre hosszú uszálylyal omlott a felső szövet, alul en forme-jodor volt rajta, melyre széles szegélyt öltött egy áttört aranyhimzés. A fodron merész ivekbe hajtott rózsaszínnel alátett gyönyörű valódi vieux-Venise csipkebetétekkel, melyek köré elentetés ivekbe hajlott rózsafüzérek fonódnak. E füzérek virágait distingvált színek festett panterórszák adják, amelyek sűrűn tele vannak himezve arannyal. A csipkebetétek is arany-szálakkal vannak átszőve. Rózsafüzérek képezik a derék boleróját is, mely fölött a mellett egészen a rózsaszínű selyemmuszlinra fektetett, aranszövésű vieux-Venise betétek takarják. A béleletlen rózsaszín selyemmuszlin-ujjak külön részben esnek le a vállról, míg a derekat a vállon keskeny, különálló rózsafüzérek tartják. E ruhát látva, azt kell mondanom, hogy a Sylfide, vagyis Empire-fajon a maga fesztelen monchalanceával rendkívül elegáns, és különösen a szép, fiatal asszonyok divatja. Monassterlyeknek egy másik szép ruhája *fleur de lis*-ből készült. E bájós szövet szépsége megfelel a nevének; ezüstfényű mousseline de soie ez, a rendesnél sűrűbb és fényesebb. E ruhát pazar mennyiségben alkalmazott valódi selyemfillet-csipkék díszítették. Az aljat fodros, feltelél álló, hegyes csipke szegélyezte, míg fölötte egy 25 centiméter széles csipkebetét volt köröskörül a szoknyába inkruszálva. A csipőhöz elől hosszabb, hátralel rövidebb formában szabott csipke-kürassz simult, melyből öt, gyöngyházpilleből tűzött sávakkal szegett, 25 cm. széles csipkebetét omlott le az alj szegélyéig. A derékra övszerűen van a csipke alkalmazva, míg elől dus minta van rajta, arany és igaz gyöngyökkel, valamint pillerozattakkal kihimezve, mely bolerót képez. Az ujjá könyökig érő, szegélyekbe tűzött, dus gyöngyházcsikkokkal; a könyöknél ideális fodrok lebegnek hosszan, könnyen, tündöklő pillékek szegve.

Idősebb hölgyeknek nagyon elegáns az a fekete túllruha, melyet egészen elborít egy arany pilléből és gyöngyből kézzel himzett minta. A szellemes franciák *noed d'amour*-nak hívják. Az alj hármaz fodrat ez szegélyezi; e fodrok hátrafelé tunika-alakban emelkednek és a fölöttük levő sima részt is egészen elborítja az aranyhimzés, míg az uszályt csupa lebegő fodor adja. Dereka mélyen kivágott. A béleletlen ujjak típusai az ujjdivatnak, könyökig érő, felhajtott dudorokkal, melyek közé sok bársonyszalag fonódik. A dudorokon is többszörös *noed d'amour*ok.

Gyönyörűek az estélyköpenyek egészen mousseline de soieből, csipkéből és prémből. Drága, kényes öltönyök ezek, de tálról sem hasonlíthatnak dédanyáink méltóságteljes köntöseikhez. Ezekre naiv hivolyággal öltöttek rá egy-egy drága csipkét, az esdi szekrények féltett kincseit, melyek anyáról-leányra szálltak ez intő ige kíséretében:

— Csodáld, de hozzá ne nyulj!

A mai színházi köpenyek lenge felhői a mousselineknek és más habkőnyű szöveteknek. És e csipkékkel, himzésekkel öltönyű alkotott, rövidleltű szövetekbe Pompadour asszony káprázatos toilleteit takarják. Az apróbb, utóirnetetlen részletek közül sokat meg nem látunk, ha az egészet szemléljük, de viszont az egész oly magikus szépségű, hogy érte szívesen feledjük a részleteket.

Gyönyörű például a rózsaszínű panneból szabott estélyköpeny, melyet cobolyprém szegélyez. Al-

ján széles, aranypillével himzett csipkefodor. A csuklyája rózsaszín selyemmuszlinból van, csipkefodorokkal bélelve és lomb nélküli rózsákkal keretezve.

A báli legyezők empire-grenben tartva, piónyek, kedvesek. Csak akkorák, hogy bele férnek a selyemtáskába, mely a ruha színében tartva elválhatlan kísérője a párisi nőnek. A legyezők többnyire csipkealapon sok pillével kivarrattak; ha nagyobbak, sok drágakő csillog rajtuk.

Az ékszerük közül számízetésbe került a karperec. Fantasztikus ékek kerülnek most a nők kezcsuklójára, selyemszalagokra varrott gyöngyüzérek a legkedveltebbek. Igaz, hogy ez nem olyan feltűnő, mint a fényes aranykarikák, de gyakran egy vagyont érő.

n. b.

— Csipkék történet. Londonban most jelent meg a *History of Lace* című könyv, mely a csipke történetéből sok érdekes adatot tartalmaz. A 18. században az angol hazafiak nagy bosszuságára francia és belga csipkék voltak divatban Angliában, 1788-ban a walesi herceg esküvőjén azonban az idegen csipkét bojkottálták. Amikor az idegen csipkére vámot vetettek ki, nagy arányokban indult meg a csempészés, de az angol vámbívatlanokok könyörtelenül jártak el és a hölgyek, kik csempészt csipkével érkeztek meg vasuton, mindig pórul jártak. Amikor a devonshirei herceg holstetési Franciaorszából hazajött, megviszálgaták a koporsót, hogy nincs-e benne csipke, mert előzőleg már hoztak le Angliába egy koporsót, melyben a halo tartó flauriai és pékkel helyettesítettek. A csipkegyűjtők közt Gloucester hercegnőnek volt egész Európában a legszebb gyűjteménye. Híresek voltak az angol Honiton csipkék, melyeknek a gráfartás Viktória királynő nagyon előmozdiotta. Ebből a csipkéből készült Viktória királynő menyegzői csipkedíszje mely 24.000 koronába került. Frayes császárné, Alice hercegnő és a walesi hercegnő esküvői ruhája egészen Honiton csipkéből készült. A csipkekészítés művészete elterjedt egész Irországra és az ír csipke Angliában mindig nagy kedveltségnek örvendett.

— Haro a tenger alatt. Menelik négy minisztere, Ilg, aki tudvalevőleg svájci származású ember és a mesterségére nézve mérnök, nomrégiben itthon járt európai hazájában. Mikor Abessziniába visszatuzott, a Vörös-tengeren érdekes látmivalóban volt része. A tenger rászolgál a nevére. A vize tisztára vörösbarna volt és a felületét döglött halak milliói borították. Különösen sok volt közöztük a cápa. A hajó sokszor csak hesszáig a halak beláthatatlan tömege közt haladt előre. Másutt meg valóságos moszatréteg borította a vízfelületet. Erőg nyugati szél fujt, amely a tengernek ezt a szokatlan terhét Afrika partjai felé hajtotta. A mint a nap rá-sütött erre a tömegre, igazán rendkívüli látmivaló táruult a hajó utasai elé. Azoknak az európai államoknak a kormányai, amelyeknek Nyugat-Afrika partvidékein birtokai vannak, az olasz, a francia és az angol kormány rendeletet adott ki, hogy a partravetett halat el kell ázni, nehogy a levegőt megmérgeyeyezék. Mikor Ilg Dsibutiban, amely francia birtok, kiszállt, látta, hogy több ezernyi métermázsa ópát szedtek ki a vízből és földeltek el. Az abessziniái miniszter azt tartja, hogy a Vörös-tenger fenekén valami hatalmas erupció folytán rengeteg hasadás támadt, ez zavarta oly iszonyuan a vizet és végzett oly szörnyű pusztítást a tenger állatvilágában.

— Kecsketéből szérum. Bombayban átalakították a régi kormányzósági épületet laboratoriummá, melyben kizárólag Haffkine-féle pestis-szérumot készítenek. A pestisbacillust ebben a nagyszabású intézetben 1—0° Celsius hőmérsékű kecsketejben tenyésztik. Hogy micsoda nagyszabású laboratorium ez, el lehet képzelni abból, hogy benne mindennap 32.000 ember számára való pestis-szérum készül. A kecskevérből Papin-féle lazakokban szérumot csinálnak és ezt megsűrűve üvegekbe töltik, melyek desztillálás céljából sineken egy forró vízzel tele üstön futnak át. Azután az üvegekbe pestis bacillusokat tesznek és egy sötét kamarába helyezik. Ott a bacillusok szaporodnak, tenyésznak, mindaddig, míg a szérumot tel nem emészti és ekkor por alakjában az üveg fenekére csapódnak le. Az üvegeket egy másik szobában egy óra hosszág 65 fok meleg vízben tartják és aztán jég-hideg vízben hirtelen lehűtik. A bacillusokat ez az eljárás megöli. Amikor ez megtörtént, a folyadék felső részét lefűződik és lélszázálek tiszta karbonisavval keverve apró üvegekbe teszik, ezeket formalinnal fertőtlenített dugaszokkal lezárják és az üvegeket, hogy légmentesen legyenek elzárva, forró parafinnal mártják. Az üvegeket ekközben nem kézzel, hanem tüzes fogókkal fogják meg és az üvegek nyaka körül a levegőt

Bunsen-féle palackokkal fertőtlenítik. Az üvegeket végül karbols pergamentbe burkolják, karbols cérnával körülcsodorják. Minden üvegehez használati utasítást csatolnak.

— Bélyeggyűjtők öröme. Jó esztendeje lesz az idén a bélyeggyűjtőknek. Sok az új bélyeg. *Eduárd* király képmása már megjelent az új angol bélyegeken, melyek változatos színekben vándoroltak be a bélyeggyűjtők albumaiba. Áprilisban kerülnek napvilágra az új német birdalmi bélyegek és ugy hírlik, hogy Spanyolországban is újakat bocsátanak ki majd XIII. Alfonso királyla koronázataa alkalmából. Bulgária is kiakarja küszöbölni bélyeggyejeiről a hagyományos oroslántót és Ferdinánd fejedelem arc-képet bocsátja majd a világoralomba. Az oroszok is új bélyeget terveznek, hogy Szent-Pétervár alapításának kétszázados fordulóját postai uton is megünnepejék. Végül Helvécia is mozgólódik s az eddigi symbolikus kereszt-helyett a Svájc festői tájait akarja bélyegein megörökíteni.

KÖZGAZDASÁG.

Az aszalt szilva etuválása.

Sarajevo, január 15.

Az aszalt szilva, bármily származásu is és akár mily jól van aszalva, a levegőben vagy zsákokban eltéve elveszíti a hosszabb raktározás alatt eredeti, feketén fénylő színetét arval a fehér rétegnek a keletkezésével, amely a szilva felszínén gyümölcsucukor kiválása következtében képződik és így kevésbé tetszetősé válik külsejük és súlyban is veszítenek, ami nevezetesen a kiskereskedőknek tetemes kárt okoz.

Ezen a bajon segítően a francia aszalt árut egy különös elbánásnak, az úgynevezett etuválásnak vetik alá, ami a szelencékben, üvegekben és ládáknak csomagolt francia szilvának annyira kedvelt tartós sötét színetét megőrvi.

A francia etuválási módszert újabb időben a boszniai és szerb szilvákra is alkalmazták. Ez azonban, amint az eddigi tapasztalatok mutatják, e órák kevésbé felel meg, minthogy az ily módon etuvált boszniai szilva a ládáknak való csomagolás után nedvessé válik és a láda fenékén egy szirupforma váladék gyűlik össze, amely olykor a deszkárasen keresztül ki is csnrog.

Ez lehetetlenné tette eddig, hogy a boszniai aszalt szilvából a francia etuvált szilvával egyenértékű árut állíthassanak elő.

Újabb időben azonban sikerült a boszniai és hercegovinai országos kormány pomológiai felügyelőjének, *Havelka* Agostonnak Sarajevóban egy új és már szabadalmazott etuválási eljárást feltalálnia, amely lehatóságessé teszi, hogy a boszniai aszalt szilvából egy az eddigittől egészen eltérő módszer után a francia etuvált szelence- és ládaáruhoz teljesen hasonló árut produkálhassunk.

Ez új etuválási módszer előnyeik főképpen abban állanak, hogy az ilyformán preparált boszniai szilva felszíne teljesen száraz és frissen aszalt marad, sőt még hosszabb raktározás után is változatlanul megtartja, súlya állandó és tetszetős külseje következtében nyers állapotban való élvezésre is kívánatos.

Ez új eljárás gyakorlati értékesítését egy sz e óára a Száva melletti Brekán, Bosznia legfontosabb szilvakivitel helyén mult évben az *Engedélyezett Boszniai Etuváló Vállalat: Schulze F. W. O. tulajdonos cég* alatt alakult etuvage vette át.

Ez etuválási módszer közkedveltségét különösen azok a nagy előnyök idézték elő, hogy az ilyformán aszalt szilva nemcsak szelencékben és ládáknak csomagolva hanem, ami az eddigi eljárás mellett tellesen ki volt zárva, a közönséges szilvazsákokban, megfelelően szűrni csomagolva is egyformán jó eredménnyel szállíthatók.

Az aránylag magas költségek következtében a ládáknak csomagolt szilva etuválása csak nagyobb értékű minőségű volt alkalmazható, ezek a költségek azonban a zsákokban való etuválásnál a ládák előállításai, valamint azok belső berendezési költségeinek megakarítása által annyira csökkentek, hogy ez utóbbi módszer a kisebb értékű árunál is éreztető áremelkedés nélkül alkalmazható.

Ily módon remélhető, hogy a legközelebbi időben a boszniai szilvával való kereskedés nagy lendületet vesz, mert az új módszer szerint etuvált szilvák kitűnő minősége, tartóssága, tetszetős külseje következtében az eddigi gyakorolt módszerrel kezelt szilvával szemben rendkívüli előnyöket mutat, tehát a régi módszer alkalmazását feltétlenül ki fogja szorítani.

Hetiszemle.

Budapest, január 18.

Gaonauzet. (*Reich Jenő és társa* jelentése a *Budapesti Napló* számára.) Az időjárás a hét elejével aránylag még enyhe, száraz és derült volt, később a hőmérséklet esökkent, az idő hidegebbre fordult és a hét vége felé erősebb éjjeli hideg és hideg légáramlatok mellett havazás is állott be. Az ország egyes részeiből hóviharokat jelentettek. A vetések eddigelő szépen fejlődtek és remélhetőleg megkapják most a szükséges takarót. A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg a forgalom továbbra is gyenge, az árak azonban nagybórra tartottak maradtak. A tengerentúli piacok ellenben lanyhák. A hét elején megjelent washingtoni hivatalos jelentés — mely részlegesen számokat a jelenlegi termés tekintetében még nem közöl és az utóbbi két év becsléseinek igazítását tartja szükségesnek — úgy látszik, lehangozt. Az „outsiderek” éppnygy, mint a spekuláció nagybórmérvű eladásokat eszközölt és az árak 2 o.-ig estek vissza. El mellett lokális viszonyok, ugymint a látható készletek újabb gyarapodása (Bradstreets szerint a mult hét óta 1.328.000 bush.) hatott nyomasztólag. Angliában az irányzat esendes az árak alig változtak, a mellett a forgalom azonban gyenge. A francia piacok kezdetben szilárdak, utóbb lanyhábbak voltak és változatlanul zárulnak. Németországban a fogyasztás tartózkodó, az üzlet is mérsékelt és az árakulak esőkönök. Nálunk a kereslet keenyérmagvak iránt csak gyenge volt, az irányzat azonban futólagos visszaesés után szilárd; takarmányekkek szintén keellemesek.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza a hét első felében esendes irányzatu volt. A malmok határozataba ment hetenként 2 napos üzletredukciója és az ezzel kapcsolatos gyenge vételkedv az árak esőkönökét vonta maga után, a mibez a prompt vagonáruban kínálat is hozzájárult. A hét második felében az irányzat azonban megszilárdult. Egyes malmok, melyek készleteik kiegészítését végett habár csak kisebb beszerzéseket eszközöltek, a tulajdonosok bizalomteljesebb hangulatával találkoztak, a kínálat is határozottan gyenge volt és így ismét magasabb árak kerülhettek felszínre, úgy, hogy a kezdetleges árvesztesség teljesen pótolható volt. Szerb és oláh buzakban, melyek ugyan csak átmenetileg voltak a helybeli téli kikötőben elhelyezve, tekintettel a fizetett árakra, jobban voltak forgalomban. Elkelt összesen 120.000 m. A hetihozatal 95.000 mm.-át tesz ki, melyből 300 mm. ment tovább.

Rozs szintén csak mérsékelt volt a piacon; a kereslet ennek ellenében egy elszállítási, főleg azonban helyi fogyasztási céljaira élénkebben alakult, úgy, hogy az árak teljes 15 fillérral javulhattak. Minőség szerint 7.35—7.50 korona volt előrhető helybeli paritás és 7.65 koronáig három óra helyben átvéve. Nyíri származékokban kínálat híján csak gyenge forgalom van és Debreczen—Nyíregyháza paritásában 6.80 koronáig jegyzünk.

Arpa (takarmány- és hántalási célokra) gyengébb kínálat mellett gyárosoknál jobb figyelemben részesült és hízalók is mérsékelt beszerzéseket eszközöltek. Az árak így 10 fillérral javulhattak és helyben, illetve Kőbányán 6.20 koronáig fizettek. Maláták és sörárpákban a nangulat szintén szilárd, jobb minőségekben kínálat alig van és ily ár emelkedett árak mellett malátagyárosoknál volt elhelyezhető. A forgalom így azonban gyenge maradt és állomásokon átvéve 6.25—7.50 koronáig fizettek.

Zab csak gyengén volt kínálva és bár a kereslet is mérsékelt maradt, az árak mégis szilárdan tartottak és 6 fillérral emelkedettek. Szim- és tisztaság szerint a forgalomban volt ca. 2500 mm.-ért 7.25—7.50, prima áruért 7.70 koronáig fizettek.

Tengeri (ó-áruban) alig részesült figyelemben és 5 fillért vesztett. Kőbányán a részére kisebb tételek 5.35—5.87½ koronán kelttek el. Új tengeri állomásokon átvéve ugyancsak mérsékelt volt forgalomban, főleg Ausztia részére és változatlan áron kelt el. A hét vége felé az árak néhány fillérral javultak. Budapesti paritásra 4.87½—4.90 koronán jegyzünk.

Olajmagvak: Készáru káposztárepece nem volt forgalomban, névleg 13.—13.50 koronáig jegyez. Határidőrepeceben 1902. augusztusra az irányzat szilárd és 12.35—12.40 koronán jegyeznek. Vadrepece 5.75—6.50, gomboka 12.50—13.—, lenmag 14.50—15.50, kendermag 10.— koronáig jegyez helyben.

Hüvelyesek: Bab e héten is nyugodt és a forgalom szünetel. Trierüzött apró babért névleg az Gyöngyös-Félegyháza 8.50—8.75 gombólyúért Baja-Mohács-Zomborn 7.25—7.50, Székeshérvártól 7.80—7.90, barna babért Kalocsán 5.75 N.-Károly 5.10 fizettek. Erdélyi bab reláció szerint 5.40—5.60 között jegyez. Köles hazai ár helyben 4.20—4.40 korona, oláh származékok névleg 4.30—4.50 korona átmenetileg 3 havi időre jegyeznek. Bikkány esendes, budapesti paritásra 9.— koronát jegyez.

Szeszauzet. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A szeszipiacon uralkodó helyzet még mindig szomorú és rendes körülmények mellett nincs is kilátás arra, hogy a viszonyok ezidén jobbakk lesznek. Elkelt: nyersszesz finomított részére 39—39½, finomított szesz nagyban 143—143½, kicsiben 144—145, denaturált szesz nagyban 31—31½, kicsiben 32—33 korona, hordóval együtt helyben.

Petroleum (*Hesz Lidor és Társa* cég jelentése a *Budapesti Napló* részére.) A hét folyamán emítésre méltó esemény az üzletmenetben elő nem fordult. — Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 44.— K.

Orosz 3 csillagos petroleum 36.— K. Biztonsági-2 csillagos petroleum 33.— K. Ipari 3 keresztet petroleum —. — korona. I. Standard petroleum 32.— korona. Amerikai császárrolaj, ottani finomítás 60.— korona. Amerikai császárrolaj beliföldi finomítás 48.— korona. Az árak 100 kilogrammonként kés: pénzfértés mellett 20% göngysúly, az iteni vasut-hoz szállítva értendők. Kékgálie I. vasmentes 54.— korona. Zöldgálie 0.— korona. carbolineum I. 16.— korona, carbolineum II. 14.— korona, Bacu gépolaj (orosz) 40.— korona. Oliva gépolaj I. —. — korona, Oliva gépolaj II. —. — korona, Tovothé gépkénés —. — korona.

Ipar és kereskedelem.

A német birodalmi bank kamatlába.

Berlinből jelentik: A birodalmi bank ma délelőtt ilést tartott, amelyen a váltóleszámtólati kamatlábat 3¼ százalékra, a lombard kamatlábat 4¼ százalékra szállította le.

Az Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása

1902. évi január 15-ikén a következő volt: Bankjegyforgalom 1.434.048.000 korona (— 40.340.000 K.) Értékslet: 1.466.455.000 korona (+ 13.105.000 korona). Váltótárca 258.570.000 korona (— 48.040.000 korona). Lombard-üzlet: 56.035.000 korona (— 9.173.000 kor.) Adómentes bankjegytartalék: 357.156.000 korona. (+ 55.930.000 korona.)

A Magyar Vasútvéek és Gönggyárak Országos Egyesülete e hó 17-ikén ilést tartott

Förster Nándor miniszteri tanácsos elnöklése mellett s elhatározta, hogy a kazánú ók és gönggépekközli képesítési vizsgái tárgyában oly értelemben og jelentést tenni a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek hogy a kazánú ók kötelező vizsgái továbbra is tartassanak tenni, a gönggépekközli vizsgák kötelező volta azonban törőtessek el. Több oldalról szóba hozták ezután az a sajnálatos körülményt, hogy a gyáraknak a mar évek óta uralkodó munkahiány következtében újabb munkás-elbocsátásokat kell kilátásba venniök, amivel a munkanélküliség amugy is tekintélyes száma még csak növekedni fog. Az egyesület elhatározta, hogy mielőtt uabb lépéseket tenni, elnök tájékozza magát mérvadó helyen a kilátásban lévő állami és államvasuti megrendelések tekintetében és tegyen a szerzett információkról a jövő heti ülésein jelentést.

A newyorki tőzde.

New-Yorkból jelentik január 17-iki letelek: Az értéktőzde eleinte szabálytalan volt. A letelekeket végző baissierek nagy üzleti tevékenysége a haussiereket is beavatkozásra indította. Támogatta őket a köznértékek és vasutak szilárdasága, amely utóbbiaknak nagy bevételeik vannak. A dényugati vasutak részvényei is emelkedtek a texasi esözések hírére. Az iparértékek nagy emelkedésnek ilőleg az volt az oka, hogy a haussierek azt a hírt terjesztették, hogy a holnap megjelenő bankkinttatás kedvező lesz. A forgalom még mérsékelt határok közt mozgott, de szakadatlanul a hivatásos spekuláció kezében volt. A tőzde szilárdan zárult. Készvényforgalom 540.000 darab.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Créditoren-Verein

a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Saer Mór kereskedő Teplitz, *Friedmann* Samu kereskedő Homonna, *Sadó Vilmos* kereskedő Wisterschan, *Cerny* Franciska kereskedő Zakran.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára

*Budapest*en pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona, *Bécsben* a kontingentál készáru 34.80 korona pénzben, 35.20 korona áruban.

Vasárosarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítői jelentése.)

Az élelmiszer-piac az elmúlt héten kedvező és kielégítő lelolyasu volt, csakis a hét utolsó napjaiban lett az üzlet egyik-másik cikkben lanyhább. Tojásban az egész héten át nagyon élénk volt az üzlet a piacra került áru mindenkor gyors elhelyezést nyert és tekintettel azon körülményre, hogy a kiviteli üzlet javában folyik és az időjárás azt nem gátolja, továbbra is élénk és jó üzletre van kilátás. A készleteknek azon irrisiban való felszálítása ajánlatos, de minthogy az időjárás most már változó és a tárgy is beköszöntött, téli csomagolásban kell az árut szállítani. — Vágot baromfi vadélek és ezek közüli különösen nyulak, továbbá bárányok, nehéz zsirsértések nagyon jó keresletnek örvendenek, miert is ezen cikkek szállítása különösen ajánlatos. *Husétek:* Vidéki öltöt borjúnak az ára ma 80—92 fillér volt kilonként, hosszán mérve, levonás nélkül minőség szerint. Bárányok bórben keresettek, párjáért 12—20 koronát érünk el. Nyuzott birka sok van a piacon I. rendű minőségű áruért 44—64 fillért, II. rendű birkáért 36—44 fillért fizettek a vevők. Öltöt nehéz zsirsértések igen keresettek, ma 84—92 fillérral kelt el kilója minőség szerint, vékony szalonajú lóhús sertések csak olcsó árral voltak elhelyezhetők; sildők 25 kg. súlyig 80—96 fillérral kilonként, lehozott sertés hús 80—84 fillérral és tisztított szopós malacok I.—1.40 koronával kilonként minőség szerint. Vidéki marhahúsban a hozatalok nagyok és tulnyomóan sok silány áru van a piacon, melyet olcsó áron kínálnak, minek következtében a készletek elhelyezése nagyon bajos. Csakis jó minőségű marhahús szállítását ajánljuk. Az árak ma minőség szerint a következők: Eleje 40—60 hátulja 50—80 korona 100 kilonként. *Élt baromfi*ban nem volt számottevő üzlet az árak változatlanok. Vágot baromfi különösen vágot ludak és kacskák kitűnő keresletnek örvendenek; az árak emelkedtek. Ma I. vágot ludakért és kacskákért 1.10—1.18, vágot pulykákért 1.05—1.16 koronát érünk el kilonként, vágot káppan párjáért 3.20—4.40, csirkéért 1—2.40, tyukéért 2.40—3.— koronát minőség szerint. Az itt felsorolt cikkek nagy mennyiségben való szállítása ajánlatos. *Tojás* I. rendű iriss telt áru eredeti ládája ma 70—80 K. jegyez, a vételkedv élénk. *Vajban* változatlan az üzlet, de csakis I. r. iriss vajra akad vevő. I. r. szövetkezőti

teavajért 2.—2.20 közönséges teavajért 1.70—2.— és főzövajért 1.20—1.50 korona volt elérhető minőség szerint. Vadfélék: nyulak az elmúlt héten jól fogytak, a külföld tovább is nagy mennyiségeket vásárolt és így bármily nagy tételek azonnal a beérkezés után jó áron eladhatók. Ma kitejelt tiszta és szárazszőrű nagy nyulak darabját 2.20—2.60, süldőket 1.60 2.—, szarvas egészben mérve kilónként 68—72 fillér. Özet 1.10—1.20 fillér és vaddisznó nagyság szerint 60—110 fillérrel adtuk el.

Budapesti sertés-konsumvásár. A Ierenvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1902. évi január 18-án. Készlet 509 darab. Érkezett 1503 darab. Összesen 2012 darab. Eladott 1405 darab. Maradt 607 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 90—94 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 90—94 koronáig, 320—380 klg. sulyban 88—94 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 85—92 koronáig. Malac 84—86 korona. Az irányzat élénk.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, január 18.

A mai buzaüzletben megjavult vételkedv mellett 18.000 németmázsza buza került a forgalomba néhány fillérrel magasabb áron.

Rozsban 20 fillérrel emelkedtek az árak. Más gabonaművekben nem történt árváltozás. Eladott:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 79 k. 9 K. 65 f., 300 mm. 79 k. 9 K. 60 f., 100 mm. 78 1/2 k. 9 K. 30 f., 100 mm. 78 1/4 k. 9 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 40 f., 100 mm. 78 1/2 k. 9 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 40 f., 100 mm. 77 1/2 k. 9 K. 35 f., 100 mm. 77 1/2 k. 9 K. 30 f., 120 mm. 77 1/2 k. 9 K. 30 f., 200 mm. 77 1/2 k. 9 K. 35 f., 100 mm. 77 1/2 k. 9 K. 35 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 65 f., 100 mm. 76 1/2 k. 8 K. 75 fillér.

Fehérmegyei: 500 mm. 79 k. 9 K. 55 f., 200 mm. 77 1/2 k. 9 K. 50 f., 350 mm. 77 1/2 k. 9 K. 40 f., 400 mm. 75 1/2 k. 9 K. 25 f.

Pestmegyei: 100 mm. 77 k. 9 K. 45 f., 200 mm. 75 k. 9 K. 07 1/2 f.

Nádkárú: 3000 mm. 78 1/2 k. 9 K. 27 1/2 f., 1640 mm. 78 1/2 k. 9 K. 60 f., 2000 mm. 78 k. 9 K. 45 f.

Szerbiai: 2800 mm. 74 1/2 k. 8 K. 75 f. Miná három hónapra.

Rozs: 200 mm. 7 K. 50 f., 300 mm. 7 K. 50 f., 100 mm. 7 K. 42 f., 200 mm. 7 K. 30 f.

Arpa: 200 mm. 6 K. 20 f., 300 mm. 6 K. 15 f., 100 mm. 6 K. 12 1/2 f., 450 mm. 5 K. 77 1/2 f. szorb.

Zab: 100 mm. 7 K. 60 f., 400 mm. 7 K. 42 1/2 f., 100 mm. 7 K. 40 f., 100 mm. 7 K. 20 f.

Tengeri: 400 mm. 4 K. 89 f. Készpénzfizetés mellett.

Tegnap délután eladott: **Romániai:** 3700 mm. 75 1/2 k. 9 K. 05 f., három hónapra.

Rozs: 700 mm. 7 K. 60 f., 300 mm. 7 K. 60 f., 600 mm. 7 K. 40 f. készpénzfizetés mellett, paritásra.

A készrúk hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde szokásai szerint készpénzen 60 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	Kilogramm ára		Kiló	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki új	76	9.35	9.80	80	9.45	9.90
"	77	9.35	9.80	81	9.45	9.90
"	78	9.35	9.80	82	9.45	9.90
"	79	9.35	9.80	83	9.45	9.90
Fehérmegyei	76	9.35	9.80	80	9.45	9.90
"	77	9.35	9.80	81	9.45	9.90
"	78	9.35	9.80	82	9.45	9.90
"	79	9.35	9.80	83	9.45	9.90
Pestvidéki	76	9.35	9.80	80	9.45	9.90
"	77	9.35	9.80	81	9.45	9.90
"	78	9.35	9.80	82	9.45	9.90
"	79	9.35	9.80	83	9.45	9.90
Bánági	76	9.35	9.80	80	9.45	9.90
"	77	9.35	9.80	81	9.45	9.90
"	78	9.35	9.80	82	9.45	9.90
"	79	9.35	9.80	83	9.45	9.90
Bécsi	76	9.35	9.80	80	9.45	9.90
"	77	9.35	9.80	81	9.45	9.90
"	78	9.35	9.80	82	9.45	9.90
"	79	9.35	9.80	83	9.45	9.90

Egyéb gabonaművek

	Kiló	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs új elsőrendű	70-72	7.55	7.60
" másodikrendű	70-72	7.35	7.40
Arpa takarmány	60-62	6.10	6.20
" égetni való	60-62	6.75	6.85
Zab sörizésre való	64-66	6.00	6.10
Zab	39-41	7.25	7.40
Tengeri búza	—	0.00	0.00
Répa	—	0.00	0.00
Köles	—	4.60	5.00

A határidőszület folyamán a következő költségek történtek:

Áprilisi buza 1902. 9.28—9.30—9.27—9.24—9.23
Októberi buza 1902. 8.43—8.44—8.40—8.39
Áprilisi rozs 1902. 7.76—7.79—7.77—7.75—7.74
Áprilisi zab 1902.
Májusi tengeri 1902. 5.42—5.40—5.39
Augusztusi repce 1902. 12.20—

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1902. 9.22 pénz 9.23 árú
Októberi buza 1902. 8.88 " 8.89
Áprilisi rozs 1902. 7.72 " 7.73
Áprilisi zab 1902. 7.49 " 7.51
Májusi tengeri 1902. 5.38 " 5.40
Augusztusi repce 1902. 12.25 " 12.35

Délután fél 5 óraker zárul:
Buza áprilisa 1902. 9.19—9.21

Buza októberre 1902. 8.36—8.38
Áprilisi rozs 1902. 7.72—7.74
Áprilisi zab 1902. 7.48—7.50
Májusi tengeri 1902. 5.36—5.38
Augusztusi repce 1902. 12.80—12.40

A budapesti értéktözsde.

Kedvező külföldi jegyzésekre és fedezésekre az előtőzsde élénk üzlet mellett szilárd irányzatot tanusított.

A déli tőzsdén a hangulat kedvező maradt és a forgalomba került értékek lényeges emelkedést értek el. Jelzáloghitelbank részvényeket Bécs részére kerestek, míg Rimamurányi részvények a vasipar helyzetéről beérkezett kedvezőbb jelentések alapján emelkedtek.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 648.—651.—. Magyar hitelrészvény 665.75—667.— Leszámitolóbank részvény 423.—424.— Jelzálogbank részvény 465.25—466.15 Rimamurányi részvény 489.— Koronajáradék 95.40—95.60 Államvasuti részvény 653.—658 50 Déli vasut részvény 77 1/2—79.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 95.62—95.70. Fővárosi kölcsön 92.10 Magyar hitelrészvény 667.—667.75 Jelzálogbank részvény 466.25—467.50 Leszámitolóbank részvény 424.50—425.50 Osztrák hitelrészvény 650.50—652.— Kereskedelmibank részvény 2500.— Jég-és vízontbiztosító-részvény 225.—228.—. Drasche téglagyárrészvény 287.—293.—. Rimamurányi vasmű részvény 490.—492.—. Közüti részvény 595.—597.—. Városi villamos-részvény 292.75—293.—. Államvasut-részvény 658.50—660.— korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 650.—. Magyar hitelrészvény 669.25. Leszámitoló 427.—. Rimamurányi vasmű-részvény 469.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 659.50. Közüti vasut 594.—. Városi villamos vasut 293.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 45.—53.— korona, vörös aprószemű 42.—46.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánági — korona, középszemű 47.—49.— korona, nagyszemű 50.—56.— korona. Disznózsír: budapesti 53.—53.50 korona. vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 42.—42.50 korona, 3 darabos 45.—45.50 korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— korona 120 darabos — korona, 100 darabos 15.75—16.— korona, 85 darabos 18.50—19.— korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 15.75—16.— korona, 85 darabos 17.25—17.50 korona. Szilva: sláviai — korona, szerbiai 17.25—17.50 korona azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Zécs, január 18. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A hét közepén beállott fagyot szokatlanul enyhe idő váltotta fel s a hó eltűnt a földekről, a vetések miatt egyáltalán nincs ok aggodalomra. A külföldi tőzsdék meglehetősen lanyhák voltak, különösen pedig az észak-amerikai piac, mert egy hausse-spekuláns bukása következtében tetemes eladások történtek s erre buza és tengeri 3 irankot veszített. Az európai piacokat a baisse állig érintette s az árak elapodóztak, kivételt csak az osztrák és a magyar gabonátőzsdék tettek. Az itteni tőzsdén az irányzat hanyatlást mutatott, azonban később javult a hangulat, különösen rozsban, amely cikk az utóbbi baiss periódusban a buza áremelkedésével szemben hátramaradt s ezért lóképp volt favarizálva. A buza-árak, arra való tekintettel, hogy az Alsó-Dunán a szállítás lehetővé vált s szerb buzából a helyi piac számára némi vásárlások is történtek, valamivel javultak.

Buza szilárd magatartás mellett 6t fillérrel beérte a rozs árfolyamát, azután ismét elvesztette ez áremelkedést, végül 10 fillérrel magasabban állott, mint a mult szombat.

Rozs 8:02 K. 7:98 K. után, tehát e héten 14 fillérrel emelkedett. Buza 9:46 K. után 9:41, 5 fillérrel hátramaradt, zab 7:78 K. és tengeri május-juniusra 5:67 K., 2—9 fillérrel olcsóbb, mint nyolc nap előtt.

Készrúk piacán gabonaművekben nem volt forgalom. Buza hasonló áron maradt, mint nyolc nap előtt. Eladattak: 800 mm. 78 1/2 k. és 300 mm. 80 k. 9:35 K. Pozsonyból, 78 k. 9:10 K. Vágujhelyből és Trencsénből, 77.5 k. és 79 k. 9:22 K. Diószegről, 77.8 k. 8:90 K. Tapolcsány, 78—79 k. 9:40 K. Gänserndorf, 77.4 k. 9:27 K. Szent-Iván, 78 k. 9:25 K. Sümeg, 77—78 k. 9:25 K. Jánosháza, 77 k. 9:50 K. Kis-Czell, 78 k. sz.-lehelvári 9:50 K. 3 hónapra Bécsből.

Rozs 10—15 fillérrel drágább, fizettek: 7:50 K. Ersek-Ujvárról, 7:47 K. Dietár, 74 k. 7:80 K. Dió-

szeg, 72 kg. 7:50 Kg. Kapuvár, 72—73 kg. 7:45 K. Jánosháza.

Árpában némi áremelkedés volt; morvaországi állomásokról 8:5 K. fizettek.

Tengeri 5:45—5:50 K. tartott. Zab, magyar árú, jobb minőségű 7:85—8:10 K. Lisztben csekély volt a forgalom, noha a malmok a hét második felében 20—30 fillérrel emelkedtek az árakat. Korpában egyáltalán nem volt üzlet.

A bécsi értéktözsde.

Az előtőzsde nyugodtan indult. A déli tőzsde szilárd hangulatban indult. Később a kedvező hangulat tovább tartott, majd csöndes üzletmenet mellett az irányzat szilárd volt.

Zárlat: tartósan barátságos hangulat, nagyobb üzletmenet mellett.

Bécs, január 18. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2-os aranyjáradék 119.70. Liszt és szegedi kölcsön sorsjegy 153.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 101.—. Magyar keleti vasuti államkötvény 119.80. Magyar leszámító- és pénzügytőzsde 423.—. Rimamurányi vasműrészvény 493.—. Magyar koronajáradék 95.35. 4 1/2-os Magyar földtelehrem. kötvény 94.90. Magyar hitelbank részvény 669.—. Magyar nyeregemény kölcsön sorsjegy 182.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —. Magyar keresk. bank 2505. Magyar cukoripar 1745.

Bécs, január 18. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/2-os papírjáradék 100.70. 4 1/2-os osztr. aranyjáradék 120.40. 1860-os sorsjegy 148.40. Osztrák hitelsorsjegy 403.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyzet 450.—. Osztrák-magyar bank 1605. Déli vasut 79.—. Dunagőzhajózási részvény 833.—. Dobányrésztvény 288.—. Csákszár és királyi arany 1132. Német bankváltók 117.20. 4 2/2-os ezüst járadék 100.60. Osztrák koronajáradék 97.10. 1864-iki sorsjegy 224.—. Osztrák hitelintézeti részvény 652.25. Unionbank 643.—. Osztrák Landerbank 419.50. Osztrák-magyar államvasut 660.25. Elbavölgyi vasut 453.—. Alpesi bányarészvény 422.50. 20 irank. arany 19.03. Londoni váltókor 239.20 Bécsi Tramway Lítt B. 281.—. Bécsi. Tramway Lítt A. 286.—. Lipót köh 389.—. Az irányzat igen szilárd.

Bécs, január 18. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 652.25. Magyar hitelrészvény 670.—. Angol-Osztrák bank 263.—. Bécsi bankjegyzet 451.—. Union bank 544.—. Landerbank 420.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 660.50. Déli vasut 79.—. Elbavölgyi vasut 453.—. Eszaki nyugati vasut részvény 449.—. Dobányrésztvény 289.—. Rimamurányi vasut 494.—. Alpesi bányarészvény 423.—. Májusi járadék 100.70 Magyar korona járadék 95.60. Török sorsjegy 105.—. Német birodalmi mára 117.25—, Napoleon d'or 19.03.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, január 18. (Tőzsde tudósítás.) A külföldi tőzsdékről jövő kedvező jelenségek, a jó bankmutatás a kamatláb leszállításával kapcsolatosan és a bányarétek szilárdasága a londoni tőzsdén megnyitáskor szilárdá tettek az irányzatot Osztrák hitel Bécsre magasabb. Belföldi bankok nagyon szilárdak Deutsche Bank részvényei magasabban. A bányarétek piacán csekély a kereslet. Vasutak jól tartottak magukat. Transvaali és Kanada-Facilit-részvények szilárdak. Zárlat után híre ment, hogy megrendelték 755 gőzmozdonyt. Magánkamatláb 2 1/2%.

Berlin, január 18. (Zárlat.) 4 2/2-os papírjáradék —. 4 1/2-os osztrák aranyjáradék 102.75. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 96.50. Osztrák-magyar államvasut 141.25. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltókor 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 103.25. Alpesi bányarészvény Edison 191.75. Gelsenkircheni 173.75. Laura-kohó 197.—. 4 2/2-os ezüstjáradék 100.60. 4 1/2-os magyar aranyjáradék 101.—. Osztrák hitelrészvény 205.25. Déli vasut 20.90. Károlyi Lajos vasut 101.90. Orosz bankjegy 216.25. 4 1/2-os új orosz kölcsön 96.10. Török dohányrésztvény —. Olasz járadék 100.80. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 167.40. Harpeni 164.90. Az irányzat szilárd.

Berlin, január 18. (A Budapesti Napló tudósítójának hírvirtala.) Eszaki forgalom. 4 1/2-os magyar aranyjáradék 101.—. Magyar koronajáradék 96.40. Osztrák hitelrészvény 205.90. Osztrák-magyar államvasut 141.60. Déli vasut 20.90. Eszaki nyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.25. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Páris, január 18. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4 1/2-os osztrák aranyjáradék 103.70. Osztrák Landerbank —. 3 1/2-os francia járadék 100.32. Ottomanbank 547.—. 3 1/2-os francia járadék 102.30. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4 1/2-os magyar aranyjáradék 101.50. Párisi bankrészvény 994.—. Olasz járadék 100.20. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földhitelintézeti részvény 997.7.—. Török dohányrésztvény 315.—. Az irányzat tartott.

Frankfurt, január 18. (Zárlat.) 4 2/2-os papírjáradék —. 4 1/2-os osztrák aranyjáradék 102.75. Magyar koronajáradék 96.65. Osztrák-magyar bank 115.10. Déli vasut 20.70. Elbavölgyi vasut 113.50. Londoni váltókor 203.92. Bécsi bankjegyzet 114.50. Villamos részvény —. 3 1/2-os magyar aranykölcsön 83.70. 4 2/2-os ezüstjáradék 100.75. 4 1/2-os magyar aranyjáradék 101.—. Osztrák hitelrészvény 205.40. Osztrák-magyar államvasut 141.30. Eszaki nyugati vasut 110.—. Bécsi váltókor 852.66. Párisi váltókor 812.25. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 211.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, január 18. (Zárlat.) 4 2/2-os ezüstjáradék 100.60. 1860. sorsjegy 148.80. Déli vasut 20.75. 4 1/2-os osztrák aranyjáradék 103.—. Osztrák hitelrészvény 203.85. osztrák-magyar államvasut 141.50. Olasz járadék 100.60. 4 1/2-os Magyar aranyjáradék 101.10. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 18. A sertésüzlet irányzata változatlan.
A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül sulyban) — fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 64—65 — fillérig. Fialat közép (páronként 261—320 kilogramm terjedő sulyban) 90—92 — fillérig.

Értekezések. Az igazságügyminiszter Szvoboda József budapesti büntetőtörvényszéki joggyakorlatot a nyitási törvényeszköz és dr. Nelly Elek soproni lakos ügyvédjelöltet a szombathelyi járásbírószékhöz...

Sértéslelészám 1902. január 16. napján volt készlet 26.312 darab. — 1902. január 17. napján felhajtott 876 darab. 1902. január 17. napján kiszállított 791 darab. 1902. január 18. napjára maradt készletben 26.307 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 18. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Szvoboda József budapesti büntetőtörvényszéki joggyakorlatot a nyitási törvényeszköz és dr. Nelly Elek soproni lakos ügyvédjelöltet a szombathelyi járásbírószékhöz...

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Telegdy Kovács Andor nyitási törvényszéki aljegyzőt a galgóczi járásbírószékhöz, Csavary Lajos zilahi járásbírószéki irnokot a zilahi törvényszékhöz és Bokor Aladár zilahi törvényszéki irnokot a zilahi járásbírószékhöz...

Megörölték. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Visnya Aladárnak a József művelődésmegőrzési tanszéke mellé folyó évi január hó 1-től 1903. december hó végéig számitandó két év tartamára II. osztályú adjunktussá történt megválasztását jóváhagyta s nevezettét jelczit minőségében a mondott idő tartamára megöröslétté.

Pályázatok. A Kolozsvári városi járásbírósnágnál albirói állás 2 hét alatt. — A szentlőrinci járásbírósnágnál albirói állás 2 hét alatt. — A nagygyóni járásbírósnágnál albirói állás 2 hét alatt. — A szegedi járásbírósnágnál albirói állás 2 hét alatt. — A szegedi járásbírósnágnál albirói állás 2 hét alatt.

Ügyvédi kamarák. A kolozsvári ügyvédi kamara Issekutz János gyulafehérvári ügyvéd elhalálása következtében az ügyvéd névjegyzékéből kitörülte a irodája részére a halálhatalmat tanúsító teljesítésre gondnoknak dr. Emma-nak Gyözé gyulafehérvári ügyvéd nevezte ki. — A szatmárnémeti ügyvédi kamara dr. Csengeri Májor József, Szatmár-székhelyi ügyvéd bejegyzése volt ügyvédet betegezés okából, a kamara névjegyzékéből törölte. — A kassai ügyvédi kamara Oláh István honnapi lakos ügyvédet, önkéntes lemondása következtében, a kamara ügyvédi listájából törölte; György Béla abaujszászi lakos ügyvédet, elhalálása következtében, a kamara ügyvédi listájából törölte és irodája részére a halálhatalmat tanúsító teljesítésre gondnokot dr. Stessel Szilárd abaujszászi lakos ügyvédet rendelte ki.

UTMUTATO.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI. Andrássy-utca 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjáték felülszobái helye: IV. Ferenciek-tere 4. Kézi zálogdíszek: IV. Károly-körút 18.; IV. Ferenciek-tere 4. (Irány-utca sarok); VII., Király-utca 57.; VIII., József-körút 2.; VIII., Üllői út 6. sz.

Első Leánykiképzési Egylet m. sz. Leány- és flubizosító-intézet, Budapest, VI. Tere-körút 40-42. (az intézet saját palotájában). Az intézet vagyona 1900. december 31-én 6,717,256/21 korona. Eddig kifizetett biztosított tőke több mint 6,000,000 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjazatok mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosíthatók.

Napirend.

Naptár. Vasárnap, január 19. — Római katolikusok: E. 2. Jéz. sz. neve. — Protestáns: E. 2. Sára. — Görög-orosz: (január 6.) F. Epiphania. — Zsidó: Scheb. 11. — Nap két 7 óra 28 percek. — Nyugsk 4 óra 23 percek. — Hold két: 28 12 órakor. — Nyugsk: 2 óra 28 percek éjjel.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig. — Több tétel 1 korona belépődíjjal megtekinthető. — Munkásoknak 2-4 óráig nyitva.

Országos Képtár és metszatkiallítás az Akadémiában délelőtt 9-1 óráig.

Iparművészeti Múzeum délelőtt 9-1-j. Munkásoknak 2-4-ig nyitva.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma (Múzeum-körút 4. sz.) nyitva délelőtt 10-12-ig.

Nemzeti Szalon. Nyitva délelőtt 9-12 óráig és munkásoknak 2-4 óráig.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10-1-j. Díjlanul.

Nemzeti Szalon. Állandó kiállítása d. e. 9 órától este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Magyar nők munkáltsága (Váci-utca 34.) d. e. 10 órától este 8-ig. Belépődíj 60 fillér.

Muzeumi könyvtár száva. Akadémiai könyvtár száva. Egyetemi könyvtár száva. Alakerti a Városligetben nyitva egész nap, Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület, Váci-körút 32. szám alatt. Hivatásos ork: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek kiállítása és kereskedelemtörténelmi gyűjtemény, továbbá a háziipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, január 18.

Az alacsony légnyomás a Fehér-tenger a maximum pedig Francia és Angolország felett helyezkedett el. Európában az idő enyhe és tulnyomóan száraz; kevés mennyiségű esők Közép-Európában és a Balkánon voltak.

Nálunk az idő változékony, enyhe és helyenkint szeles volt. Csapadék keleten és északon fordult elő.

Kialás: Változékony, enyhe idő várható, helyenkint gyenge éjjeli fagyokkal és elvétve — főleg az ország keleti meg északi részén — kevés csapadékkal.

Vizállás.

Table with columns for location (e.g., Anna Duna, Morva Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Zala, Dun) and water level measurements for various stations.

Tek. Csillag Anna urnóknak. A szállított Csillag-hajkenőcs kiváló szolgálatot tett nekem a szentlőrinci értesítésem, hogy használata által rövid idő alatt oly hatást értem el, hogy minden ismerősöm és barátomnak a legmegelőbb ajánlani fogom. Bécs, 1897. február 2-án.

Sandrock, a cs. és kir. Burgtheater tagja. Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem küldjön jó kenőcsből újabb 2 téglét. Guttman, főkönyvi neje, Dresden, Bernhardstr. 1.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Küldjön alatti címre ismét egy téglét hajkenőcsből postautávitallal. Gerdler Camilla, táborozó neje, Graz, Kaszianergasse 11.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem postautávitallal egy téglét kitűnő hajkenőcsből küldeni. Metternich Vilma grófné, Kúbein-kastély, Meran mellett.

Igen tisztelt Csillag Anna urnóknak. Kérem részemre még egy téglét jó kenőcsből küldeni. Az eddigi eredményeivel igen meg vagyok elégedve. Mály Etelka, törvényesíténi enők neje, Temesvár.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem postautávitallal egy doboz csodálatos kenőcsből küldeni. Dr. Zepoll A., főorvos, Ernstadt, Szilézia.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem híres kenőcsből ismét egy téglét postautávitallal küldeni. Gróf Széchényi, Marcali, Somogyon.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem híres kenőcsből ismét egy téglét küldeni. Patocki gróf, Buzsák, Lemberg mellett.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérek híres hajkenőcsből ajánlott küldéssel újabb egy téglét. Kilmannsg gróf, Rómánis uradalom.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem jó kenőcsből egy téglét utávitallal küldeni, mindig meg vagyok vele elégedve. Dorn Anna, Gross Soding, gr. Köfe Bahn.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem postautávitallal 2 téglét hajkenőcsből küldeni. Meg vagyok lepve a kenőcs gyors és jó hatásával. Hajam az utóbbi időben bámulatosan hirtelen szőkevé vált mindenütt, hi hájazt kollektívák. Kenőcsét mindenkinek a legmegelőbb ajánlom. Zedwitz E. W. grófné, Unter-Neuburg bei Asch, Böhmen.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem egy téglét kitűnő kenőcsből postautávitallal küldeni. Német-Ujvár. Sommer M.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem Kilmannsg grófné 6 excentenciájának népszerű Bécs, Hirsengasse 27. ismét 3 téglét hajkenőcsből a 2 ft küldeni, miután az igen hatásosnak bizonyult. Tisztelettel. Plotel Irma, 6 excentenciája komornája.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem postautávitallal 6 téglét kiváló hajkenőcsből alatti címre postautávitallal küldeni. Cavrius-Aursperg grófné, Graz, Gleichenberg-kastély.

Tek. Csillag Anna urnóknak. 6 excentenciája komornája. Gliese Friede, 6 excentenciája komornája.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem híres kenőcsből ismét egy téglét küldeni. E kérlek egy téglét kitűnő kenőcsből küldeni. A cs. és kir. osztrák-magyar konzulátus.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem híres kenőcsből ismét egy téglét küldeni. Baugarten Emilia, Steyr.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem kitűnő kenőcsből egy téglét küldeni. Starhenberg Guldó gróf, Károly.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Híres Csillag-hajkenőcsből sziveskedem postautávitallal fenti címre küldeni. Tisztelettel. Markovics A., alapítványi ügyg, Gráz, Technikerstrasse 9.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem kitűnő kenőcsből egy téglét küldeni. Gyula Péter stud. med. Bécs, Altk. Krankenhause.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem postautávitallal híres hajkenőcsből 2 téglét postautávitallal küldeni, használni kívánok. Tisztelettel. Godzinsky Leó, Jaroslau, Galicia.

Mrs Csillag Anna. Kérem címre egy téglét, postautávitallal mellé, küldeni. Tisztelettel. Nadansky Emilia, 8 hűgő Hohenlohe ignó komornája.

Chateau de Reogy. Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem kitűnő hajkenőcsből egy téglét küldeni. Liebig Lajos lovag, Reichenberg.

Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem kitűnő hajkenőcsből ismét egy téglét címre küldeni. Oroszath hercegné, Cöthen (Anhalt). Csillag Anna urnóknak. Küldjön híres kenőcsből egy téglét címre. Rinaldi Rosa grófné, Triest, Piazza Stazione 4.

En Csillag Anna

185 cm. hosszú Loreley-hajamat az általam föltalált hajkenőcs 14 hónapja használatá után nyertem. Ezen kenőcs a legjobb szer a hajápolására, a haj növescésének előmozdítására, a hajtalaj erősítésére, melyet eddig elismertek. Uraknál erős szakálövést segít elő s már rövid használat után úgy a haj, mint szakálnak természetesen fényt és tömörséget kölcsönöz az emberi kor legvégsőbb határáig.

Egy téglét ára 1, 2, 3 és 5 frt. Postai szétküldés naponta az ország előzetes beklédése vagy utávitallal az egész világba a gyárból, hova a rendelések intézendők.

Csillag Anna BÉCS, I., Seilergasse 5. BERLIN, Friedrichstrasse 56.



Tek. Csillag Anna urnóknak. Ajánlás folytán főbb né utóiban kezdődött egy téglét hajkenőcsöt. A kenőcsnek köszönhetően, hogy hajhullásom megszűnt. Kérem az én, valamint barátom részére 2 téglét hajkenőcsöt küldeni postautávitallal. Tisztelettel. Winkler Josefina Krons, Ob. Landstrasse 1. I. I. Tek. Csillag Anna urnóknak. Ma délelben kézbevetétek a rendelés szolgálatát midőn azért köszönetet mondok, meg vagyok győződve, hogy az oly jó, mint a milyennek barátom ajánlotta. Melletteket küldök 15 lírái. Kitűnő tisztelettel. Elchhorn Berna Giugliata 2, Villa Pucci, Firenze. Tek. Csillag Anna urnóknak. Van szerencsém értesíteni, hogy a küldött kenőcsöt megkaptam, fogadja érte köszönetem. A kenőcs kiváló hatása egész boldoggá tesz engem, mert hajnövescés most épp oly dúsa, mint annakelőtte. Midőn ismételtelen köszönetet fejezek ki, kérem ajánlott címre, ajánlalom folytán, egy téglét hajnövesztő-kenőcsöt küldeni. Tisztelettel és üdvözléssel. Solomay P. sz., Leobersdorf mellett. Dinerz Mária Bécsújhely. Tek. Csillag Anna urnóknak. Kérem részemre postautávitallal egy téglét hajnövesztő-kenőcsöt a már volt minőségben küldeni. Hohenlohe hercegné stül. Halm hercegné Alt-Aussee.

PAPIER WLINSI

Több mint 30 évtizede csatlakozott az, hogy a mell bántalmait, náthát, nyakfájást, rheumatizmust, tompaságokat a leggyorsabb módon gyógyítsuk. Teszik a Wlinsi nevet körül.

Paris, 31 Rue de Seine, Paris.

Kapható Budapesten Török Józsefnél.



A mely gyártmányon a készítő Rethy Béla neve látható, az mint utánzat visszautasítandó.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanús, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyítást hozja szenvedőknek. 30 éves korból és magánorvoskorából tapasztalatainak legja legjobban ajánlható.

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem-orvostudor

gyógyít férgekkel és nőknél foglalkozik szarv nélküli mindennemű bármely régi köletű

Nemi betegségeket

ugymint húgyesefolyást, hólyag- és vizeleti bajokat, bujjak, őros sebeket, syphilist, gonorrhoeából eredő idegpanaszokat, a legmakacsabb bõrbetegségeket és szépséghibákat, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat

(impotencia) meglepõ biztos eredménnyel gyorsan a legjobb módon.

Rendelés-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut. 14. sz. l.e.

Rendelés: délelõtt 10-4-ig, délután 6-8-ig.

Külön be- és kijárak. Kétszobás váróterem. Külön be- és kijárak. Lovókerekre rögzíthõ válasz.

MAGYAR BAZÁR

Szerkesztik: S. Hentaller Elma, **DIVATLAP.** Kiszja: Az Athenaeum Irod. és nagyfõnyál Lónyai S.-né. **XXXV. ÉVFOLYAM.** nyomdai részvény-lárs.

A **MAGYAR BAZÁR** tartalma élénk, érdekes és változatos. Elvezet, szórakoztató olvasmányok mellett figyelemmel kíséri a nagyvilági életet, az irodalmi, művészeti, jótékonyági ügyek s a leánynevelés legérdekesebb mozzanatait, nem feledkezve meg a háztartás, kertészkedés és női munkák egyéb ágairól sem. Utalgazitást ad a divat, szépség, egészség ápolására. A divatrész gyönyörű, néha színes ábrákkal, szabványi mintákkal felölti a gyermekdivatot is.

A **MAGYAR BAZÁR** rendes munkatársai: Ábrányó-Ekötana Klementina, Bende Andor, B. Büttner Lina, G. Büttner Julia, Csobel Minka, Dossowfy Emma, Fagnó-Gyujtó Izabella, Faylós H. Mária, Gyarmathy Zeigáné, Gy. ory Iona, Harmath Lujza, öz. gróf Kossuthné, újkorsz-gyõri Horvath Béke, M. Hrabovszky Julia, Kövér Ilma, Kuliffay Izabella, Lúthvy Viktoriá, Lux Terka, Palk-Uosevnyne baró Glanbith Flóra, báró Redovitzné-Sohyitra Iona, Sárosi Béla, Székely Ida, Szalay Fruzsina, Székelyné-Szalay Erzel, Székely Irén, Tabódy Ida, Tavaszsi Rosa, Tutsekó-Bexhoff Lilly, Wettsteiné-Szilaha Margit, Vöcseyne-Jankovits Lujza stb.

A **MAGYAR BAZÁR** minden hó 1-én és 16-án je'nik meg gyönyörű rajzokkal, színes divatképekkel, bõ szépirodami melléklettel. Ezen a mellékleten két regényt közöl a **MAGYAR BAZÁR**. Talányokkal és pályakérdésekkel is foglalkoztatja a **MAGYAR BAZÁR** olvasóit és a megfektõknek értékes jutalmat ad.

A Magyar Bazár-t a Budapesti Napló elõfizetõi kedvezményes elõfizetési áron kaphatják,

és pedig egész évre 12 korona helyett 9 koronáért, fél-évre 6 korona helyett 4 korona 50 fillérért, negyed-évre 3 korona helyett 2 korona 40 fillérért.

A „MAGYAR BAZÁR“ elõfizetési ára a Budapesti Napló utalványán is beküldhetõ.

A LEGJOBB SZÁJ- és FOGÁPOLÓ-SZEREK.

STOMATIN - Fogpor (üvegdo) a fogak tisztítására, a fogszuvasztás elõzésére. Ár: 70 fillér. **STOMATIN** - Fogkrém (tubusban) a fogak tisztítására, a fogszuvasztás elõzésére. Ár: 70 fillér. **STOMATIN** - Szájvíz (üvegdo) a szájgyógyításra, a szájizgatásra, a szájgyulladás elõzésére. Ár: 70 fillér. **HONI GYÁRTMÁNY. KAPHATÓ MINDENÜTT.** Elõre betûdõtt 9 kor. értékû rendelést bérmentve küld a **STOMATIN GYÁR, ZOMBORBAN.**

SPECIALISTA
sérvkötõkben!
Keleti J. orthopédiai műtészete ajánlja minden szenvedõnek a legújabb és modern szerkezetű 1900. évben cs. és kir. szabadalmazott **sérvkötõt**. Nem csak, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitünõ fokvése által felülm mindent más gyártmányt.
Arak: Egyoldalu 12 korona. Kétoldalu 24 korona
Keleti-féle gummi-sérvkötõ acélrúd nélkül: 4 fél is használható, ár: egyoldalu 20.— kétoldalu 30.—
Gyáraimban teljes jótállás mellett készülnek, továbbá: jár- és tám-gépek, műfúzóknak ferdennõtkek részére és scoliosis-ná Hessing rendszerre szerint. Műlábak és kezek, haskötõk, köldök-sérvkötõk, görcsér-harignyak, suspensoriumok.
Valódi francia gummióvszer-különléges-ségek eredeti párisi (magyarországon) Merskelt árak! Szolid megbízható és!
Illusztrált árjegyzékkel titoktartás mellett ingyen küld szét!
KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kót-szer-gyára (alap. 1876.)
Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17 c.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom fõmûveit

Magyar Remekírók

FRANKLIN-Társulat kiadása

Shakspere összes színmûveit

mint a «Magyar Remekírók» kiegészítõ része 6 kötet bolti ára 30 korona, diszkótésben csak 20 korona kedvezményes áron szállítatik a «Magyar Remekírók» elõfizetõinek.

RÉVAI TESTVÉREK Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII. ker., Üllõi-út 18., elõfizetési felhívást bocsát ki a

MAGYAR REMEKÍRÓK

a magyar irodalom fõbb mûvei — címû gyûjteményre, mely 55 kötetben, kötetenkint 20 lvelel, pályanyertes vázson-diszkótésben jelenik meg. A gyûjtemény felvevõkint 5 kötetes sorozatokban jelenik meg az 1902. év elejétõl fogva.

A gyûjtemény megrendelõi **Shakspere összes színmûveinek** 1902. márcziusában megjelenõ 6 kötetes kiadását, melynek rendes bolti ára 30 korona lesz, 20 koronás kedvezményes áron kapják diszkótésben.

Elõfizetési feltételek: A Magyar Remekírók címû 55 kötetes gyûjtemény ára 220 koronát illetõ Shaksperrel együtt 240 koronát jelent. A gyûjtemény megrendelõje, hogy az egyes sorozatok megjelenésekor 20 kor. utánvettel szállíttatnak bérmentve; b) 3 koronás havi részletfizetés mellett. Shakspere mûvei nélkül, c) 4 koronás havi részletfizetés mellett Shakspere mûveivel, melyek a megjelölésorok megküldetnek.

Lakhely és kelet: Bp. N.

Név és állás: Bp. N.

A megrendelésnek most van legalkalmasabb ideje, mert késõbb, a mikor több sorozat lesz meg a mûbõl, a havi részlet megfelelően emelkedik.

cím alatt egyöntetű szép kiadásban, 55 kötetben, díszes vázsonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalomzata:

- *Arany János Kislaludj Károly
- *Arany László Kislaludj Sándor
- Balassa Bálint Kölesey Ferencz
- *Bajza József Kossuth Lajos
- Berzsenyi Dániel Madách Imre
- Csikó Gergely Mikes Kelemen
- Csokonay V. M. Pármán Péter
- *Czuczor Gerg. Petõfi Sándor
- Deák Ferencz Bevilczy Gyula
- Eötvös József hr. Széchenyi Istv. gr.
- Fenekas Mihály *Szigligeti Ede
- *Garay János Telesi László gr
- Gyónay György I. *Tompa Mihály
- Gvadányi József *Tudva János
- Kármán József *Vörösmarty M.
- Katona József Zrínyi Miklós
- Kazinczy Fer. mûveit.
- *Kemény Zsigm. Népies lyra
- Népköltészet
- Kürnczköltészet
- * A csillaggal jelzett remekírók kiadása jogát a Franklin-Társulat magának szerzői jogdíj biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók mûvei más versenygyûjteményben meg nem jelenhetnek.

nyertes, művészi, erős angol vázsonkötés, a papíra fanyes, soha meg nem sárguló; betűi külön és cizella készűnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelennek meg 1902 februárjától kezdve és azontul minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók elõfizetõinek külön kedvezményképen a most megjelenõ új magyar **Shakspere**-kiadást, 6 vaszkos kötetben, diszkótésben 20 koronára — kivételesen árban szállítjuk, holott a kiadás bolti ára 30 koronára lesz, és az eddigi forgalomban volt Shakspere kiadás 100 koronára került. — Legkiválóbb költõknek remekfordításában közli Shaksperere mekkeit a kiadás, névszerint Arany János, Petõfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévy József, Arany László, Rákosi Jenõ, Gyõry Vilmos áttûltetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspere, és értékes kiegészítõje a Magyar Remekírók gyûjteményének. Megrendelhetõ a Magyar Remekírók-kal egyidejûleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyûjtemény ára 220 korona, mely összeg 3 koronás havi részletekben törlesztetõ; a hat kötetes teljes Shakspere kedvezményre 20 kor. a Remekírók elõfizetõinek, és két hét együttesen rendelhetõ meg összesen 4 kor. havi részletfizetés mellett.

Saját alá rendelés és az illetõ irtó elõfizetõknek felküldésével ellátjuk.

- Alexander Bernát
- Angyal Dávid
- Badies Ferencz
- Bánóczi József
- Beöthy Zolt
- Berzeviczy Albert
- Bayer József
- Endrõdy Sándor
- Erdõdy Béla
- Erdélyi Pál
- Ferenczy Zoltán
- Frankón Vilmos
- Gyalui Pál
- Heinrich Gusztáv
- Koroda Pál
- Kossuth Ferencz
- Kozma Andor
- Lévy József
- Négyessy László
- Rákosi Jenõ
- Riedli Frigyes
- Sáczhy Károly
- Székely Kálmán
- Vácz János
- Vadnai Károly
- Voinovich Géza
- Zoltvány Irén

E fénycsászor biztositottok nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekírók megkötés: az írók által a felvett mûveiknek, s hogy minden elõfizetõnek a havi részlet megküldésére kötelez. —

Tessék levélben ezen elõfizetési ívet és levelezési lapra ragasztva, aláírva hozzána mieltõbb beküldeni.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ír, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt neki betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céből elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszert felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziszerrrel a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt neki betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszer közvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségelnek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öregék és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut”-nak alanti címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet e veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki diszkrétion mellett egy gyógyszerküldeményt küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9, Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

Titkos betegségek ellen

26 évi, részben katonarvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

D. R. KAJDACSY,
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézet
IV. Kigyó-utca 5. l. em. Klotild-palota
(átjáróház és lift használat).

A legelnyagoltabb hűgyszóflavások, legnyilvánosabb hűgyszóflavások, bujakóros sobeket, syphilit, az önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legújabbban olyanmire felkarolt és hatásában pártatlan sikerű

Electro-Massage
vagy **Psychrophor**

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befelezkendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkeményepp létezőjötti hágorincbajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön váróteremek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltak; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.



Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvos m. és k. köztársaság

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos-sebészeti és betegápolási tárgyakban.

Saját gyártmányu, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle

sérvkötő,
haskötő, görcsér elleni gummiharisnya, orthopédiai készülékek, műlábak és kezok stb.

Valódi francia különlegesek F. Bergerand fils, párisi gyárából.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.



szabadalmazott higiénikus pormentesítő szer (száraz por alakban)

Használható porképződés nélkül mindenemü padlók alapos tisztítására, lakások, irodák, üzletek, raktárak, iskolák, laktanyák, kórházak, folyosók, lépcsőházak, zenetermek, kávéházak, vendéglők, stb. szóval mindama nagyobb forgalmu helyiségek tisztítására és söprésére, hol higiénikus szempontból az egész égnek annyira ártalmas és hátrányos por eltávolítása megkívántatik.

Magyarországi főraktár:

Szimon István

Budapest, V., Váci-körut 12.

Nagyobb vidéki városok részére előnyös feltételek mellett raktárosok kerestetnek.

A „KIS LAP”

mely a 7—12 éves gyermekek legkedveltebb képes újsága, harmincegyedik évfolyamával lép immár olvasói elé.

Szerkesztik: **Forgó bácsi és Roboz Andor.**



A „KIS LAP” hetenként a lehető legváltozatosabb tartalommal jelenik meg.

A „KIS LAP” kiváló írók tollából megjelent közleményei a legkülönbözőbb tárgykörből merítve. Hosszabb és rövidebb elbeszélések, csengő-bongó versek a hazai és emberszeretet és a kitartó, becsületos munkásság elveit plántálják a gyermek lelkébe.

A „KIS LAP” komoly és vidám hangú elbeszélésekkel kívül közöli uteliásokat, meséket és hangulatos rajzokban hirdeti a természet ezernyi szépségét.

A „KIS LAP” nagy súlyt helyez a gyermekek etikai nevelésére; a nagy emberek életét vagy életük egy-egy jellemző szakaszát adomaszerű apró közleményekben ismerteti.

A „KIS LAP” a kézi ügyesség fejlesztésére is szerető gondot fordít: magyarázatokkal kísért rajzokban tanítja meg fiatal közönségét arra, hogy mint készítheti el ugyezólván semmitől, kis papír- vagy fadarabkákból önmaga a játékaikat és mint mulattathatja környezetét büvészet-szerű tudományos alapon nyugvó mutatványokkal.

A „KIS LAP” mindezek mellett közöli különféle rejtvenyeket, találós meséket és a megfőtök között könyvjutalmakat sorsolki.

A „KIS LAP” időkönként pályázatokat hirdet, hogy a gyermekek elméjét munkára serkente és a szép stílus iránti érzéküket már ezen a fokon fejlessze.

A „KIS LAP” rajzai és képei a művészi nevelés legathatosabb előmozdítói: könyvedek, a gyermek képzeletéhez szólók, nagyobbára vidám jökedvet és egészséges humort árasztanak.

A „KIS LAP” előfizetési ára egész évre 9 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.

A „Budapesti Napló” előfizetői

a „KIS LAP”-ot kedvezményes előfizetési áron kaphatják,

és pedig egész évre 6 kor-ért, félévre 3 kor-ért, negyedévre 1.50 kor-ért.

A „KIS LAP” ezen kedvezményes előfizetési összege a „Budapesti Napló” utalványán is beküldhető.

A „KIS LAP” ezen kedvezményes előfizetési összege a „Budapesti Napló” utalványán is beküldhető.

A címre ügyelni!

A legjobb
Kávét
és **teát**

bérmentve és elvámolva, minden egyéb költség nélkül utánvételt vagy a pénz előzetes beküldése után küldi

Fiumei
Kávébehozatali
Társaság

Fiuméből,

netto kimérve

5 kg. New-Cuba kor. 15.—

5 kg. Mocca „ 16.50

5 kg. Ceylon „ 16.50

Híressé vált remek

kávékeverék:

2 kg. Soerabaja

1 1/2 „ Modjokerto

1 1/2 „ Brabatos

5 kg. 19 kor. 16 fillér

A kávéhoz csomagolható:

1/4 kg. Imperial-tea 3 kor. 20 fill.

Árlap ingyen és bérmentve.

Kéretik a címre ügyelni!

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén.

Vonatásszekítettések és menetárak Budapestről (déli vasut pályaudvara).

Abbazia	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Budapest d. v. ... ind. 8.00 reggel, 8.00 este	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 104.16 K., II. oszt. 74.56 K., III. oszt. 47.78 K.
Görz	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Bpest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 és 9.55 este	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 111.58 K., II. oszt. 80.16 K., III. oszt. 51.16 K.
Bozen-Gries	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át	Budapest d. v. ... ind. 8.00 reggel, 8.00 este	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 124.68 K., II. oszt. 89.32 K., III. oszt. 57.80 K., továbbá 90 napig érvényes menetjegyzetek megszakítható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 128.20 K., II. oszt. 90.40 K., III. oszt. 63.18 K.
Meran	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át	Budapest d. v. ... ind. 8.00 reggel, 8.00 este	Menetérti jegyek 30 napig érvényességgel Bozen-Griesig gyorsvonatokra: I. oszt. 124.68 K., II. oszt. 89.32 K., III. oszt. 57.80 K., továbbá Bozen-Griesig 90 napig érvényes menetjegyzetek megszakítható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 128.20 K., II. oszt. 90.40 K., III. oszt. 63.18 K.
Arco	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át	Budapest d. v. ... ind. 8.00 reggel, 8.00 este	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 132.10 K., II. oszt. 94.92 K., III. oszt. 61.54 K.

A 16462. számú

„Kettős tolokával bíró gázélarusító automata” c. magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad — Felvilágosítás nyerhető

Kalmár J. mérnök
hites szabadalmi ügyvivő irodájában
Budapest, VII., Kerepesi-ut 44. sz.